

ürün

SOSYALİST DERGİ

MART
1977

33

YIL:3

CİLT:6

○ Türkiye Emekçi Kadın Hareketi

○ Terörizm mi Devrimci Şiddet mi ?

○ Uruguay'da Faşizm R.ARISMENDI

○ Leninist Parti M.SUSLOV

○ Lenin ve Halk Devrimi K.ZARODOV

ÜRÜN
TÜSTAY
BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİNİN
60.YILI

İÇİNDEKİLER

HABER — YORUM — İNCELEME

Türkiye Emekçi Kadın Hareketi
Pratik İçinde Gelişip Güçleniyor

Fatma GÖREN 3

Terörizm mi, Devrimci Şiddet mi?

Hüseyin DAĞCI 10

Murat Morali
bağışdır - 2012

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİNİN

60. YILI

SBKP M.K.'nin 31 Ocak 1977 Tarihli ve

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin

60. Yıldönümüne İlişkin Kararnamesi 21

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ

ÜZERİNE BİLGİLER

Uruguay'da Faşist Diktatörlüğün Üç Yılı

Rodney ARİSMENDİ 39

Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin 17. Kongresi ... 43

Leninist Parti : Sovyet Halkının Savaşkan Öncüsü

M. A. SUSLOV 63

Sayılarla SBKP 68

ÇEVİRİLER

Lenin ve Halk Devrimi

K. ZARODOV 70

Sovyet Toplumunda Kadın

Olga KHVALEBNOVA 78

Toplumsal Üretimde Kadın

Nadezhda SHISKAN 80

AYIN HABER ÖZETLERİ

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı «TASS» 87

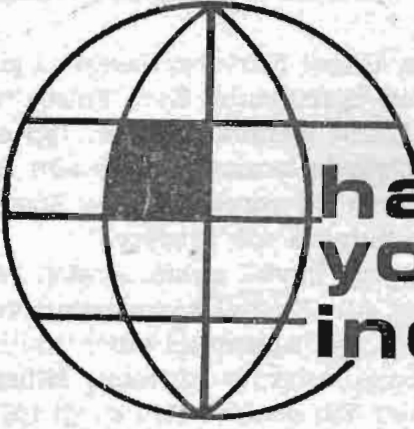

Sahibi : URAL ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN • Yönetim Yeri :
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi :
P.K. 41 Sirkeci / İSTANBUL • Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmusahip
Sokak, Tan Apt. No: 2, Cağaloğlu / İSTANBUL • Ankara Dağıtım : ANKARA
DAĞITIM, Bayındır Sokak, 38/3 Kızılay / ANKARA • İzmir Dağıtım : EGE
DAĞITIM • Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır. • Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI • Baskı: UFUK MATBAASI

- 1 — **DÜNYA'DA İLK ANTI - FAŞİST AYAKLANMA**
İ. MİCHAİLOV (6 Lira - toplatıldı)
- 2 — **TOPLUMDA KADININ ROLÜ ÜZERİNE**
V. İ. LENİN (5 Lira - toplatıldı)
- 3 — **MAĞLUP EDİLEMİYEN VIETNAM VE KAMBOÇYA**
A. BOUDANOV — G. SOTCHEVKO (6 Lira)
- 4 — **UZAKTAN MEKTUPLAR**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 5 — **ÇEKOSLOVAKYA AĞUSTOS - 1968** (7 Lira)
- 6 — **REDDETTİĞİMİZ MİRAS**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 7 — **SOSYALİST TEORİNİN SORUNLARI**
RİCHARD KOSOLAPOV (12 Lira)
- 8 — **SEÇİLMİŞ ŞİİRLER**
N. Y. VAPTSAROV (7,5 Lira - toplatıldı)
- 9 — **TROÇKİSTLER GENÇLİĞİ NEREYE GÖTÜRÜYOR**
MİKHAİL BASMANOV (8 Lira)
- 10 — **DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONUNUN 30 YILI**
(12 Lira)
- 11 — **SBKP PARTİ YAŞAMI**
L. BREJNEV — Z. KULYUCHEVA (5 Lira - toplatıldı)
- 12 — **MAOİZM VE GENÇLİK HAREKETİ**
A. YELNİKOV — V. TURUSOV (9 Lira)
- 13 — **BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ XI. KONGRE RAPORU**
TODOR JİVKOV (10 Lira)
- 14 — **MPLA HALKTIR** — Program - Tüzük — (6 Lira)
- 15 — **TARIM ÜRETİCİ KOOPERATİFLERİ**
VE ULUSLARARASI KOOPERATİF HAREKETİ
STOYAN SYULEMEZOV — (11 Lira)
- 16 — **KOMÜNİST ve İŞÇİ PARTİLERİ'NİN 4 TOPLANTISI**
1957 - 1960 - 1969 - 1976 Toplantıları (30 Lira)
- 17 — **ASBP MERKEZ KOMİTESİ'NİN IX. KONGRE RAPORU**
ERİCH HONECKER (15 Lira)
- 18 — **ULUSAL POLİTİKA VE**
PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ
V. İ. LENİN (17.50 Lira)

haber yorum inceleme

türkiye emekçi kadın hareketi pratik içinde gelişip güçleniyor

Fatma GÖREN

Bundan 67 yıl önce, 8 Mart 1910'da çeşitli ülkelerden gelen, tüm yaşamını savaşız ve sömürsüz bir dünya için savaşa adanmış sosyalist, ilerici, devrimci kadınlar Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplandılar. Eşit haklara kavuşmak, çocuklarını barış içinde, mutlu bir dünyada büyütüp yetiştirmek, insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmek için savaşımaya andıçtılar. Uluslararası ve Almanya işçi hareketinin tanınmış önderlerinden Clara Zetkin'in önerisi üzerine, 8 Mart, dünya kadınlarının savaş ve dayanışma günü ilan edildi.

O zamandan bu yana, 8 Mart, kapitalist ülkelerde kadınların demokrasi, özgürlük, barış ve kadın haklarını savunma uğrunda-ki savaşa yeni bir atılım günüdür. Sömürü düzenini temelinden yıkarak yepyeni bir düzen kuran sosyalist ülkelerde ise, kadınların bayramı ve dayanışma günüdür.

Yurdumuzda da emekçi kadın hareketinin kökleri eskiye gider. Bugünkü örgütlü kadın hareketi gökten zembille inmemiştir. Türkiye'de ilk Uluslararası Kadınlar Günü, 8 Mart 1921'de kutlanmıştır. İşçi sınıfımız, onun politik hareketi, daha ta baştan kadın sorununa özel bir önem vermiştir. Kadınları toplumsal ve siyasal yaşama çekmek, onları bağımlı durumdan kurtarmak, okutmak, uyarmak, aydınlatmak görevini ortaya koymuştur.

İşçi sınıfımızın savaş tarihinde, Ulusal Kurtuluş Savaşı'na gönüllü hemşire olarak katılan Cemile öğretmenin, Kara Fatma'nın özel bir yeri vardır. Zekiye ve Emine kadınların adları, işçi sınıfının örgütlü savaşına silinmez biçimde kazınmıştır. En ağır işkenceler altında, başı dimdik yukarda sır vermeyen nice Ziyet kadınların anısı, bugün de savaş yolumuza ışık tutuyor.

İşçi sınıfımızın son yıllarda yaptığı büyük atılım, emekçi kadın hareketinde de etkisini göstermiştir. Emekçi kadınlarımız gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında, işçi sınıfımızla omuz omuza kendi kitle örgütlerini kurmaya başlamışlardır. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Uluslararası Kadınlar Yılı olarak kabul ettiği 1975 yılında, yurdumuzda da İlerici Kadınlar Derneği kurulmuş, yıllardır burjuvazinin at oynattığı bir alanda emekçi kadınlarımızın sesi giderek daha bir duyulmaya başlamıştır. Gerek derneğin yayınlarında, gerekse ilerici basında kadın emekçilerin sorunları kamuoyuna yansımaya başlamıştır. «Eşit işe eşit ücret», «Ananın çalışma yaşamıyla bağdaştırılması», «Eğitimde, terfide eşitlik» gibi istemler benimsenmiştir. Emekçi kadınların, işçi sınıfımızın önderliğinde verilen toplumsal kurtuluş savaşımına katılması zorunluluğu kabul edilmiştir. Doğaldır ki, İlerici Kadınlar Derneği'nin kurulması ve yurdumuzdaki demokratik güçler arasında bugünkü saygın durumuna kavuşması, elbette kolay olmamıştır. İKD, faşizmin ve gericiğin saldırılarına, kadınların örgütlenmesine karşı çıkan yada bu örgütlenmenin öz ve biçimini doğru kavrayamayan çeşitli bağınaz ve sapık görüşlere karşı savaş içinde pişe - yoğrula bugünkü konumunu elde etmiştir. Derneğin önünde daha yürüyeceği sarp ve uzun bir yol vardır. Ama bu kısa süre içinde elde edilen en büyük kazanım, örgütlü savaş anlayışının yaşama geçmesi, kitleleri sarması olmuştur.

İşte bu anlayış ve duygular içinde, Uluslararası Kadınlar Günü olan 8 Mart'ı yurdumuzda bu yıl üçüncü kez kitlesel bir düzeyde kutluyoruz.

DEĞİŞİK AŞAMALAR

Bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde kadınların içinde buldukları yaşam ve çalışma koşulları birbirinden çok farklıdır. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist ülkelerde kadınlar, erkeklerle birlikte toplumun eşit haklı birer üyesidirler. Kadınlar toplumsal yaşamın her alanına en geniş biçimde, etkin olarak katılıyorlar.

Buna karşılık kapitalist ülkelerde kadın - erkek eşitsizliği tüm keskinliğiyle süregelmektedir. Kadınların toplumsal çalışmaya katılması henüz sınırlı bir düzeydedir. Kaldı ki, toplumsal yaşama katılan kadınlar daha çok niteliksiz işlerde çalışabilme olanağı

bulabilmektedirler. Dahası, kapitalist ülkelerde kadınların çalışma yaşamına katılması, sınırlı ölçülerde de olsa hızlandıkça, bu sorunlar daha da çapraşık bir görünüm almaktadır. Örneğin, eşit işe eşit ücret gibi en temel bir sorun, çözülmek bir yana daha da kötüleşmekte, demokratik örgütlerin tüm savaşımına karşın, her türlü eşitsizlik ve ayırım kadınlar zararına daha da büyümektedir.

Ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşı veren ülkelerde emekçi kadın hareketi değişik aşamalarda. Daha geçenlerde Amerikan emperyalizmine karşı elde silah bağımsızlık ve özgürlük savaşı veren yiğit Vietnam kadınları, bugün ülkeyi yeni baştan onarmak, yüzbinlerce öksüz ve sakat çocuğu barındırmak, beslemek, eğitmek gibi zorlu ödevlerle karşı karşıyadırlar.

Öte yandan, emperyalizmin ve yeni sömürgeciliğin baskısı ve etki alanında bulunan birçok ülkede, kadınların geriliğe ve sömürüye karşı savaşımı, değişik düzey ve biçimlerde sürmektedir.

Kısacası, bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde emekçi kadın hareketi değişik gelişme aşamalarında. Buna koşut olarak, örgütlenme ve savaşım biçimleri de, zamana ve yere göre, değişik biçimler almaktadır. Emperyalizme ve gericiliğe karşı evrensel düzeyde yürütülen savaşta tüm dünya kadınlarının birliğini sağlamak için, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu (UDKİ) vargücüyle çalışıyor.

SIYASAL ÖNCÜ VE KADIN KİTLE ÖRGÜTÜ

Kadınlar arasında çalışma özel bir propaganda, ajitasyon ve örgütlenmeyi gerektirir. Bu çalışmanın biçimi komisyonlar, komiteler, çalışma grupları, vb., Lenin'in belirttiği gibi herhangi bir örgüt biçimi olabilir.

Marksist - Leninist hareket içinde özgül bir kadın hareketinin yaratılması sorunu, başlangıçta oldukça tartışılmıştır. Kadının, «emekçi kadın» in kurtuluşunun sosyalizmde olduğu, kadının kurtuluşunun, proletaryanın kurtuluşundan ayrılamayacağı ilkesi kabul edilmekle birlikte, kadınların sosyalizm ülküsüne, savaşımına ne şekilde çekileceği, bunun ayrı bir örgütlenme gerektirdiği düşüncesi ihmal edilmiştir.

Manifesto'dan bu yana kadının sömürsünün özel mülkiyetin ortaya çıkışıyla başladığı ve yine özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla özgürlüğüne kavuşacağı kabul edildi. Ancak geniş kadın yığınlarının örgütlenmesi sorunu, bir süre Sosyal Demokratların ellerinde kaldı. Kadınlar arasında özgül örgütlenmeler reformizm olarak değerlendirildi.

Daha sonraları, dünya işçi sınıfının büyük öğretmeni Georgi Dimitrov, «Faşizme Karşı Birleşik Cephe ve Kadınlar» konusunda

şöyle demiştir: «Emekçi kadınları devrim hareketine çekmeye çalışırken, bu amaçla gerekli olan yerlerde ayrı ayrı kadın örgütleri de kurmaktan korkmamalıyız. İşçi hareketinde 'kadın - erkek ayırımı'na karşı mücadele etmek amacıyla, kapitalist ülkelerde komünist partilerin yönetiminde bulunan kadın örgütlerinin kaldırılması gerektiğini ileri süren bu kör inanç çok kere büyük zararlara yol açmıştır.»

Clara Zetkin'in Lenin'den Anılar adlı kitabının bir bölümünde, Lenin'in kadın sorununu ele alışı, bu konuda son derece önemli ve öğretici bir yazıdır. Büyük Ekim Devrimi önderi ile Alman proletaryasının seçkin önderlerinden Clara Zetkin arasında geçen bu tarihi konuşma bugün de geçerliliğini aynı derecede korumaktadır. Lenin de ayrı kadın örgütlenmeleri kurma gereğinin ve onların somut talepleri için kavga vermenin reformizm olmadığını vurgulamıştır. Marksist - Leninistlerin kadınlar arasında çalışmalarının, işçi sınıfı Partisi'nin kadın üyeleri için ayrı bir çalışma, ayrı bir örgütlenme yapmak ile karıştırılmaması gerektiğini belirtmiştir. Yani bir proletarya partisi içinde, tıpkı işçi ve aydın arasında, hak ve görevler bakımından bir fark olmadığı gibi, kadın ve erkek parti üyeleri arasında da bir fark yoktur ve olamaz. Bu açıdan oluşturulacak örgütlenme kesinlikle Marksist - Leninist kadınların örgütlenmesi demek değildir.

Lenin bugün bile rastladığımız bir ikinci yanlışla işaret etmiştir. Bu yanlış, «kadınlar arasında çalışmanın sadece kadın devrimcilerle ait olduğu» düşüncesidir. «Bu, ikinci derecedeki (!) önemli işin sadece kadınlara bırakılmasıdır.»

Bugün pekçok bilinçli işçi, genç, aydın şu soruların yanıtını kolaylıkla verebilir mi: «Eşimin, anamın, kızkardeşimin veya kızımın sosyal savaşım içinde yer alması için yeterince çaba sarfettim mi?», «Fabrikamda, işyerimde, okulda, üniversitede, kadın ve genç kızları savaşıma katmada onların özel sorunlarını gözönüne alarak çalıştım mı?». Bu sorulara olumlu yanıt verenlerin sayısı pek çok olmayacaktır.

Bu bakımdan kadın sorunu ve önemi sadece kadınlara değil, erkeklere ve gençlere de anlatılmalıdır. İnsanlığın yarısını ilgilendiren bir soruna, öbür yarısının ilgisiz kalması beklenemez. Pekçok bilinçli işçinin teorik olarak kadınların iki kez sömürüldüğünü kabul etmelerine karşın, pratikte ya bu çalışmaları küçümsediğini ya da konunun kendi yaşamını değiştirici yönüyle ilgilendiğini, örneğin, kendi karısını pek de bu ezilen emekçi kadınlar arasında düşünmediğini görmekteyiz.

Oysa eğitilmemiş, bilinçsiz bir emekçi kadın çoğu zaman erkek işçilerin sosyal savaşımalarında fren vazifesi görmektedir. Bu, iş yerindeki işçi kadın arkadaşlar için de doğrudur. Burjuvazi eğitilme-

miş geniş işçi kadın kesimini genellikle daha bilinçli erkek işçilere karşı silah olarak kullanmaktadır. Aynı şey, aile içindeki kadınlar, analar, eşler, ve kızkardeşler için de bir o kadar doğrudur. Burjuvazi, grev ve direnişleri kırmak için, işçilerin eşlerine mektup yollamaktan, özel ziyaretler yapmaktan her zaman medet ummuştur.

Demokratik kadın hareketinin yönlendirilmesi ile ilişkin bir diğer konu da, ülkenin somut koşullarına göre biçim alan bu örgütlenmenin kapsamına tüm kadınların katılabileceği olgusudur. (Bir avuç kapitalist sınıf dışında), sermaye yalnız işçi kadını değil köy kadını, öğretmeni, aydını, vb. çift taraflı ezmektedir. Bu kadınların hepsi savaşımın içinde olmalıdır. Kıyısında değil. Elbette, sosyal gericiğe karşı savaşta, kadınların kurtuluşu bizzat kadınların kendi aktif katılımı ile işçi kadınların nicelik ve daha çok nitelik olarak ağırlıkta olması ile sağlanır.

Demokratik ve ilerici kadın hareketi sadece Marksist - leninist kadınların hareketi olmayacağı gibi, sadece işçi kadınların hareketi de değildir. Hele ülkemizdeki koşullarda, bir avuç parababasının eşi, kızı dışında geniş kadın yığınları, hayat pahalılığının, işsizliğin, düşük ücretlerin kurbanıdır. Üstelik, bugün anaların yüreği bir de evlat acısı ile doludur. Giderek faşizme kayılan koşullarda kadın nüfusunun büyük çoğunluğu objektif olarak kazanılabilir durumdadır. Uluslararası deneylerin ışığında, günümüzde ulusal ilerici ve demokratik kadın hareketinin yığınsallığı hem nicelik hem de nitelik olarak esas kabul edilmektedir.

ÜLKEMİZDEKİ İLERİCİ KADIN HAREKETİNE YANLIŞ YAKLAŞIMLAR

Kadın hareketinin örgütlenme, çalışma biçimi gibi konulardaki sorunlardan çıkan tartışma ve görüş ayrılıklarına gelmeden önce, bu harekete ilk ağızda yanlış ve ters biçimde yaklaşanlardan söz etmek gerekecek. Türkiye'de yaygın kadın örgütlenmesinin teorik - pratik olarak doğruca yerine konması çok yeni olmakla birlikte, kazandığı hız ve boyut küçümsenmeyecek düzeydedir. Buna, daha baştan karşı çıkanlar, oldukça şaşkın durumdadır. «Ülkemizde böyle bir sorun yoktur», «kadınların ayrıca örgütlenmesi Marksizm - Leninizm ilkelerine uymaz» gibi bilgiççe düşünceler ileri sürenler, bunlara bir de kadınların bu işi kotaramıyacıklarını ekliyordular. Katılmadıkları bu çalışmalar hızlanıp - serpildikçe, hayret ettiler, hayret ettikçe de hareketin dışında kaldılar. Bu dıştılık, bu konudaki yanlış görüşlerin kendilerine saklı kalarak, yığınsal hareket içinde tereddüt - bulanıklık yaratmak gibi zararlı eğilimler doğmasını önlemiş oldu. Ama yaşam onların ters, Marksizm - Leninizmden uzak görüşlerini en iyi biçimde cevaplamış oldu. Ka-

dınların ilerici örgütlenmesinden yalnızca sosyalist kadınların bir araya gelmesini anlayan görüş sahipleri de Marksizm adına ahkam kestiler. Bugün hâlâ bu anlayışın uzantıları değişik biçimlerde kadın örgütlenmesi içinde de yansımaktadır. Yığınsal demokratik kadın örgütlenmesini, partili sosyalist kadınlar örgütü gibi görmek ve böylesi bir çalışma içinde olmasını önermek, örgütü, yaygın kadın örgütlenmesini sınırlayıcı - bölücü işlev görmektedir. Siyasal partilere ait yayın organlarını, kadın örgütü içinde okutmak için özel çaba harcamak, öncelikle siyasal partilerin görüşlerini dernek üyelerine benimsetmeye, partilere üye kaydı yapmaya çalışmak genel olarak kitle örgütü anlayışını kavramamaktır. Özellikle yığınsal bir kadın örgütünde böylesi girişimler, bilinçlenmenin öncesinde ve ilk adımında olan kadınları ürkütme-ten, kadınları, örgütten kaçırmaktan başka bir sonuç vermemektedir. Zaten az sayıdaki bilinçli kadının, kadın örgütü içindeki çalışmaları ve dikkatleri yalnız böylesi bir yönde kullanmaları ne genel olarak kadın hareketine ne de savundukları siyasal partiye birşey kazandırmamaktadır.

Yığınsal kadın örgütleri içinde, elbette Marksist - Leninist kadınlar olacaktır. Olmalıdır. Kadın örgütünü, doğru, tutarlı, Marksist - Leninist ilkeler ışığında kurup geliştirecek olan, onlar olacaktır. İşçi sınıfının siyasal Partisi'nin kadın örgütü içindeki üyeleri, kadın örgütünün ve hareketinin yığınsallaşması ve gelişmesini baş görev olarak alırlar. Yaygın ve yığınsal kadın örgütü içinde işçi sınıfının Partisi, elbette ayrıca bağımsız örgütlenme yapacaktır. Kitle eylemleri içinde, savaşlar içinde pişmiş, yetişmiş savaşçı kadınlardan, üyeler, böylesi bereketli bir toprak üzerinden çıkacaktır. Söz Yok. Ne var ki işçi sınıfının siyasal Partisi'nin kadın üyeler kazanması ve kadınlar içinde bağımsız örgütlenmesi çabası, kadın örgütlenmesinin yığınsallığına zarar verme pahasına olmamalıdır. Tersine, gerekli olan, bu iki çalışımı uyumlu ve birbirini tamamlayan yön ve biçimde sürdürebilmektir. Yukarıda söylenenlerden, demokratik yığınsal kadın örgütlerinde geniş kadın kitlelerini sosyalist bilinçlenmeden uzak tutmak gerektiği gibi bir yanlış sonuca varılmamalıdır. Söz konusu olan, kitle örgütü anlayışına ters düşerek geniş kadın yığınlarını bir adım ileri götürmeyil engelleyen girişimlerden, hangi «ulvi» amaç uğruna olursa olsun kaçınmaktır. Gerçekte böylesi girişimler, adım adım bilinçlenmeyi atladiğından, kendi kendimizi aldatmamız dışında hiç bir kalıcı sonuç vermemeye mahkumdur.

Geniş kadın kitleleri içinde örgütlenirken, kadınların geri, eşitsiz ve iki kere ezilmiş konumlarını görmemezliğe nasıl geliriz? Yığınsal kadın örgütlenmesinin, yani kadınlar içinde örgütlenmenin özgülüğü buradan kaynaklanmaktadır.

Kadınlarımızın % 60'ı okuma - yazma bilmezken en doğru ve

en ileri sloganlarla, yazılarla dolu bir kadın gazetesi ne kadar etkili olabilir? Öyleyse, kadınları öncelikle okutup yazdırmalıyız.

İşçi - emekçi kadınlarımız, analık, ev işi ve çalışma yaşamının ikili yükü altında zamansız ve dermansızken, onlara, «sendikalarda daha çok çalışın», «mitinglere, kültürel, toplumsal olaylara daha çok katılın» demek, ne kadar sonuç alıcı olabilir? Öyleyse, emekçi kadınlara daha çok zaman ve derman bırakacak, kreş, yuva, toplu çamaşırhane, ucuz aşevi gibi olanaklar sağlanması için savaşımlar verilmelidir.

Kadınlarımız, okur - yazar olanları da dahil, fotoroman, televizyon gibi araçlarla eğitime alıştırılmışsa, onları uzun, yoğun içerikli sözlü eğitim seminerlerine ne kadar çekebiliriz? Böylesi seminerlerde ne verebiliriz? Öyleyse, onlara burjuvazinin bonkörce kullandığı bu kolaylıklar ve araçlardan, «müzik, slayd, film, vs.» yararlanarak uzanmak zorundayız.

Kadınlarımız, yüzyıllar süren sömürü toplumlarının karanlığında, evin, yada evle işin dört duvarı arasında toplumsal miyopluğa uğratılmışsa, onlara birdenbire en uzak hedefleri göstermek, görmelerini istemek, kendimizi tatmin etmenin dışında ne sağlayacaktır? Öyleyse kadınların ve toplumun en dirimsel, en somut sorunlarını ele almakla başlayıp ve bunların çözümleri için somut istemleri ve savaşımlarını göstererek bu toplumsal miyopluğu tedavi edebiliriz. Böylesi somut istemler için savaşımlar verirken, elde edilecek başarılar kadınların kendilerine ve örgütlü savaşıma güvenlerini geliştirecektir. Başarısızlıklar da boşa gitmeyecektir. Geniş kadın kitleleri kapitalist toplumda köklü toplumsal değişiklikler olmaksızın, sosyalist toplum kurulmaksızın, en temel istemlerinin bile gerçekleşemeyeceğini yaşayarak öğrenme olanağını bulacaklardır.

Geniş kadın kitlelerini örgütlemek ve ulusal ve toplumsal savaşıma sokmak için böylesi bir yaklaşım, bazılarının söylediği gibi reformizm değildir.

Zorunlu Marksist - Leninist bir yaklaşımdır. İKD'nin, dostunun düşmanının kabul etmek zorunda kaldığı başarısı böylesi bir yaklaşımı benimsemesine bağlıdır.

Son yıllarda kurulmuş, bazı sektörler «keskin» kadın örgütlerinin uğradıkları ve uğrayacakları başarısızlıklar da, böylesi bir Marksist - Leninist yaklaşımı reddederek işe başlamalarından ve sürdürmelerinden kaynaklanmaktadır.

terörizm mi devrimci şiddet mi?

Hüseyin DAĞCI

Terörizm, şiddet, kapitalist toplumun doğuşunda ve gelişiminde belirleyici bir rol oynamamakla beraber, bizzat kapitalist sosyal ilişkilerin terörizmi ve şiddeti, sürekli olarak salgıladığı da bir gerçektir.

Konumuz, burada, şiddetin, terörizmin bu yönü üzerinde durmak değil; çünkü bu zaten ayrı bir yazı konusu olacak kadar geniş kapsamlı.

Yazımızda daha çok, «sol» sapık akımların bir çoğunun ortak ve vazgeçilmez bir özelliği olan terörizm ve şiddete tapınma konusunda duracağız.

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizde de çeşitli «sol» sapık akımların, devrimci şiddetle hiçbir ilişkisi olmayan bir terörizm salgınından yakalarını kurtaramadıkları açıkça görülmüştür, görülmektedir.

Bu «keskin» eylemciler, ister anarşizan, ister troçkist, ister maoist, isterse bunların alacalı - bulacalı karışımı olan «fokocular» giysisine bürünsünler, bu terörist girişimlerine paralel olarak bir dizi sipsivri «teoriler, aksiyomlar», v.d. geliştirmekten de geri kalmamakta ve bunu yaparken de;

«biçimlerde, yollarda ve kullanılan araçlarda devrimci olanla devrimci olmayanı tanımlamak adına, savaşımın temel hedefini çoğu kez gözden yitirmektedirler: devrimci sınıflar tarafından iktidarın fethi. İşte her devrimin temel sorunu.»¹

«Sol» sapık akımların bu terörist eylemleri, bunların subjektif istemleri ne kadar iyi niyetli olursa olsun, çoğu kez tam tersine sonuçlar doğurmaktadır: ulusal ve sosyal kurtuluşçu güçlerin yalıtılması ve güçten düşmesi, işçi hareketi yöneticileri arasında bölünmeler, zihinlerde bulanıklık ve karışıklık, ve en nihayet te yönetici sınıfların örgütlü devlet gücünden yararlanarak giriştikleri kitlesel baskı ve sindirme politikasının haklı gösterilmesi.

Emperyalist güçler ve işbirlikçileri, tüm gerici güçler ise, «sol» sapık akımların terörist eylemlerinin yol açtığı bu sonuçları

çok iyi değerlendirmekte; ve devrimci lafazanlıkla zehirlenmiş, tüm umutlarını bireysel teröre, yada kitlelerden yalıtlanmış ufak «foquista» gruplarının «toplumsal patlamanın dinamit fitili» işlevini yerine getireceği gibi tehlikeli ütopyalara bağlamış olan bu «sol» akımların maceracı zihniyet ve eylemlerini kendi çıkarları doğrultusunda rahatlıkla sömürebilmekte ve kullanabilmektedirler.

Bunun en somut ve bize en yakın örneklerinden birini, hiç kuşkusuz ki, geçen ay Ankara'da demokratik kitle örgütlerinin mitingine silahlı ve kuduzca bir saldırıda bulunan «maocu bozkurtlar» kanıtlamışlardır. Hep bildiğimiz gibi, bu saldırı, MC için anti - demokratik ve faşizan tırmanışına dört dörtlük bir bahane sağlamış, bu kitle örgütlerinin çalışmalarını geçici bir süre için de olsa engellemesine dayanak vermiştir.

Her yönüyle tipik bir siyasal polis - maocu bozkurtlar organik işbirliğinin izlerini taşıyan bu alçakça saldırı, «sol» sapık akımların ve özellikle bunların maocu kanadının, ülke egemen sınıflar için ne kadar «işe yarar» olduğunu açıkça göstermektedir.

«Sol» sapık akımların bu tür bir «işe yararlığı» elbette ki salt ülkemize özgü değildir. Dünyanın bir çok ülkesinde aynı olgulara sık sık rastlamak mümkündür.

Örneğin bunlardan çok öğretici olan bir tanesi İtalya olmaktadır.

İtalya'daki neo - faşist yayın organları, «sol» sapık akımların propaganda belgelerini yayınlamakta birbirleriyle neredeyse yarış etmektedirler.

Hristiyan - Demokrat Parti tarafından kontrol edilen kitle haberleşme araçları ise, «sol» sapık akımlarla neo - faşistlerin bu doğrudan işbirliğini sessizlikle geçiştirmektedir.

İtalyan Komünist Partisi'nin teorik yayın organı **Rinascita** bu konu ile ilgili olarak şu soruları sormaktadır: Radyo ve televizyon neden «sol» aşırıların son operasyonlarını ivedilikle duyurmak için olur olmaz zamanlarda bütün yayınlarını kesmektedir? Yönetici çevrelerin basın organları goşistlerin en ufak hareket ve olaylarını bile neden birinci sayfalarına en çarpıcı biçimde koymaktadır?

Ve bu soruların yanıtını **Rinascita** şöyle vermektedir: Goşistlerin terörist eylemleri, komünist düşünceleri gözden düşürmek isteyen burjuvazinin işine yaramakta ve burjuvazi komünistlerin savaşımı ile goşistlerin terörist eylemlerini bilinçli bir biçimde birbirleriyle karıştırmaya çabalamaktadır. Goşist provokasyonlar, gerici çevrelerin şu ünlü tezini desteklemek için paha biçilmez değerdedir: «İtalya'nın çeşitli bölgelerinde sürekli olarak patlak veren terörist olaylar, iki ucun (sol ve sağ ucun), savaşlarının bir sonucudur». Böylece de, hiçbir ayırım gözetilmeksizin, işçi sınıfı-

nin ve emekçi halkın çıkarlarını savunan komünistler dahil tüm ilerici ve sol güçler ile bu çıkarların can düşmanı olan neo - faşistler, goşistlerin terörist provokasyonları aracılığıyla ortaya çıkan kargaşalık ortamında aynı kefeye konulmak istenmektedir.

Bunda güdülen temel amaç ise, bir yandan halkın bilincine «komünist - terörist umacısı» hayalini kazımak, diğer yandan ise, bu aynı kefeye konulmanın karışıklığından yararlanarak halkın can düşmanı olan neo - faşist güçlerin gerçek niteliklerini halkın gözünden saklamaktır.

İşte goşistler, böylesine namussuzca bir oyunun gönüllü aktörleri olmaktadır.

İtalyan Komünist Partisi'nin yayın organı olan **Unita** gazetesini ise, sözde - devrimci grupların terörist eylemlerinin «gerilim stratejisi» uygulamak isteyen en gerici güçlerin işine yaradığını ve bu nedenle de, goşistlere karşı savaşımın her zamankinden daha kararlı olması gerektiğini belirtmektedir. Çünkü —diye yazmaktadır— **Unita**; «Bu konuda her türlü ödün, işçi hareketine ve ülkeye pahalıya mal olacaktır».

Hemen herkesin az yada çok bildiği bir başka örnek de, goşistlerin Şili'de oynadıkları karşı - devrimci terörist rol olmaktadır.

Bilindiği gibi, Halk Birliği yönetiminin iktidarda bulunduğu yıllar boyunca Şili, A.B.D. emperyalizminin ve Şili'li işbirlikçilerinin, her alanda sürekli bunalımlar yaratma girişimlerine sahne olmuştur. Ve işte bu bunalımlarda emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin en büyük yardımcılarından biri, ülkedeki goşist akımlar ve bunların terörist eylemleri olmuştur.

Bu konuda pek fazla bilinmeyen bir - iki örnek vermemizin yararlı olacağı kanısındayız.

Halk Birliği yönetimi boyunca, C.İ.A. ve Brezilya'lı meslektaşları, Şili'ye diğer Latin - Amerika ülkelerinin goşistlerinin gönderilmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuşlardır. Şili'ye akın akın giren bu goşistlerin çoğunluğu, çeşitli siyasal görüşleri temsil eden ve küçük - burjuva çevrelerden gelen insanlardı. Fakat bunların arasında bir çok ta «cep» maoist ve troçkist partilerin temsilcileri, profesyonel provokatör gruplar da bulunmaktaydı.

Allende yönetiminin geniş hoşgörülü siyasal sığınma politikasını istismar eden bu unsurlar (bir kısmı kendi yanlış görüşleri doğrultusunda, bir kısmı da, doğrudan doğruya C.İ.A. gibi örgütlerin hizmetinde olarak) Şili'li sağcılarla ve MİR gibi «sol» sapık akımlarla işbirliği yaparak Halk Birliği yönetiminin politikasını her alanda sabote etmeye girişmişlerdir.

Bunlar, Halk Birliği yönetiminin iktidara «tesadüfen» geldiğini ve bu nedenle bu yönetimin «işçi sınıfını temsil eden» bir başka hükümetle değiştirilmesi gerektiğini öne sürmekte ve siya-

sal savaşlarının temel kanıtı olarak ta, «iktidar namlunun ucundadır» diyerek, azgınca ve körce bir silahlı savaşım önermekteydiler. Şili tekelci sermayesinin belli başlı yayın organı olan **El Mercurio** —bizdeki magazin basına benzeyen bir gazete— Halk Birliği'nin seçimlerdeki başarısından bir yıl sonra, Çu En - lai ile bir konuşmaya sayfalarında büyük bir yer ayırıyordu. Gazetenin redaktörleri orta tabakaları nasıl korkutacaklarını gayet iyi bilmekteydiler: Çin başbakanı konuşmasında goşist maceracıların terörist eylemlerini binbir türlü övgüyle kutsamaktaydı!...

Goşistler, emperyalizmi sözde mahkum ediyorlar, fakat gerçekte emperyalizme yardım ediyorlar ve emperyalizmin açık koruması altında bulunuyorlardı. Bu yönde çok anlamlı bir olayı nakletmek yararlı olacaktır :

1972 yılı başlarında bir grup sağcı parlamenter, goşistlerin terörist eylemleri konusunda bir «araştırma» yapmaya hazırlanmıştı. Fakat bu girişimin hemen ertesinde parlamentodaki sağcılar çok kuşku uyandıran bir sessizliğe gömülüvermişlerdi. Çünkü Kuzey Amerikalı ve Brezilyalı istihbarat örgütleri, sağcı parlamenterlere, «yaptıkları yanlışlığı anlatmışlar» ve goşistlerin maceracı terörist eylemlerinin demokrasi güçlerinin saflarında karışıklığa yol açtığını, ilerici partileri böldüğünü, devrimin göreceli barışçıl gelişim koşullarına rağmen yapay bir şiddetin çığırkanlığını yaptıklarını, «revizyonizme» karşı mücadele adı altında dünya komünist ve işçi partilerine çamur atarak hastalıklı bir anti - komünizm ve anti - sovyetizm kampanyasını körüklediklerini göstermişlerdi. Tek bir sözle, goşizmin terörist eylemcilerinin emperyalistlerin değirmenine su taşıdığını göstermişlerdi.

Sonuç olarak diyebiliriz ki :

«Kitle eylemleri ve birlikçi politikanın yerine siyasal ve sosyal savaşımın dar ve sekte bir yorumu geçirildiğinde, maceracılığa ve provokasyona doğru kayış kaçınılmaz olmakta»²

Bu da, bu goşist grupların terörist ve provokatif eylemlerinin emperyalist güçler ve onların yarıdakıları tarafından rahatlıkla kullanılabilmesini sağlamaktadır.

Terörizme karşı savaşımın çok öncelere dayandığı bilinmektedir.

Örneğin Birinci Enternasyonal döneminde, Marx'ın Bakunin'e karşı terörizm konusundaki polemigi tarihsel bir önem taşımaktadır.

Bakunin ve taraftarları, bir kaç kişi tarafından gerçekleştirilecek ajitasyonun halktaki hoşnutsuzluğu ve devrimci zihniyeti körükleyeceğini ve ayaklanmayı istediği zaman başlatacağını öne

sürerek, kitle çalışmasının gerekliliğini inkar etmişlerdi. Anarşistlere göre, bu «devrimci - konspiratörler», «sıkı sıkıya gizli ve terörist karakterli» örgütler içinde örgütlenmek zorundaydılar.

Bakunin'in ve taraftarlarının bu düşüncelerini her yönüyle eleştiren Marx ve Engels, bunların hemen yarın olacakmışçasına yaptıkları devrimci eylem çağrısının, gerçekte, «her türlü siyasetten yoksun olduğunu ve bağımsız bir proletarya partisinin gerekliliğini inkar ettiğini» göstermişlerdi.

Yine aynı dönemlerde İrlanda'yı kasıp kavuran Fenian'ların radikal hareketi ile yakın ilişkiler içinde bulunan Engels, Fenian'ların temelde terörist eylemlere dayanan savaşımalarını eleştirirken, bu terörist yöntemleri, «her komploya özgü aptallıklar»³ olarak nitelendirmişti.

Marx'ın kızı Jenny, hapse atılan ve İngiliz zindancılar tarafından en ağır işkencelere maruz bırakılan Fenian'lar lehine yürütülen bir kampanya yürütmüştü. Marx için, Fenian'lar, herşeyden önce İngiliz emperyalizminin vahşetinin kurbanlarıydılar. Marx Fenian'lar için, bunların yürekli savaşçılar olduklarını fakat devletin örgütlü terörüne karşı zorunlu olarak az etkili bir bireysel terörle yanıt verme gibi kötü ve sonuçsuz bir yol seçtiklerini yazıyordu.

Terörizmin tarihsel planda bundan sonraki aşamasının öndegelen aktörleri ise troçkistler olmuşlardı. Troçkizmin dünyayı çarptıran aynasında, tüm dünya sürekli olarak devrimci bir çalkantı durumunda bulunmaktaydı ve devrim her yerde, her an ve koşullar ne olursa olsun «troçkist tarzda» patlak verebilirdi.

Fakat Troçki'den günümüz troçkistlerine kadar, her nedense böyle bir devrimin hiç bir yerde patlak verdiğine tanık olunmadı.

Ancak yine de troçkistlere bu konuda pek fazla haksızlık etmemek gerekir! Örneğin, 1956'da Macaristan'da patlak veren kanlı karşı - devrimde troçkist terörist yöntemler bol bol sergilendiği gibi, tüm dünya troçkistleri de bu karşı - devrimi büyük bir sevinçle karşılamakta duraksamamışlardı. Yine aynı şekilde, Şili örneğinde olduğu gibi, Halk Birliği'nin faşist darbeye devrilmesinde önemli baş rollerden biri, troçkist - terörist gruplar tarafından oynanmıştı.

Günümüz terörizminin belli başlı aktörlerinin ise maoistler olduğu su götürmez bir gerçektir.

Bu konuda bir kaç örnek vermemizin yararlı olacağı kanısındayız.

— Arjantin'de maoist akımlar —ki bunların yanında ve bunlarla içli dışlı olarak bir çok troçkist akım da bulunmaktadır— terörist eylemleriyle işçi hareketinin, demokratik hareketin güç-

lenmesinin önüne geçmekte ve sağcı güçlerin faşist tırmanışını kolaylaştırmaktadırlar.

— Bolivya'da general Torres'in ilerici yönetimini sabote edenler, Bolivya ordusunda o dönemde gelişen ilerici süreçleri baltalayarak ve ordudaki ilerici güçlerle toplumun demokratik güçlerinin arasını açanlar, sonuçta da Torres yönetiminin devrilmesine ve faşist bir yönetimin kurulmasına büyük ölçüde yardımcı olanlar maoistler olmuşlardır.

— Paraguay'da, maoistler, Paraguay Komünist Partisi'nin yönetim kadrolarına kadar sızarak, bu Parti'nin belli bir süre için de olsa geniş kitlelerden yalıtılan hatalı bir politika sürdürmesine yol açmışlar; ve Parti, ancak bu grupları ayıkladıktan sonradır ki Paraguay işçi hareketine tekrardan yön verebilmeye başlamıştır.

— Afrika'da Angola'da maoistlerin oynadıkları karşı - devrimci rol herkesce bilinmektedir.

— Mozambik ulusal ve sosyal kurtuluş savaşında, bu savaşın gerçek yönetici gücü olan FRELİMO örgütü karşısına emperyalist ajanlarından oluşan terörist karakterli COREMO örgütünü çıkarıp bu ülkenin kurtuluş hareketini parçalanma tehlikesi ile karşı karşıya bırakanlar yine maoistlerdir.

— Zaire'de, Lumumba ve arkadaşlarının soylu devrimci geleceğini, Lumumba'nın öldürülmesinden sonra yozlaştırarak günümüz Zaire'sini Afrika gericiliğinin kalelerinden biri durumuna getiren, Zaire'li maoistlerin maceracı ve sorumsuz eylemleri olmuştur.

— Asya'da Birmanya'da, orduda ve toplumda güçlenen devrimci süreçlere doğrudan cephe alarak, Birmanya'lı karşı - devrimci güçlerle beraber halka karşı «halk devrimine» kalkışanlar yine Birmanya maoistleridir.

— Endonezya'da, Asya'nın en güçlü komünist partilerinden biri olan Endonezya Komünist Partisi'nin yönetimine kadar sızarak ve bu partiyi bir avuç darbeci subayın maceracı girişimine alet ederek, tüm bir Güney - Doğu Asya'da devrimci hareketin kanla ateşle boğulmasına yol açanlar, Endonezya'lı maoistlerdir.

— Hindistan'da, önce Komünist Partisi'ni bölmeye kalkışan, daha sonra da Hindistan'lı faşistlerle ortaklaşa olarak bir terör tırmanışını başlatanlar, Hindistan'lı maoistler olmuşlardır.

Kısacası, bu ihanet listesinden verdiğimiz bir kaç örnek bile, ülkemiz «maocu bozkurtları»nın sorumsuz, maceracı, terörist, karşı - devrimci, emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin pis aleti niteliklerini taşımakta yeryüzünde hiç te yalnız olmadıklarını göstermektedir.

**

Terörizmi şu yada bu ülkeye özgü olarak görmemek gerekir.

Çünkü, işçi sınıfının zayıf olduğu, güçlü bir küçük - burjuva tabakanın bulunduğu ve sosyal bilinç düzeyinin düşük olduğu her yer ve ülke, terörizmin ortaya çıkması için ideal bir ortam oluşturur.

Lenin, yeni tip bir parti oluşturmak için zorlu savaşımlar verdiği günlerde, Rusya'nın bu nitelikleri özellikle barındıran bir ülke olmasından da dolayı, bu sorunu her yönüyle ele almış ve işlemiştir.

Lenin, ekonomik savaşımın birinci planda olması gerektiğini öne süren «ekonomistler»le, bireysel yiğitlik eylemlerinin halkı uyandırabileceğini ve devrim yoluna sokabileceğini öne süren «popülistler»in (narodniklerin) özde bir ve tek aynı kaynaktan kaynaklandıklarını göstermiştir: kendiliğindenliğe tapınma.

Bu konuda Lenin şöyle yazmaktaydı :

«Ekonomistlerin ve teröristlerin bugün ortak bir kökü vardır... kendiliğindenliğe tapınma. 'Günlük sıkıcı savaşımlar' birinci plana koyanlarla, yalıtılmış bireyi en büyük bir öz - veri ile savaşıma çağırınlar arasındaki farklılık o denli büyüktür ki, bizim iddiamız ilk bakışta paradoksal gibi görünebilir. Fakat burada hiçbir paradoks yoktur. Ekonomistler ve teröristler, kendiliğindenlik eğiliminin iki karşıt kutbu önünde eğilmektedirler: ekonomistler, 'saf işçi hareketi'nin kendiliğindenliği önünde; teröristler, devrimci çalışmayla işçi hareketini bütünleştirmeyi bilmeyen yada bütünleştiremeyen aydınların en tutkulu öfkelerinin kendiliğindenliği önünde. Bu olanağa inancını yitirmiş yada buna hiçbir zaman inanmamış olanların, öfkelerine ve devrimci enerjilerine terörizmden başka bir çıkış yolu bulmaları gerçekten de güçtür.»

Oysa, yine Lenin'in belirttiği gibi, «kendiliğinden hareket... kesinlikle burjuva ideolojisinin egemenliğine götürür.»

Gerçekten de, işçi hareketi kendini salt ekonomik taleplerle sınırlandıramaz, toplumun diğer tabakalarından kendini yalıtılamaz. Salt işçi karakterli bir hareket, sonuçta işçileri diğer sınıflardan koparır ve işçileri iktidar için savaşıma sıkı sıkıya bağlı olan sorunların çözümünden uzaklaştırır. Böyle bir hareket, proletaryayı burjuvaziye boyun eğdirir ve ideolojik-siyasal savaşımın işçiler için hiçbir yararı olmadığını öne sürerek, işçilerin dikkatini salt ücretler ve işgücünün daha avantajlı koşullarda satılması gibi bazı kısmi kazanımların elde edilmesi savaşımı üzerinde yoğunlaştırır.

Terörizm de, yine Lenin'in belirttiği gibi, görünüşte ekonomizme taban tabana zıtmişçesine ortaya çıktığı halde, özünde onunla aynı yerden kaynaklanır; zira kitlelerin seferberliği yeri-

ne, işçilerin ve köylülerin adına davrandıklarını iddia eden yalıtlanmış grupların, bireylerin savaşımını geçirir.

Sonuçta ise, her iki akım ortak bir noktada çakışır: birinciler, işçi hareketinin kendiliğindenliği; ikinciler ise, işçi hareketinden kopuk küçük - burjuva aydınların anarşistçe kendiliğindenliği önünde eğilerek, işçi hareketi ile sosyalist hareketin birleşmesini, bütünleşmesini engeller.

Bu her iki türlü engelleyişin işçi sınıfının devrimci savaşımını iki karşıt yönden felce uğrattığı bilinen bir gerçektir.

Ekonomist karakterli hareketlerin, işçi sınıfını, çoğu kez, sınıf düşmanlarına karşı kaçınılmaz ve zorunlu bir devrimci şiddetle yanıt vermesi gerektiği tarihsel dönemeç anlarında pasifizme iteleyerek kesin bir yenilgiye mahkum ettiği ne kadar yadsınamaz bir gerçekse, terörist karakterli hareketlerin de işçi sınıfının devrimci sınıf savaşımına parçalayıcı, bölücü bir etkide bulunduğu da o denli yadsınamaz bir gerçektir.

**

Marksist - Leninistler, küçük - burjuva terörizmini mahkum ederlerken, bu, onların, devrimci kararlılıktan yoksun oldukları, yada haklı bir dava için gerektiği zaman elde silah savaşma yürekliliğine sahip olmadıkları anlamına gelmez.

Ve marksist - leninistler, bunu açıkça da söylemekten çekinmezler. Örneğin K. Zarodov'un belirttiği gibi :

«Hiç bir parti, eğer yalan söylemiyor idiyse, bazı koşullarda silahlı direnme hakkını hiçbir zaman yadsımadı' diye yazıyordu Engels. 'İçlerinden hiçbiri, bu olaganüstü hakkı hiçbir zaman biryana bırakmadı.' Lenin, halkın zorbalardan, onlara karşı şiddet uygulamadan kurtarılamayacağını not ediyordu. 'İşçilerin ve köylülerin doğrudan düşmanlarına karşı yönelmiş devrimci şiddet olmadan, bu sömürücülerin direnişini kırmak olanaksızdır' diye altını çiziyordu.»⁵

Fakat marksist - leninistler bu hakkı, işçi sınıfının çıkarlarının savunulması savaşımındaki yüksek sorumluluk açısından ele aldıkları için, bu konuda belli başlı olarak Lenin'in şu ölümsüz direktiflerini her zaman gözetmişlerdir:

«Başarıya ulaşmak için ayaklanma, bir komploya, partilere değil fakat öncü sınıfa dayanmalıdır. Bu birinci ilkedir. Ayaklanma halkın devrimci atılımına dayanmalıdır. Bu ikinci ilkedir. Ayaklanma, yükselen devrim sürecinde halkın öncü saflarındaki etkinliğin en yoğun olduğu, şüpheli, kararsız, güçsüz arka daşların saflarında ve düşmanların bağrındaki duraksamaların en fazlalığı dönemeçte yer almalıdır. Bu üçüncü ilkedir.»⁶

Buradan da açıkça görülmektedir ki: «Bireysel terörist saldırıları, rasyonel olmayan siyasal savaşım vasıtaları»⁷ olarak değerlendiren Lenin, sınıf düşmanına karşı, gerektiğinde şiddete ve teröre başvurmanın gerekliliğini ilkesel olarak hiçbir zaman yadsımamış, fakat, O, her zaman, kitlelerin doğrudan katılımını gerektiren devrimci şiddet biçimlerinden yana olmuştur. Şöyle yazmaktadır :

«Sadece bir kitle hareketi, gerçek bir siyasal savaşım olarak kavranabilir. Ancak bir kitle hareketiyle doğrudan ve sıkı bir biçimde bağlı olan bireysel terörist eylemler yararlı olabilir ve olmak zorundadır.»⁸

Kısacası, Leninist ilkelere göre, devrimci şiddetin zorunlu olarak kullanılması gerektiği zaman, bunun en temel ve en birincil koşulu, bu devrimci şiddetin, küçük ve yalıtlanmış gruplara değil, fakat kitlelere, geniş halk tabakalarına, öncü sınıfa bağlı olması, onlara dayanması zorunluluğu kendini özel bir önemle dayatmaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Leninist ilkelere göre, devrimci şiddet, ancak ve ancak tek bir koşulla; «savaşçı bir ordunun operasyonlarından biri olarak, tüm savaşım sistemine sıkı sıkıya bağlı ve eklemli bir operasyon»⁹ olmak koşuluyla mümkündür.

**

Son olarak, önemli gördüğümüz bir nokta üzerinde daha durmak istiyoruz.

Sınıf savaşımı, mutlaka ve mutlaka eşittir şiddet demek değildir. Kapitalizmin yıkılıp yerine sosyalizmin kurulması savaşımı, zorlu, amansız ve karmaşık bir savaşımı gerektirmekle beraber, devrim, hiç te terörle eş - anlamlı değildir.

Doğal olarak, işçi sınıfı ve bağlaşıkları ile burjuvazi arasındaki karşıtlığın karakteri konusunda hiç bir hayal beslememek gerekir. Burjuvazi, bizzat kendi sınıf ilişkilerinin yapısı gereği, tüm silahlarını sonuna dek kullanmaksızın elbette ki iktidarını terketmek istemeyecektir. Tek bir sözle, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişki, antagonik (uzlaşmaz) bir çelişkidir.

Bu nedenle de, bu çelişkinin çözümünün, tarafların uzlaşması ile değil, fakat tam tersine, egemen tarafın ezilen taraf tarafından yıkılmasına kadar keskinleşerek çözüleceği açıktır.

Fakat ister antagonik olsun, ister antagonik - olmayan bir çelişki olsun, herhangi bir çelişkinin çözümü, bu çelişkinin özünün hiç değişmeyen ve donmuş kalmış bir mantıki sonucu değildir. Çelişkinin ulaştığı gelişme —olgunlaşma aşamasına göre, yani bel-

li bir tarihsel aşamada ortaya çıkmış güçler ilişkisine göre, bu çelişkinin çözümü değişebilir.

Bu da göstermektedir ki, burjuvazi ve işçi sınıfı arasındaki çelişkinin çözüm biçimi, yani sosyalizme geçiş biçimi, sınıf savaşımının ulaştığı tarihsel aşamadaki güçler ilişkisine sınımsız bağlıdır ve işçi sınıfı eğer bu aşamada, burjuvazi karşısında yeterince büyük bir güçler toplamına dayanabiliyorsa, karşısındaki düşman sınıfa, sosyalizme barışçıl bir geçişi empoze edebilir.

Bu durumda, egemen sınıfın iktidarını yitirmemek için tüm silahlarından yararlanacağı kesin bir gerçek olmakla beraber, unutmamak gerekir ki, egemen sınıfın kullanacağı bu silahlar, o tarihsel aşamada elinde bulundurabileceği silahlardır. Daha fazlası değil.

Ve eğer bu aşamada çelişkinin niteliksel çözümü yeterince uygulanmışsa ve egemen sınıfın devrimci süreci durdurmak için kullanabileceği silahların gücü bu süreci durdurmaya yetecek güçte değilse, bu durumda daha hâlâ barışçıl olmayan geçiş üzerinde ısrar etmenin yanlış olacağı açıktır. Örneğin daha 1892'de Engels, G. Müller'in «Alman Sosyal - demokrasisinde Sınıflar Savaşımı» kitabı hakkında, Bebel'e şöyle yazıyordu :

«O (yazar), şiddetin, koşullar ne olursa olsun devrimci olduğunu ve hiçbir zaman gerici olmadığını savlıyor; bu eşek anlamıyor ki, kendisine karşı savaşım verilmesi gereken gerici şiddet olmadıkça devrimci şiddet gereksizdir.»¹⁰

Bu da göstermektedir ki, barışçıl geçiş olasılığı, sınıf savaşımının sınırlandırılmasını, yumuşatılmasını değil, fakat tam tersine, sınıf savaşımının daha da keskinleştirilmesini, geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Kısacası, devrimci şiddete başvurmaksızın sosyalizme barışçıl geçişte söz konusu olan, sınıf savaşımı eksi (—) şiddet değil, fakat, burjuvaziyi karşı - devrimci şiddet kullanmaktan vazgeçirme derecesine kadar derinleştirilerek sürdürülecek bir sınıf savaşımıdır.

Sonuç olarak, Latin - Amerika'nın ve Uruguay'ın yetiştirdiği en büyük devrimci önderlerden biri olan R. Arismendi, bu konuda şöyle demektedir :

«Devrim yolu, burjuvazinin bürokratik ve askersel devlet aygıtının imha edilmesine kadar giden bir siyasal ve stratejik devrimci dönüşümler çizgisidir. Klasik tarzda bir barışçıl yol durumunda bile, devrime burjuva demokrasisinin devlet aygıtının yapısını çerçevesi içinde (seçimlerde zafer, v.d.) bir yaklaşma durumunda bile, tayin edici etken, her zaman, toplumun en büyük çoğunluğunun güçlerini toplama yeteneği, burjuva devlet

aygıtını imha etme iradesi olarak kalır. Bu yetenek ve bu irade ne kadar büyükse, devrimin barışçıl yolu perspektifi de o kadar daha gerçektir.»¹¹

NOTLAR

- ¹ VAZQUEZ Pedro, «Paraguay'da Anti - diktatoryal Cephenin Tohumları», *La Nouvelle Revue Internationale*, Nisan 1974.
- ² YAROLOV, E, «Maceracılığa ve 'İleriye Doğru Kaçışa' Karşı» *Age*, Ağustos 1975.
- ³ O'BIORDAN Michael ve SİNCLAİR Betty, «Komünistler ve Terörizm», *Age*, Ekim 1976.
- ⁴ LENİN, V. İ., «Que Faire?» (Ne Yapmalı?), Editions Sociales - Editions du Progrès, Paris 1969, s. 102.
- ⁵ ZARODOV Konstantin, *Leninizm ve Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş*, Temel Yayınlar, s. 198.
- ⁶ MİCHAİLOV İvan, *Dünyada İlk Anti-Faşist Ayaklanma - Eylül 1923*, Ürün Yayınları, s. 55.
- ⁷ O'BIORDAN Michael ve SİNCLAİR Betty, *Age*.
- ⁸ *Age*.
- ⁹ BİLİR, A., «İşçi Sınıfının, Siyasal Savaşımının Barışçıl ve Barışçıl Olmayan Biçimleri», *ÜRÜN*, Eylül 1976, sayı 27.
- ¹⁰ ZARODOV Konstantin, *Age*, s. 195.

L. BREJNEV

amacımız:
barış ve sosyalizm

adil, demokratik bir barış
için, ulusların güvenliği
ve uluslararası işbirliği
için

sosyalizmin elli-yıllık
büyük başarıları

17.5 tl

[temel]
yayınlar

P.K.: 102 KIZILAY - Ank.

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN

60. YILI

İçinde bulunduğumuz 1977 yılında iki devrimin, 1917 Şubat ve Ekim devrimlerinin 60. yıldönümleri yeralıyor. 1917 Büyük Sosyalist Ekim Devrimi gerçekleştirilip, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı başlatılalı, 60 yılı yakın bir süre geçti. 1917'de kurulan işçi - köylü devleti Sovyetler Birliği'nde, bugün komünizmin maddi ve teknik temelleri hazırlanıyor. 60 yılda, enternasyonalist dayanışma içindeki dünya işçi sınıfı hareketi, Dünya Sosyalist Sistemi'ni yarattı ve güçlendirdi; barışı, bir dünya savaşının çıkmasını engelleyecek kadar köklendirdi; kapitalist dünyada işçi sınıfı Partileri, halkın içersinde en etkin ve saygın güç olma yolunda büyük adımlar attılar; sosyalist devletlerin desteğiyle ve işçi sınıfı biliminin ışığında, pek çok sömürge ve yarı - sömürge ulusal bağımsızlığını elde etti, yeni bir düzene yöneldi. 60 yılda, insanlık savaşızsız, sömürsüz, giderek sınıfsız bir dünyaya, aydınlığa daha bir yakınlaştı. Bütün bu kazanımların çıkış noktası olan, Bolşevik Partisi'nin, Rusya emekçilerinin ve uluslararası işçi sınıfının eşsiz yapısı Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü, bu yıl Sovyet halkı ve dünya işçi sınıfı tarafından kutlanacak.

Dergimiz de, bu sayısından başlayarak 60. Yıl boyunca, özel bir bölümde, 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'ni, onun hazırlayıcısı Şubat demokratik devrimini ve Rusya'da devrimci sürecin gelişmesinin daha önceki aşamalarını, 60 yıl içersinde Sovyet toplumu ve SBKP'nin aldığı mesafeleri, bugünkü Sovyet devletini çeşitli yönlerden ele alacak yazılar yayınlıyacak.

SBKP M.K.'NİN 31 OCAK 1977 TARİHLİ VE BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN 60. YILDÖNÜMÜNE İLİŞKİN KARARNAMESİ *

7 Kasım 1977'de Büyük Sosyalist Ekim Devrimi 60. yılını dolduracak.

Ekim Devrimi'nin 60. yılı, Sovyet halkının yaşamında ve tüm dünyadaki kurtuluş hareketlerinin gelişmesinde önemli bir aşamadır. Ülkemiz ve tüm ilerici insanlık, bu önemli tarihi, sosyalizmin, Marx, Engels ve Lenin'in öğretisinin, yüce devrimci - reformcu gücünü açıkça gösteren proleter enternasyonalizmi düşüncelerinin yeni zaferleri ile karşılayacaklar.

Sovyet vatandaşları, şanlı Ekim Devrimi yıldönümünü kendi Komünist Partileri'nin XXV. Kongresi'nde aldığı tarihsel kararları hayata geçirerek, büyük moral - politik bir yükselişle, yeni yurt-severce işlerle kutluyorlar.

* Bu Yazı, APN Ajansı tarafından yayınlanan, Türkçe Bülten'den alınmıştır.

Bundan 60 yıl önce, Vladimir İlyiç Lenin başkanlığındaki Bolşevik Partisi'nin yönetimi altındaki kahraman Rus proletaryası, burjuva - toprak ağalığı düzenine karşı kesin hücumu geçti ve onu yıktı. Tarihte ilk kez emekçilerin sömürüye, sosyal ve ulusal baskıya karşı savaşmaları tam bir zaferle sona erdi.

Ekim Devrimi'nin zafer kazanması, XX. yüzyılda tüm insanlığın gelişme seyrini köklü biçimde değiştiren en önemli olay oldu. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, toplumsal gelişmenin, tekeli kapitalizm koşullarında verilen sınıf savaşının doğal bir sonucuydu. Devrimin zafer kazanması sonucunda dünyadaki ilk sosyalist devlet ortaya çıktı.

Sovyet egemenliği, dünyadaki tüm halklara, sömürü sisteminin onları sürüklediği kanlı savaş kaosundan çıkmak için en doğru yolu gösterdi. Âdil, demokratik ve genel barış savaşımının açık ve düzgün programını ilan eden Lenin'in Barış Kararnamesi, kökleşen yeni yönetimin ilk eylemi oldu. Büyük Ekim Devrimi, yeni bir dönemi, insanlığın kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini, «halkların emperyalizmden kurtarılması, halklar arasındaki savaşa son verilmesi, sermaye egemenliğinin sona erdirilmesi ve sosyalizm» (Lenin) savaşımı dönemini başlattı.

İşçi sınıfının dünya çapında büyük kurtarıcılık görevi, Ekim Devrimi'nde derin ve çok yönlü biçimde başlamış oldu.

Ekim Devrimi'nin zaferi, ülkemiz halklarının kaderinde tarihsel bir dönemeç yarattı. Yönetici sömürgeci sınıfların —büyük toprak sahiplerinin ve burjuvazinin— politikasının neden olduğu yaklaşan felaketten vatanımızı kurtardı, onu gerçekten bağımsız gelişme, çok yönlü sosyo - ekonomik ve kültürel ilerleme yoluna çıkardı. Tüm dünyadaki emekçilerin coşkun ve etkili desteğini gören Rus işçi ve köylülerinin kahramanca savaşı, Lenin'in sözleriyle, «tüm ülkelere kaçınılmaz ve yakın geleceklerinden bir şeyi, hem de son derece önemli bir şeyi» göstermiş oldu aynı zamanda. Ezilen ve savaşan tüm halkların ilerdeki zaferlerini görme olanağı vardır.

Zor, ama onurlu olan yeni toplumun kuruluşuna ilk başlama görevi, çok uluslu Rusya'nın proletaryasına düştü. Ülke nüfusunun ezici çoğunluğunun köklü çıkarlarını ifade eden işçi sınıfı, emekçi köylülerle birleşerek, devrimin zaferle sonuçlanmasını sağladı ve kendi egemenliğini kurdu. Emekçi halkın en geniş kitleleri, bilim ve kültürün tüm önde gelen kişileri, devrimin ve işçi sınıfının ardından gittiler. İşçi sınıfı, gerici sınıfların şiddetli politik ve ideolojik silahlı direnişine, ekonominin bozulmasına, karşı - devrimci sabotaja ve kanlı burjuva terörüne karşı en yüksek derecede bir örgütlülük ve bilinçli bir disiplin, Komünist Partisi çevresinde dayanışma ve devrimci uyanıklığı ortaya koydu. İçteki karşı - devrimle ve yabancı müdahalecilerle yapılan savaşın tüm sey-

ri, devrimin ancak ve ancak korunabildiği takdirde başarısını pekiştirebileceğini kanıtladı.

Sovyet egemenliğinin, proletarya diktatoryasının biçimlerinden biri olarak kurulması ve sağlamlaşması, aslında bir tek kapitalist ülkede bile benzeri görülmemiş ve olanaksız olan dev emekçi çoğunluk için özgürlük ve demokrasiyi sağlamış oldu.

Sermaye boyunduruğuna son verme savaşında, bizzat bu son verme sırasında, zaferin kazanılması ve pekiştirilmesi savaşımında ve toplum düzeninin kurulması işinde, sadece Komünist Partisi'nin yönettiği işçi sınıfının, tüm emekçileri ve sömürülen insanları yönetebilecek durumda olduğuna ilişkin temel Leninci hükümün gerçekliği, ülkemizin deneyimiyle inandırıcı şekilde kanıtlanmış oldu.

Komünist Partisi'nin yönetimindeki ülkemizin emekçileri, sosyalist devrimin en önemli ve en zor sorunu olan yaratıcılık meselesinin de başarıyla üstesinden geldiler. Toplum yaşamının bütün belli başlı alanlarını kapsayan Leninci sosyalizmin kuruluş planı hayata geçirildi. Sovyet halkı bu sorunu, inanılmayacak derecede güç bir durumda, kapitalistlerin düşmanca çemberi içindeyken çözümlenmek zorunda kaldı. Çarlık Rusyası'ndan miras kalan üretim güçlerinin ve kültürün düşük gelişme düzeyi, küçük üreticilere özgü tarımın ağır basması, dünya savaşının ve iç savaşın ve nihayet yabancı müdahalenin yıkıcı sonuçları; ülkemizde yeni toplumun kuruluşuna işte bu koşullarda başlandı.

Sosyalist endüstrileşme ve tarımın kollektif hale getirilmesi, kültür devrimi ve ulus sorununun adil çözümü, yurdumuzu tarihsel açıdan çok kısa bir sürede en güçlü sosyalist devlet haline getirdi.

Faşist Almanya'nın haince saldırısı, Sovyet halkının barışçı çalışmasına ara verdimdi. Uzun süren ve yurdumuzun tarihindeki savaşların en ağırında Sovyet halkı, insanlığın henüz benzerini görmediği yiğitlik gösterdi. Sovyet halkı, sadece özgürlüğünü ve bağımsızlığını korumakla kalmadı; aynı zamanda, Avrupa ve dünya uygarlığını faşist barbarların elinde yıkılmaktan kurtarma konusunda çözümleyici katkıda bulundu.

Büyük Anayurt Savaşı yıllarında eşsiz bir yiğitlik gösteren Sovyet halkı, yıkılan kentlerin ve köylerin, fabrikaların yeniden yapılışı sırasında da büyük bir kahramanlık örneği verdi.

Büyük Ekim Devrimi ülkesinin altmış yılda kazandığı başarılar, sosyalizmin toplum yaşamının tüm dallarının ilerlemesinde tarihte eşi görülmemiş tempolar sağladığını, inandırıcı biçimde kanıtlamaktadır.

Ülkenin halk ekonomisi tanınmayacak şekilde değişti. Sovyet Devleti'nin varlığının 60 yılından hemen hemen 20 yılı, halkımızın zorla itildiği savaş yıllarına ve daha sonra ekonomiyi yeniden

kurma dönemine rastlamasına rağmen, 1976 yılında ülkenin ulusal geliri, devrim öncesindeki düzeye oranla 65 kat artmıştı. Halen sanayi, iki buçuk günde tüm 1913 yılında üretilen miktarda ürün üretiyor.

Devrim öncesinde ülkemizin payına, dünya sanayi üretiminin % 4'ünden biraz fazlası düşerken bugün 1/5'i düşüyor. Sovyetler Birliği'nde, başka herhangi bir devletekine oranla daha fazla pik, çelik, petrol, demir, manganez ve krom cevheri, kömür ve kok, çimento, traktör (toplam motor gücü bakımından), dizelli ve elektrikli lokomotif, pamuk, keten, mineral gübre ve diğer pek çok ürün türleri üretiliyor.

Üretim güçlerinin karakterinde, yapısında ve yerleştirilmesinde köklü ilerlemeler oldu. Sovyet egemenliği yıllarında, tüm Sovyet cumhuriyetlerinin ekonomik gelişme düzeyi eşit hale getirildi. Köyde çok büyük reformlar yapıldı. Büyük bir sosyalist tarım üretimi kuruldu. V. İ. Lenin, köylerimize yüzbin traktör vermeyi hayal ederdi. Şimdi Sovyetler Birliği tarımında, 2,3 milyon traktör, 680 bin tahıl toplama kambayını ve diğer çeşitli teknik araçlar çalışıyor. Sovyet egemenliği yıllarında, toplam tarımsal ürün hacmi 4,4 kat arttı. Kolhoz ve sovhozların ekonomik yönden güçlenmesi, tarımın yavaş yavaş çağdaş endüstriyel temele geçirilişi, köy emekçilerinin maddi ve manevi yaşam koşullarının sürrekli olarak iyileştirilmesi, kent ve köy arasındaki varolan farklılıkların ortadan kaldırılmasını sağlıyor.

Açlık ve yoksulluk, işsizlik ve cehalet, sosyal ve ulusal baskı gibi kapitalizme özgü sosyal yaralar, ülkemizde ebediyen ortadan kaldırılmıştır. Sanayi ve inşaat işçilerinin gerçek gelirleri, 1913 yılına oranla 10 kat, köylülerinki ise 14 kat arttı. Konut ve kamu binaları yapımı alanında geniş bir program gerçekleştirildi. Eski kentlerin çoğu yeniden yapıldı, pek çok yeni kent kuruldu, köyün görünümü değişti. Şimdi ülkede, her iki yılda, devrim öncesinde Rusya'daki kent konut fonundakine oranla daha fazla sayıda konut yapılıyor. Her Sovyet vatandaşına ücretsiz tıbbi yardım yapılıyor, adil sosyal yardım garantisi ediliyor.

Çok büyük tarihsel önemi olan sosyal bir sorun, ülkemizde başarıyla çözümlendi ve kadınların gerçek hak eşitliği, uygulamada da sağlandı. Sovyet kadınları toplumsal yaşamın tüm alanlarında büyük rol oynuyorlar. Tüm Sovyet halkı, analara, işçi kadınlara, komünist kuruluşun aktif katılımcısı kadınlara, sınırsız saygı gösteriyor.

Sosyalizm, emekçilere, bilgi ve manevi kültür zenginliklerine en geniş şekilde ulaşma yolunu açtı. Devrim öncesi Rusyası'nda, yetişkin nüfusun hemen hemen 3/4'ü cahildi. Şimdi artık halk ekonomisinde çalışan işçilerin 3/4'ünden fazlası, yüksek yada orta dereceli eğitime (tamamlanmış veya tamamlanmamış) sahip-

tir. Şimdi 93 milyonu aşkın insan tüm öğrenim türlerinden yararlanmıştı. Genel orta öğretime geçiş, esas itibariyle tamamlanmıştır. Toplumsal bilinçte bilimsel materyalist dünya görüşü egemendir; Sovyet edebiyatı ve sanatı gelişmiştir ve tüm dünya kültürüne büyük katkıda bulunmaktadır.

Sosyalizm, bilimin gelişmesi için sınırsız olanaklar yarattı; bilimi halkın hizmetine koydu. Ülkede yaklaşık 1,3 milyon, yani 1913 yılındakinden 108 kat fazla, bilim görevlisi çalışıyor. Sovyet bilimi, toplumsal gelişim süreçlerinin araştırılmasında büyük başarılar kazanmış, matematik ve mekanik, kuantum elektronığı ve sert cisim fiziği, atom enerjisi, kimya ve biyoloji, uzay araştırmaları ve yer bilimleriyle diğer pek çok bilim dalının bir dizi konularında en ileri sınırlara ulaşmıştır.

Ülkemizde kurulan gelişmiş sosyalizm toplumu, Sovyet halkının fedakarca çalışmasının en önemli sonucu oldu.

Gelişmiş sosyalist toplum, komünist oluşumda doğal bir aşamadır. Kendi temeli üzerinde gelişmekte olan sosyalizm, bu aşamada yaratıcı olanaklarını, derin insancıl özünü daha geniş şekilde ortaya koymaktadır. Gelişmiş sosyalizm, bilimsel - teknik devrimin başarılarının sosyalist ekonomi sisteminin üstünlükleriyle birleşmesiyle, ekonominin gelişmesinde entansif [yoğun] yöntemlere kesin olarak dönüşle; nitelik olarak yeni üretim düzeyi ve komünizmin maddi - teknik temelinin kurulması sorununu dolaysız yoldan çözümlenmeyi, emekçilerin refahının sürekli artışını, kapitalizmle ekonomik rekabette önemli başarıların elde edilmesini sağlayacak üretim ölçekleriyle, karakterize edilmektedir.

Gelişmiş sosyalizm, yavaş yavaş komünist ilişkiler haline gelen tüm toplumsal ilişkiler sisteminin yüksek olgunluk derecesi anlamına gelir. Emekçilerin sarsılmaz ideolojik - politik ve sosyal dayanışması, onların Komünist Partisi'nin soylu ideallerine içten bağlılığı, Marksizm - Leninizm ilkelerine sadakatleri, gelişmiş sosyalizme özgüdür. Gelişmiş sosyalizm, bugün sosyal ilerlemenin en yüksek başarısıdır.

SBKP ve kardeş komünist partilerin ve işçi partilerinin ortak çabalarıyla hazırlanmış olan gelişmiş sosyalist toplum anlayışı, Marksizm - Leninizm'in hazinesine yapılan büyük, yaratıcı bir katkıdır. Gelişmiş sosyalizmin teori ve pratiğine dayanan SBKP, en yakın yıllar ve daha uzun bir tarihsel gelecek için açık ve gerçekçi doğrultusunu belirlemiş ve program amaçlarımızın gerçekleştirilme yollarını somut hale getirmiştir.

Partimizin ve tüm Sovyet halkının, Sovyet egemenliğinin ilk yarım yüzyıllık sonuçlarını başarıyla çıkarmasından bu yana on yıl geçti. Tarih ölçüsüyle bu, zaman olarak kısa bir süredir. Ancak bu on yıl, komünist kuruluş tarihinde, ülke yaşamında ve

uluslararası alanda büyük tarihsel önem taşıyan olaylarla dolu olması, olgun sosyalist topluma özgü sosyo - ekonomik gelişmenin büyük ölçekleri ve karmaşık oluşu bakımından çok üstün bir yer tutuyor.

Yurdumuzda geçen yarım yüzyılda kurulmuş olan ekonomik potansiyel, sadece son on yılda iki kat arttı. Yaklaşık olarak dört bin büyük sanayi işletmesi hizmete girdi. Mevcut binlerce fabrika, çağdaş bilim ve tekniğin başarıları temelinde rekonstrüksiyondan [yeniden inşa] geçti. Ülkenin geniş topraklarını değiştiren dev, komple programların gerçekleştirilmesine geniş bir cephe halinde başlandı. Bunlar arasında, Rusya'nın Neçernozomye bölgesinin ve Batı Sibirya'nın gelişme programlarını ve Doğu Sibirya'nın Baykal - Amur ana demiryolu bölgesinde sanayi yönden benimsenmesi programlarını sayabiliriz. Sovyet yurttaşlarının yaşam düzeyi büyük ölçüde yükseldi, ülke tarihinin en geniş sosyal programı gerçekleştirildi. Dokuzuncu beş yıllık plan döneminde, yeni sosyal önlemlerin gerçekleştirilmesine, önceki iki beş yıllık plandaki toplam para miktarı kadar para yatırıldı.

Parti, halkın maddi ve kültürel yaşam düzeyinin sürekli olarak yükseltilmesi gibi, temel ve uzun süreli amaçların elde edilmesine yönelik bilimsel bakımdan kanıtlanmış ekonomik stratejiyi hazırladı ve sürekli olarak gerçekleştiriyor. Üretimin dinamik ve orantılı gelişimi, etkinliğinin yükseltilmesi, iş niteliğinin elden geldiğince iyileştirilmesi ve iş veriminin hızlı artışı; ülkemizin gücünün daha da artırılmasında ve Sovyet vatandaşlarının maddi ve manevi gereksinmelerinin giderek daha tam olarak karşılanmasında tek güvenilir yoldur.

Ülkenin ekonomik gücünün artırılması, üretim fonlarının genişletilmesi ve köklü biçimde yenilenmesi, ekonominin temeli olan ağır sanayide istikrarlı ve dengeli artışın temini, Parti'nin ekonomik stratejisinin temeli oluyor.

Tarımsal üretimin, ekonominin çok gelişmiş bir dalı haline getirilmesine yönelik Parti Tarım Politikası, en önemli ekonomik ve sosyal amaçların başarısına hizmet ediyor. Parti'nin tarım politikası, Lenin'in kooperatif planının yeni koşullardaki devamı ve yaratıcı gelişimidir. Geçen on yılda, tarımın geliştirilmesine, Sovyet egemenliğinin tüm önceki yılları boyunca yatırılandan hemen hemen iki kat daha fazla para yatırıldı. Parti'nin modern tarım politikasının hayata geçirilmesi, tarımın ve hayvancılığın gelişmesine yardımcı oldu. Dokuzuncu beş yıllık plandaki son derece elverişsiz hava koşullarına rağmen, tarım emekçileri, tahıl veriminin son iki beş yıllık plan döneminde 1.4 kat artmasını, toplumsal ekonomide iş veriminin ise % 58 oranında yükselmesini sağladılar. Onuncu beş yıllık planda bu dala yapılan serma-

ye yatırımları 170 milyar rubleyi aşacak ve genel sermaye yatırımı hacminin 1/4'ünden fazlasını oluşturacak.

Sovyet toplumunun sosyal çehresi, ekonominin dinamik gelişimine dayanarak yeni özellikler kazanıyor. Sınıfsal farkların tamamen ortadan kaldırılmasına devam ediliyor ve toplumun sosyal tek cinsliliği güçlendiriliyor. İşçi sınıfının başlıca rolü oynadığı koşullarda, işçi sınıfının, kolhoz köylülerinin ve halk aydınlarının birliği, ülkemizde oluşan yeni tarihsel topluluğun, yani Sovyet halkının sağlam ve bozulmaz temeli oldu.

Yüce ve güçlü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni oluşturan tüm ulusların ve halkların dostluk ve birliği güçlüdür ve bir bütün oluşturmaktadır. Onun kuruluşu ve başarılı gelişimi, SBKP'nin Leninci ulusal politikasının bir zaferi, bu politikanın gerçekten enternasyonalist karakterinin parlak bir ifadesi, sosyalizmin büyük bir zaferidir. Bütün ülkenin sınırları içinde oluşan tek ekonomik organizma, halklarımızın dostluk ve işbirliğinin sağlam maddi temelidir. Tüm ulusların ve halkların toplum yaşamının bütün alanlarındaki gerçek eşitliği sağlandı, şekil bakımından ulusal ve kapsam bakımından sosyalist olan kültür gelişti; milliyetlerine bağlı olmaksızın, emekçi insanların gerçek kardeşliği, köklü çıkarların, amaçların ve Marksizm - Leninizm ideolojisinin ortaklığı ile birlik halinde olan bir kardeşlik yerleşti. Leninci ulusal politika ilkelerinin sürekli olarak gerçekleştirilmesi, çok uluslu sosyalist yurdumuzun tüm halklarının her bakımından birbirine yaklaşmasını sağladı. Sovyetler Birliği, insan toplumunun en zor sorunlarından birinin başarılı çözümü için en güzel bir örnek olmaktadır.

Sovyet insanı, devrimci kuruluş ve özgürlük savaşımı sırasında, sosyalist kuruluş günlerinde şekillendi ve sağlamlaştı. Sovyet insanı, emek atılımlarıyla ve yaratıcı başarılarıyla, Büyük Anayurt Savaşı'nın sert deneylerindeki kahramanca dayanıklılığı ve yürekliliğiyle, tüm dünyadaki sınıf kardeşlerinin kaderine hiç bir çıkar gözetmeden katılmasıyla, komünizm ideallerine derin şekilde bağlılığını, ateşli yurtseverliğini ve enternasyonalizmini göstermiş oldu. Sovyet insanı, ideolojik inancı ve büyük dirimsel enerjiyi, sürekli olarak bilimin ve kültürün zirvesine ulaşma isteğini, kolektivizm ve dostça karşılıklı yardım duygusunu kendisinde birleştiriyor. Sovyet vatandaşı, sosyalist vatanını coşkuyla seviyor. Komünizm adına heyecanla yapılan çalışmalar, onun tüm yaşantısının içeriği oluyor.

Sovyet toplumunun çağdaş gelişme aşaması, sosyalist devlet yapısının daha da güçlenmesi ve gelişmesiyle, sosyalist demokrasisinin sürekli olarak geliştirilmesiyle belirginleşti.

Sosyalist demokrasi, halkın çıkarlarının ifade eder ve onları korur, komünizm kuruluşuna hizmet eder. Sosyalist demokrasi,

ekonomik, politik ve manevi tüm toplum yaşamına yayılıyor ve kişiliğin her bakımdan gelişmesi için elverişli koşullar yaratıyor. Sovyet halkı, ülkesinin gerçek ve tek sahibidir. Ülkenin en önemli politik, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam sorunlarının hepsi, işçi, köylü ve aydınların en geniş ve dolaysız katılımıyla görüşülüyor ve karara bağlanıyor. Toplumumuzun demokrasisi, halk egemenliğinin temsil gücü en geniş organı olan Emekçi Milletvekilleri Meclisi'nin çok yönlü faaliyetinde açık simgesini buluyor. Sosyo - ekonomik sorunların çözümünde büyük haklara ve olanaklara sahip olan Sovyet sendikaları, toplum yaşamında önemli bir yer işgal ediyorlar. Sovyet gençliğinin örgütleyicisi, Parti'nin güvenilir yardımcısı ve Parti üyelerinin kaynağı olan Leninçi Komsomol aktif bir rol oynuyor.

Sosyalist demokrasi, hak ve yükümlülüklerin, gerçek özgürlük ve yurttaşlık sorumluluğunun birliği, toplumun, kollektifin ve kişinin çıkarlarının uyumlu birleşimidir. Komünist Partisi'nin Leninçi iç ve dış politikasının bütün halk tarafından desteklenmesi, halk kitlelerinin giderek artan politik ve emekçi aktifliği ve sosyalist yarışmanın, emeğe komünist yaklaşım hareketinin büyük boyutları, Sovyet düzeninin derin demokrasinin inandırıcı bir ifadesidir.

Parti, yeni tarihsel koşullarda, proletarya diktatoryası devletin yüce, yaratıcı görevini sürdüren ulusal devletimizin demokratik temellerinin daha da mükemmelleştirilmesi ve emekçilerin toplumun bütün işlerinin yönetimine giderek daha geniş şekilde katılımının sağlanması konularında yorulmak bilmeden çalışmaktadır.

Sovyet halkının tüm kahramanca tarihi, onun savaş ve emek zaferleri ve üstün başarıları, toplumumuzun yönetici ve yön verici gücü olarak Komünist Partisi'nin faaliyetiyle koparılmaz şekilde bağlıdır.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi zaferle sonuçlandı, çünkü, Yüce Lenin'in kurduğu ve zamanın öncü sınıfı olan işçi sınıfının devrimci enerjisini cisimlendiren yeni tip bir parti bu devrime önderlik ediyordu. Bu parti, genel doğrultusunu savundu ve Troçkizm'le, sağ ve «sol» oportünizmle, nasyonal [milliyetçi] eğilimlerle ilkesel savaşta bu doğrultuyu sürekli olarak hayata geçirdi; Parti saflarının Leninçi birliğini sağladı. Sınıf savaşının en zengin araçlarından yararlanan, derin şekilde bilinen toplumsal gelişme yasalarına, işçi sınıfının tarihsel girişimine ve kitlelerin devrimci yaratıcılığına dayanan devrimci Marksizm - Leninizm öğretisini yaratıcı yönden geliştiren Partimiz, çağın en yüce görevlerinin zirvesine çıkmış ve zafer kazanan Ekim bayrağını onurla taşımaya devam etmektedir.

Tarihsel deneyim, işçi sınıfının devrimci Partisi'nin, sosya-

list bir devrimin zaferi uğrunda savaşa ve yeni toplumun kuruluşunda tek güvenilir kerteriz noktasını veren Marksist - Leninist teoriyle hareket eden bir Parti olduğunu gösteriyor. Bu Parti, kitlelerle sıkı sıkıya bağlı, tüm faaliyeti ve tüm emelleri emekçi insanın refahına yönelik bir partidir. Bu Parti, demokratik merkezîyetçilik, yüksek bir bilinç ve bütün disiplinlerin birliği temeli üzerinde kurulmuş bir partidir. Bu Parti, proleter enternasyonalizmin partisidir. Lenin'in Partisi, işçi sınıfının Partisi ve tüm Sovyet halkının savaşa öncüsü işte böyle bir partiydi, şimdi de öyledir ve aynı şekilde kalacaktır.

Çağdaş aşama, Parti'nin toplumda oynadığı yöneticilik rolünün daha da yükselmesiyle, onun teorik, politik ve örgütleyicilik faaliyetinin güçlenmesiyle karakterize ediliyor. Çağın seçkin politika ve devlet adamı, Marksizm - Leninizm'e sadık, yorulmak bilmez komünizm savaşçısı, SBKP M.K. Genel Sekreteri Yoldaş L. İ. Brejnev başkanlığındaki SBKP Merkez Komitesi ve onun Politbüro'sunun verimli ve yaratıcı çalışmaları da büyük önem taşıyor.

SBKP, parti yaşamında Leninci ölçütlerin ve yönetim ilkelerinin güçlendirilmesine ve geliştirilmesine, parti içi demokrasinin derinleştirilmesine, her parti üyesine gösterilen titizliğin yükseltilmesine ve Parti'nin niteliksel bileşiminin iyileştirilmesine, Parti'nin yürüttüğü tüm toplum yönetimi dallarının mükemmelleştirilmesine büyük önem vermektedir. XX. Parti Kongresi, M.K. Ekim ayı genel toplantısı (1964), XXIII, XXIV ve XXV. SBKP kongreleri kararları bu konuda ilkesel önem taşımaktadır. Parti'de, gerçekten Leninci bir çalışma stili, bilimsel, yaratıcı, subjektivizme yabancı, yüksek bir titizlik gerektiren, kendini beğenmişliğe yer vermeyen, her türlü bürokratism ve formalizm belirtilerine karşı olan bir çalışma stili yerleşmiştir. Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümünü karşılarken, 16 milyon üyeli Partimiz, Leninci Merkez Komitesi'nin çevresinde sıkı sıkıya kenetlenmiş durumdaki komünistlerin savaşçı birliği halinde yürüyor.

Son 60 yılda, sadece ülkemizde değil, aynı zamanda tüm dünyada büyük değişiklikler oldu. Bu derin ve herşeyi kapsama alan değişimlerin temelini, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi attı. Ekim Devrimi, uluslararası işçi hareketinin tüm birliğine güçlü, devrimci içtepeler kazandırdı, sömürge ve yarı sömürge ülkelerde ulusal - kurtuluş savaşının başlatılması için yeni olanaklar ve perspektifler açtı. İşçi sınıfı, çağdaş aşamada kesinlikle tüm toplum yaşamının merkezine yerleşti. Proleterlerin örgütlü öncüsü olan komünist partilerin kuruluşu, tüm kıtalarda Büyük Ekim Devrimi'nin etkisi altında oldu.

İkinci Dünya Savaşı sırasında faşizmin ve Japon militarizminin bozguna uğratılması, bir dizi Avrupa ve Asya ülkelerinde

sosyalist devrimlerin zafer kazanması, dünyanın gelişimini hızlandırdı. Büyük Ekim Devrimi ile başlayan devrimci süreç, nitekim olarak yeni bir sınıra ulaştı: Dünya Sosyalizm Sistemi kuruldu. Uluslararası alanda güç dengesi köklü şekilde değişti. Uluslararası işçi sınıfının devrimci olanakları, tüm kurtuluş hareketinin ilerlemesine yardım ederek, dünya sosyalizminin gücünü ve örneklerini artırdı.

Zaferle sonuçlanan Küba Devrimi, batı yarıküredeki ilk sosyalist devletin kurulmasına neden oldu. Vietnam halkının tarihsel zaferi ve ülkenin birleştirilmesi işinin tamamlanması sonucunda Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Asya'da barış ve ilerlemenin önemli bir faktörü haline geldi. Laos'ta yurtsever güçlerin zaferiyle ve Marksist - Leninist Halkçı - Devrimci Parti'nin ülkenin yönetimine geçmesi ile birlikte sosyalist ülkeler ailesi genişlemiş oldu.

Dünya sosyalizminin tarihsel deneyimi, yeni sonuçlar ve hükümlerle Marksizm - Leninizm dağarcığını zenginleştirdi, devrim teori ve pratiği için yeni ufuklar açtı, sosyalist devrimin ve yeni toplumun kuruluşuyla ilgili olarak Marksist - Leninist bilimle ortaya çıkan ve ilk kez Ekim Devrimi uygulamasında örneğini bulan temel yasaların önemini çürütülemez şekilde kanıtladı ve bu yasaların ayrı ayrı ülkelerin somut koşulları ve özellikleri hesaba katılarak yapıcı kullanımının gereğini gösterdi.

Sosyalist ülkelerin kardeş halklarının dünya çapında oluşturdıkları topluluk, yani yeni tip uluslararası birlik, son yıllarda daha da güçlendi. Düzen ortaklığının ve barış, sosyalizm, demokrasi ve ulusal bağımsızlık eylemine bağlılığın birleştirdiği sosyalist devletler, aralarındaki çok yönlü işbirliğini, Marksizm - Leninizm ve enternasyonalist dayanışma, her devletin hak eşitliğine ve egemenliğine saygı, iç işlerine karışmama ve dostça karşılıklı yardım ilkelerinin temelinde gönüllü olarak geliştiriyorlar. Kardeş ülkelerin ideolojik birliği ve politik dayanışması güçlendi. Bu ülkelerin dış politikada işbirliği mekanizması kuruldu ve başarıyla işliyor. Ekonomik işbirliği yoğun şekilde gelişiyor. EYK [Ekonomik Yardımlaşma Konseyi]'ne üye devletlerin uzun süreli Komple Sosyalist Ekonomi Entegrasyonu Programı hazırlandı ve hayata geçiriliyor. İdeolojik ve kültürel ilişkiler genişliyor. Sosyalist ülkelerin dayanışmasının güçlenmesi, bu ülkelerin Marksist - Leninist partileri arasındaki dostluğun derinleşmesi, sosyalizmin birleşik gücünü ve uluslararası olayların seyrine yaptığı etkiyi büyük ölçüde artırıyor. Şimdi, sosyalist ülkeler topluluğu dünyadaki en dinamik ekonomik güç ve dünya politikasının başlıca faktörü oldu.

Sosyalist ülkelerin başarıları, geleceğin sosyalizme bağlı olduğunu inandırıcı şekilde ortaya koyuyor. Kapitalizm ise, tam ter-

sine, gelecekte yoksun bir toplumdur. Kapitalizm, emekçilerin sömürülmesi, sosyo - politik ve manevi baskı, işsizlik, ırksal ve ulusal fark gözetme, sömürgecilik ve yeni sömürgecilik demektir. Kapitalizm, toplumda derin ahlaki bir krize, manevi gerilemeye, yaşama karşı tüketici bir davranışa, ve kişiliği bozan zorbalık hayranlığına neden olur.

Emperyalizm, termonükleer bir felaket tehdidi yaratan zaptolunmaz silahlanma yarışının ve çevreye sömürürcesine davranışın suçlusudur.

Kapitalizmin geçirdiği genel krizin büyük ölçüde derinleştiği onun uzlaşmaz anlaşmazlıklarının şiddetlendiği zamanımızın koşullarında sömürüye, tekellerin baskısına karşı demokrasi ve sosyalizm uğrunda verilen savaş, giderek daha büyük boyutlara ulaşıyor. Proletarya, bu savaşın ön saflarında ilerliyor. Sömürüye, işsizliğe, pahalılığın artmasına ve ekonomik kriz yükünü emekçilerin omuzlarına yükleme denemelerine karşı yürütülen grevler, son on yılda en yüksek düzeye ulaştı. Gerici büyük sermaye politikasına karşı direniş artıyor. Portekiz ve Yunanistan'daki faşist diktatörlükler çöktü. İspanya'daki Franko'cu rejim iflas etti.

İşçi hareketinin birliğine, solcu, demokratik güçlerin birleştirilmesine duyulan istek artıyor. Sendikalarda sola doğru bir ilerleme görülüyor. Kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin sayısı, otoritesi ve kitleler üzerindeki etkisi artıyor.

Ulusal - kurtuluş hareketinin güçlü baskısıyla, emperyalizmin sömürge sistemi parçalandı. Onlarca yeni bağımsız devlet ortaya çıktı. Bu devletlerin dünya gelişimindeki rolü artıyor. Emperyalizm, egemenliğini yitirmeye katlanamadı; yeni sömürgecilik yardımıyla bu ülkeleri sömürmeye devam etmeyi, onların ekonomik ve politik yaşamını denetim altında tutmayı umut ediyor. Ancak, sömürgecilerin egemenliğinden kurtulan ülkeler, bağımsızlıklarını güçlendirmeye, ekonomik, teknik ve kültürel ilerlemeyi hızlandırmaya çalışıyorlar. Sürekli olarak antiemperyalist tutumdan hareket eden ve köklü toplumsal değişiklikler isteyen demokratik ve devrimci güçler güçleniyor. Sosyalist eğilimli Arap, Afrika ve Asya ülkelerinin toplumsal yaşantısında derin ilerici atılımlar meydana geliyor.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletler, gelişmekte olan ülkelere, yasal emellerini gerçekleştirmek, emperyalist sömürüden tamamen kurtulmak ve kendi kaderlerini bizzat tayin etmek için yaptıkları savaşta mümkün olan desteği gösteriyorlar. SSCB ve Küba'nın, tüm sosyalist topluluk ülkelerinin ve Afrika kıtasıyla tüm dünyadaki ilerici güçlerin dayanışmasına ve dostça yardımlarına dayanan Angolalı yurtseverlerin son zamanlarda kazandıkları zafer devrim hareketinin büyük bir başarısı oldu. Bu

zafer, Afrika halklarına Güney Afrika ve Rodezya'daki ırkçı rejimlere karşı yaptıkları savaşta yeni ve büyük bir itici güç kazandırdı.

Tarih, çağın üç ana devrimci gücünün —dünya sosyalizmi, uluslararası proletarya ve ulusal - kurtuluş hareketi— yenilmez gücünü çürütülemez şekilde kanıtıyor.

Tüm uluslararası ilişkiler sisteminin geniş şekilde yeniden kurulması, dünyadaki güç dengesinde meydana gelen köklü değişimler temelinde devam ediyor.

Son yıllarda uluslararası ilişkilerin gelişmesinde olumlu bir dönüş, «soğuk savaş»tan gerginlik yumuşamasına ve uluslararası yaşamda toplumsal düzenleri farklı devletlerin barış içinde birlikte yaşama ilkelerinin yerleşmesine doğru bir dönüş sağlanabildi. Bir termonükleer dünya savaşı tehdidi uzaklaştırıldı. Barışçı sosyalist ve komünist kuruluş ve halkların sosyal ilerleme savaşımının gelişmesi için, daha elverişli uluslararası koşullar sağlandı. 30 yılı aşkın süredir Sovyet halkı barış koşullarında çalışıyor. SSCB'nin uluslararası durumu her zamankinden çok daha sağlam. Ekim Devrimi ülkesinin ve diğer sosyalist ülkelerin uluslararası otoritesi daha da arttı.

Avrupa'da barışın güçlendirilmesi yönünde hissedilir değişiklikler oldu. Tarihsel Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı'nın toplantıya çağırılması ve başarıyla tamamlanması da, buna yardım etti. SSCB'nin ABD ile ilişkilerinde iyiye doğru meydana gelen dönüş, Fransa, Federal Almanya, İtalya, Büyük Britanya ve diğer kapitalist devletlerle barışçı işbirliğinin gelişmesi, genel dünya barışı çıkarlarına cevap vermektedir.

Dünyada politik iklimin sağlamlaşmasında elde edilen başarılar, herşeyden önce Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist devletlerin artan gücü, onların sürekli barışsever politikası ve tüm kıtalardaki geniş halk kitlelerinin azimli barış savaşımı sayesinde mümkün oldu. Kapitalist devletlerin yönetici çevreleri, sosyalizme karşı askeri bir zafer kazanma hesaplarının tamamen perspektifsiz ve saçma olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar. Bir dizi kapitalist ülkelerin dış politikasında daha gerçekçi eğilimler yerleşiyor; bu ülkelerin yöneticileri, toplumsal düzenleri farklı olan devletlerin barış içinde birlikte yaşama gereğini kabul ediyorlar.

XXIV. SBKP Kongresi tarafından kabul edilen Barış Programı'na ve onun organik bir devamı olan ve Leninci partinin XXV. Kongresi tarafından ileri sürülen barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı uğrunda bundan böyle verilecek savaşın programına, yumuşama politikasının geliştirilmesi ve derinleştirilmesinde çok büyük yapıcı ve harekete geçirici bir rol düşüyor. Sovyetler Birliği'nin barışsever girişimleri,

tüm ülkelerin emekçilerinin desteğini kazanmış ve kazanmakta, halkların dirimsel çıkarlarını ve emellerini ifade etmektedir.

Aynı zamanda Parti, dünya gelişiminin bu aşamasının, uluslararası alandaki sınıf savaşının büyümesiyle karakterize edildiğini kabul ediyor. Saldırgan emperyalist güçler, barış ve halkların güvenliği için ciddi bir tehdit arzeden silahlanma yarışını teşvik ediyor, gerginlik yumuşamasını her bakımdan engellemeye çalışıyorlar. Gerici çevreler, Sovyetler Birliği'ne ve diğer sosyalist ülkelere karşı ideolojik suikastler, Sovyet aleyhtarı ve antikomünist iftira kampanyaları düzenliyorlar, sosyalist ve diğer ülkelerin iç işlerine karışmaya yelteniyorlar. Antikomünist isteriyi teşvik eden emperyalist gericilik, demokratik ve ilerici hareketlere karşı baskı ve tedhiş eylemlerine girişiyor.

Barış ve sosyalizm aleyhtarlarının tüm entrikalarına kesin olarak direnen Sovyetler Birliği ve öteki kardeş sosyalist ülkeler, uluslararası durumda barış ve sosyal ilerleme için elverişli değişiklikleri daha da geliştirmeye, yumuşamayı, sürekli, yaşama gücü daha fazla, evrensel ve tersine çevrilmez, tüm kıtaları kapsamına alan bir süreç haline getirmeye, devletler arasında istikrarlı, verimli ve barışçı işbirliğine geçişi sağlamaya, silahsızlanma alanında, öncelikle de nükleer silahsızlanma alanında uygulama başarıları kazanmaya çalışıyorlar. Silahsızlanma, V. İ. Lenin'in belirttiği gibi, «sosyalizmin idealidir».

Bizim bu tutumumuz, tüm emekçiler için yakın ve anlaşılır bir şeydir. İşte bu nedenle ilerici insanlık, SBKP Merkez Komitesi'nin, M.K. Politbürosu'nun soylu ve insancıl amaçların elde edilmesine yönelik dış politikasını, Leonid İlyiç Brejnev'in barışın ve halkların güvenliği uğrunda durup dinlenmeden yürüttüğü ateşli ve coşkun savaşımı takdir etmektedir.

Çağın en ilerici ve en etkili politik gücü olan dünya komünist hareketinin pozisyonu güçleniyor. Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Konferansı (Moskova, 1969), Latin Amerika ve Karayib bölgesi ülkelerinin Komünist Partileri Konferansı (Havana, 1975), Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı (Berlin, 1976) ve diğer bölgelerin komünistlerinin forumları, komünist hareketin birlik haline getirilmesi ve emperyalizme karşı barış, demokrasi, sosyal ilerleme uğrunda savaşımların güçlendirilmesi yolunda büyük aşamaları oluşturmuştur. Bu toplantılar, tüm ülkelerin komünistlerinin enternasyonal dayanışmasının tükenmez yaşama gücünü açıkça göstermiştir. SBKP, diğer kardeş partilerle birlikte ileride de dünya komünist hareketinin birliğinin Marksizm - Leninizm'in ve proletarya enternasyonalizminin ilkesel temeli üzerinde güçlendirilmesi için aktif biçimde çalışacaktır.

Proletarya enternasyonalizmi, komünistlerin faaliyetinin en

önemli ve yaşamla doğrulanmış bir ilkesidir. Proletarya enternasyonalizmi, bilimsel komünizmin tüm teorik ve pratik içeriğine girmiştir. Ekim Devrimi zaferi, enternasyonalizm bayrağı altında kazanıldı, ilk sosyalist devletin pozisyonu güçlendi, Dünya Sosyalizm Sistemi ortaya çıktı, sosyalist devletler topluluğu bu bayrak altında güçleniyor ve gelişiyor, uluslararası komünist hareket ve işçi hareketi büyüyor ve güçleniyor. SBKP, sürekli olarak sosyalizmin ve tüm devrimci hareketin köklü enternasyonal çıkarlarından hareket etmiş ve etmektedir.

İşçi sınıfının ve tüm ülkelerin komünistlerinin ortak amaçlar uğrunda verdikleri savaştaki dayanışması, onların, halkların ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme savaşını desteklemeleri, eşit haklı ve bağımsız kardeş partilerin gönüllü işbirliği, bu partilerin emekçilerin ulusal ve enternasyonal çıkarlarını kendi politikalarında organik olarak birleştirmeleri —bütün bunlar eylemde proletarya enternasyonalizmidir. Proletarya enternasyonalizmi, komünist hareketin ve işçi hareketinin güçlü ve denenmiş silahıydı ve öyle de kalacaktır.

Dünya devrim hareketinin tüm gelişimi, Marksizm - Leninizm'in ve proletarya enternasyonalizminin ortak ilkelerinin gözetilmesinin her komünist partisinin durumunun güçlenmesi, otorite ve etkisinin artması, kendi ülkesinin işçi sınıfı önündeki yükümlülüklerini ve enternasyonal görevini başarıyla yerine getirmesi için en önemli koşul olduğunu göstermiştir. Komünist partilerinin gerçek özgünlüğünün ve bağımsızlığının kökleştirilmesi, bu partilerin etkin ve ilkesel devrimci politikayı uygulamaları, dostça işbirliği ilişkilerinin, karşılıklı yardımın, tüm komünist hareketin ve işçi hareketinin çerçevesi içindeki desteğin geliştirilmesini, başlıca antiemperyalist güç ve dünya devrim sürecinin güvenilir dayanağı olan gerçek sosyalizmle etkili dayanışmayı gerektiriyor.

Ekim Devrimi, büyüklüğü, insanlığın toplumsal ilerleme yolunda attığı her yeni adımla giderek daha derin ve daha canlı hale gelen sosyo - politik bir olaydır.

Ekim Devrimi zaferinin tüm dünyayı ilgilendiren tarihsel önemi ve gerçek sosyalizmin deneyimi, bunların, emekçilere yarar sağlayacak bir toplumun en adil organizasyonuna örnek olmalarından ibarettir.

Sosyalizm, gerçek hümanizm toplumdur. Emekçi insan, onun en değerli varlığıdır. Herşey insanın refahı için, herşey insan için: yeni sosyalist yaşam tarzının en derin anlamı budur.

Sosyalizm, özgür emek, gerçek demokrasi, gerçek kişi özgürlüğü, en ilerici bilim ve kültür toplumdur. Sosyalizm, tüm baskı türlerini ortadan kaldırır; çalışma, okuma ve dinlenme hakkı-

nı, emekçilerin tam istihdamını sağlar; tüm toplum üyelerinin her bakımdan yetişmesi için gerçek olanaklar hazırlar.

Sosyalizm, sosyal optimizm [iyimserlik] toplumdur. [Sosyalizm,] emekçi insanın yarımından, çocuklarının mutlu geleceğinden ve yaşlılığında bakılacağından kesinlikle emin olmasını sağlar.

Sosyalizm, halklara yeni, eşit haklı ilişkiler, karşılıklı yararlı işbirliği ve barış getirir. Sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğin izlerinden sıkıntı çeken gelişmekte olan ülkelerin halkları önünde ekonomik geri kalmışlığın tarihsel bakımdan çok kısa sürelerde ortadan kaldırılması, sosyal kurtuluş ve çok yönlü ilerleme olanakları açar.

Ekonomik, politik ve manevi yaşamın sosyalist organizasyonu, zamanımızda tüm insanlığı ilgilendiren en önemli ve ivedi sorunların çözüm yolunu sadece sosyalizmin açtığını göstermiştir. İnsanlığı, kitlesel imha silahlarının kullanıldığı yok edici genel bir savaştan, yalnızca sosyalizm, ebediyen kurtaracak, doğal çevreyi koruyacak ve iyileştirecek güçtedir.

Tüm ülkelerin emekçilerinin en parlak umutları sosyalizme bağlıdır. Ekim Devrimi örneğinin ve Sovyetler Birliği'nin, tüm sosyalist topluluk ülkelerinin başarılarının gücü burdan gelmektedir.

Sovyet toplumunun tüm gelişimi, şimdi XXV. SBKP Kongresi'nin artan etkisi altında gerçekleşiyor. Bu Kongre, Parti ve halkın bozulmaz birliğini, coşturucu olanakları ve belli bir hedefe yönelik becerikliliği gösteren bir kongredir. Yoldaş L. İ. Brejnev, Kongre'ye sunduğu SBKP M.K. Çalışma Raporu'nda, yaratıcı Marksizm - Leninizm tutumundan hareketle parti faaliyetinin ve gelişmiş sosyalist toplum yaşamının belli başlı yönlerinin derin analizini yaptı, büyük uygulama deneyimini bilimsel şekilde genelleştirdi, geleceğe yönelik görevleri ortaya koydu; gerek iç, gerekse uluslararası nitelikteki belli başlı toplumsal gelişme sorunlarını açıkladı.

Parti'nin XXV. Kongre tarafından saptanan politik doğrultusu, SSCB'nin ekonomi ve savunma gücünün sürekli olarak artmasını ve gelişmesini, sosyalist toplumsal ilişkilerin mükemmelleşmesini, yurdumuzun komünizme daha da yaklaşmasını sağlıyor. Kongre'nin hedefleri, bir etkinlik ve nitelik, büyük ölçekler ve büyük olanaklar planı olan onuncu beş yıllık planda somut timsalini buldu. XXV. Kongre'nin devrimci yaratıcı ruhu ve düşünceleri, Partimizin ve halkımızın günlük işlerinde yaşıyor. Milyonluk kitleler tarafından anlaşılın ve kabul edilen bu düşünceler, tüm gelişimimiz için giderek daha güçlü bir hızlandırıcı ve maddi güç oluyor. Sovyet vatandaşları, çalışmaları ne ka-

dar özenli ve ne kadar etkili olursa sosyalist vatanın o kadar güçlü olacağını, yaşantımızın o kadar daha iyi ve güzel olacağını iyi biliyorlar.

Yeni, şanlı emekçi girişimlerin ortaya çıktığı sosyalist yarışma, giderek daha büyük boyutlara ulaşıyor. Ülkemizin başkenti Moskova ve Ekim Devrimi'nin beşiği Leningrad'ın öncü kolektiflerinin girişimi üzerine Kongre tarafından saptanmış olan sosyo - ekonomik görevlerin başarıyla gerçekleştirilmesi, onuncu beş yıllık plan dönemi halk ekonomisi planının «Daha iyi çalış, etkinlik ve niteliği yükselt!» parolası altında yerine getirilmesi ve hatta fazlasıyla yerine getirilmesi için geniş bir yarışma başlatıldı. Yarışmaya katılanların çabaları bilimsel - teknik ilerlemenin hızlandırılmasına, iş veriminin yükseltilmesine, maddi ve mali kaynaklardan, hammadde, yakıt ve enerjiden tasarruf rejiminin güçlendirilmesine, yükümlülüklerin ve karşılama planlarının Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümünü layıkıyla karşılamak için başarıyla yerine getirilmesine yöneliktir.

Beş yıllık plan döneminin ilk yılı başarıyla tamamlandı. 1976 yılının büyük ekim savaşımında önemli bir emek zaferi kazanıldı. Ülke, komünist kuruluşun bütün yönlerinde daha yüksek sınırlara ulaştı, beş yıllık planın bir bütün olarak başarıyla yerine getirilmesi için iyi bir stok hazırlanmış oldu.

Kazanılan başarılarından haklı olarak gurur duyan Parti, aynı zamanda elde edilenleri gerçekçi açıdan değerlendiriyor; mevcut eksikleri ve güçlükleri görüyor ve bunların yok edilmesi için azimle çalışıyor. SBKP M.K. Ekim ayı genel toplantısı (1976) kararları ve Yoldaş L. İ. Brejnev'in bu toplantıda yaptığı konuşma, XXV. Kongre'nin politikasının uygulamada gerçekleştirilmesi konusundaki eylemler programı oldu. Bu kararlarda, halk ekonomisi planlarının başarıyla yerine getirilmesi işinin açık taktiği belirlendi; beş yıllık planın başlıca bölümleri ve Parti'nin ve halkın yaratıcı çabalarının en yüksek derecede yoğunlaştırılmasını gerektiren en önemli sorunlar düzenli bir şekilde belirtildi.

Parti ve tüm Sovyet halkı, gelişmiş sosyalist toplumun daha da mükemmelleştirilmesiyle ilgili çok çeşitli sorunların çözümünde, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zafer kazanmasını ve sosyalizmin tarihsel zaferlerinin tümünün kazanılmasını sağlamış olan Leninci öğretiyeye dayanıyorlar.

Marksizm - Leninizm, komünizmin tek inanılır bilimi ve kitlelerin devrimci yaratıcılıkla politik yönetiminin eşsiz bir sanatıydı ve öyle de kalacaktır. Marksizm - Leninizme, onun güçlü, hayat verici yaratıcı ruhuna bağlılık, komünist kuruluştaki ve işçi sınıfıyla tüm emekçilerin çıkarları uğrunda savaşta başarı kazanmanın en önemli koşulu ve güvencesidir.

Bugün çok geniş kapsamlı komünist kuruluş sorunlarının

ve dünyada sağlam barışı sağlama gibi çok önemli bir görevin eşi görülmemiş şekilde çözümlendiği ülkemizin bu yeni gelişme aşamasında, Partimizin Leninci politikasının akla uygunluğu ve bozulmaz sürekliliği yeni bir güçle ortaya çıkıyor. Kıyaslanmayacak kadar büyük olanaklara sahip olan Partimiz, Leninci Ekim birliğinin ve Rusya proletaryasının en seçkin kısmı ve gururu olan Leninci Bolşeviklerin unutulmaz piyade bölüğünün uğrunda döğüşükleri yüce tarihsel işi başka yollarla ve başka bir tarihsel ortamda devam ettiriyor.

Onlar, Lenin'in yönetimi altında yeni tip bir partinin kuruluşuna çözümleyici katkıda bulundular. Onlar bu partinin birliğini ağır yeraltı koşullarında güçlendirdiler, savaşım gücünü artırdılar. Onların proletaryanın sorunlarına olan içten bağlılıkları, örgütleme dayanışmaları, otoriteleri ve kitleler üzerindeki etkileri, Partimizin her zaman üzerinde gücünü sürdürdüğü temeli oluşturdu.

Dünyada onları seçtikleri yoldan döndürebilecek güç yoktu: Onlar zamanın en güçlü ve öncü sınıfı olan işçi sınıfının Partisi'nin sadık evlatları olarak, Marksizm - Leninizm'in arılığını kutsal bir şey gibi sakladılar ve korudular.

Komünistler eski dünyaya, yani sömürü ve baskı, adaletsizlik ve zorbalık, istilacı savaşlar dünyasına hücum ettiler. İşçi sınıfının ve emekçi köylülerin başkanlığındaki Leninci parti, gezegenimizin altıda birini oluşturan bu dünyayı yıktı.

Halkın yönetimindeki komünistler, ülkenin çeyrek asırdır kapitalist düşman tarafından çevrilmiş durumda bulunduğu bir sırada, bütün güçlerini seferber ederek yeni bir dünya kurdular.

Yüce Lenin'in partisinin saflarında özgürlük, gerçek demokrasini sağlanması, halkın ve emekçilerin kendi yaşamlarının tüm sorunlarını bizzat çözümleyebilmeleri için savaştilar. Ve Parti, gerçek halk egemenliğini kurdu.

Komünistler, gerçekten özgür bir sosyalist devleti tarihte ilk kez kurmuş olan halka canla başla hizmet ettiler ve ediyorlar. Bütün düşüncelerini, bütün zeka güçlerini, yüreklerinin tüm kanını, yüce komünizm eyleminin başarısı uğrundaki savaşıma adıyorlar.

Ülkemizin Ekim Devrimi yolu üzerinde geliştiği 60 yıl zarfında, toplumumuzda devrimci savaşımın ve kuruluşun en zengin deneyiminin pekiştirildiği görkemli sosyalist gelenekler iyice yerleşti. Bu gelenekleri özenle korumak, onları yaratıcı yönden geliştirmek demektir. Parti, ortak çıkarlarla ve ideallerle birlik halinde bulunan ve devrimin zafer kazanması, sosyalizm ve komünizm uğrunda savaşan tüm kuşaklardan savaşçıların deneyimlerini birleştirmeyi ve zenginleştirmeyi başarmıştır. Büyük Ekim eyleminin yeni zaferlerinin güvencesi, tüm sınıfların ve

sosyal grupların, bütün ulusların ve halkların, Sovyet toplumunun tüm nesillerinin güçlenen birliğindedir.

***

Sovyet halkının tarihsel devrimci başarıları, komünist toplumun kuruluşu uğrunda kazanılan başarılar, ülkemizin 60 yıldır üzerinde ilerlediği zor ve eşi görülmemiş yolda kazanılan zaferler, tüm dünyada saygı gördü. Bu zaferler ve başarılar, Ekim Devrimi meselesinin doğrudan doğrudan devamı, Yüce Lenin'in düşüncelerinin uygulaması olmaktadır. Bu başarılar ve tarihsel deneyim, çağdaş dünya devrimci hareketinin yol gösterici yıldızı olmuştur.

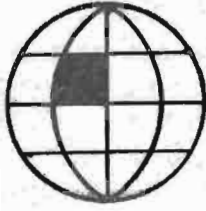
Çağın devrimci, ilerici ve barışsever güçleri, yüce barış ve halklar arasında dostluk idealleri adına giderek daha sıkı şekilde birleşiyorlar. Onların artan aktifliği, güçlenen eylem birliği, yeni bir dünya savaşı tehlikesinin önlenmesine, sağlam barışın ve tüm insanlık için aydınlık geleceğin sağlanmasına yöneliktir.

SBKP Merkez Komitesi, işçilere ve kolhozculara, Sovyet aydınlarına, Sovyet Ordusu'nun ve Askeri - Deniz Filosu'nun askerlerine, komünistlere ve Komsomol üyelerine, kadınlarımıza, genç erkeklere ve genç kızlara, tüm emekçilere, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümünü çalışma alanında yeni başarılarla karşılama, güçlü sosyalist devletimizin jübilesini ekonomi, bilim ve kültürün geliştirilmesinde yeni başarılarla kutlama çağrısında bulunuyor.

SBKP Merkez Komitesi, tüm Sovyet vatandaşlarının, XXV. SBKP Kongresi tarafından saptanan yüce komünist kuruluş planlarının hayata geçirilmesi uğrunda Leninci partinin çevresinde daha yoğun şekilde toplanacaklarına ve Büyük Ekim Devrimi'nin altmışıncı yıl bayramını şanlı emek zaferleriyle karşılayacaklarına duyduğu kesin güveni ifade ediyor.

**SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ**

TÜSTAV

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

Uruguay'da Faşist Diktatörlüğün Üç Yılı(*)

Rodney ARISMENDI

27 Haziran, Uruguay'da parlamentonun dağıtılmasıyla sonuçlanan ve devletin faşistleştirildiği bir vahim dönemi başlatan darbenin üçüncü yılını işaretler.

Bu üç yıl, bize, rejimin özünü ve uyguladığı baskıların, Uruguay'a getirdiği ekonomik felaketin, toplumsal derinlerin ve saygınlık kaybının ölçüsünü düşürmüştür.

Darbenin yürütücüleri parlamentoyu dağıtmak, basını susturmak, sendikaları ezmek, üniversitenin işlerine karışmak ve kitap yayınlamayı yasaklamak için, iç düzeni yeniden sağlamak, bunalımın üstesinden gelmek ve sosyo - ekonomik gelişmeyi istikrara kavuşturmak bahanesini kullandılar.

Gerçekte, «iç düzenin yeniden sağlanması», bir diktatörlük kurulması ve devletin bir faşist - tipi aygıtla dönüştürülmesi anlamına geliyordu. Ardından, kazanılmış olan en sağlam kurumların ve kazanımların yok edilmesine, eziyet ve kan dökme, sayısız tutuklama, işkence ve sürgüne, Uruguay tarihinde eşi - görülmedik bir bunalıma yol açan bir baskı dalgası geldi. Şayet rejimin şu anki politikası sürüp gidecek olursa, ülkeyi bu dipsiz bunalımdan çıkarmanın ve sosyo - ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmenin yolu hiç bulunamayacaktır.

Uruguay ekonomisini enflasyon ve yüksek fiatlar karakterize eder. Fiatların kanatlanıp uçmasına gerçek ücretlerde sürekli bir düşüş, istihdamın azalması, orta katmanlarda yoksullaşma, kırsal bölgelerde sefalet, yıkım ve borçlar, ve büyük hayvan yetiştiricilerini de etkileyen bir genel ekonomik çöküntü eşlik ediyor.

Yabancı borçlar, dış - satıma ve ulusal gelire oranla dünya üzerinde en yüksek olanlardan biridir. Bu borçlar, çoğu kısa - vadeli olmak koşuluyla, 1.600 milyon doları aşmıştır. Bugün ülke-

* Bu yazı, **INFORMATION BULLETİN**'in 14/1976 sayısından çevrilmiştir.

nin altın rezervleri gizliden gizliye satılmakta, ve son tahlilde dış borçları çoğaltan yeni bağlayıcı antlaşmalar imzalanmaktadır.

Dış ticaret hacmi küçülmüştür; dış ticaretteki açık, ülkenin borçlarını ve ekonomik sıkıntılarını kat kat artırmaktadır. Yarısından çoğu baskıların neden olduğu harcamaları karşılamaya giden bütçede, resmi rakamlara göre % 30'luk bir açık vardır.

Pezo'nun dolara oranı durmaksızın düşüyor. Uluslararası Para Fonu'nun çizgisini izleyen Mr. Willegas, pezoyu geçen yıl 16 kez devalüe etti. Bu, Güney Amerika'daki bütün diktatoryal ve faşist rejimlerin güttükleri sistemli politikadır.

İşte, diktatörlük yönetiminin, faşist yöntemlerinin, devletin faşistleştirilmesinin, sosyo - ekonomik sonuçları bunlardır.

Darbeden üç yıl sonra, bugün şu soruyu sormanın zamanı gelmiştir: binlerce ve binlerce insan bunun için mi tutuklandı? Bunun için mi ülkede 6.000 politik tutuklu —bu dünyada en yüksek yüzdendir— var? Kışlalar, tutuk evleri ve özel evler, bunun için mi Gestapo'nun yada Pinoçe'nin baskı guruplarına benzeyen dehşet - verici işkence odalarına dönüştürüldü? Ordu ve polis, bunun için mi insanları işkenceden geçirdi, cinayetler işledi? Bunun için mi basın ağzına kilit vuruldu, politik partilerin çalışma özgürlüğü kaldırıldı, kültür aşağılandı, kitaplar yakıldı? Bunun için mi yüzbinlerce Uruguay'lı baskı ve işsizlikten kaçarak göç etti?

Bizzat diktatörlüğün kendisi, temel yapılarının bir politik bunalım içersinden geçtiğini itiraf etmek zorunda kalmıştır; bu bunalıma, en önce, diktatörlüğün ülkede yalıtlanmışlığı, yani Uruguay'luların büyük çoğunluğunun ülkeyi kana boğmuş olan kendilerini ezenlere karşı besledikleri nefret ve suçlama atmosferi neden olmuştur. Bunalım dış yalıtlanmaya da bağlıdır: barışa, uluslararası detanta karşı ve sosyalist topluluğa, dünya kurtuluş hareketine, genelde demokrasiye karşı aralarında sözleşmiş olan Pinoçe, Stroessner, vd. faşist diktatörlükler dışında, bütün dünya şimdi, üç yıl sonra, diktatörlüğü kınayan sesini yükseltiyor.

Batı Avrupa ülkelerinin hükümetleri, sosyalist ülkeler basını, Avrupa ve Latin Amerika parlamentoları, her çeşit kişiler, bilim - adamları, dünyanın dört bir köşesindeki işçi sınıfı örgütleri, yekvücut halinde, Uruguay'da terör ve işkenceye son verilmesini, mahpusların salıverilmesini ve demokratik özgürlüklerin iadesini istiyorlar. Uruguay'ın bir kez daha, yıllardır tüm dünyanın gözünde bir demokrasi modeli olan, Artigas'ın düşlerindeki ülke halini almasını istiyorlar.

Bu etkenler, ve üstüne üstlük faşist diktatörlüğün sosyo - ekonomik problemlerden herhangi birini çözümlenmekteki yeteneksizliği, devlet yapısını sarsan bir bunalım doğurmuştur. Dünya basını, Bordaberry'nin cumhurbaşkanlığı —şayet şimdiki Uruguay'a cumhuriyet demek mümkünse— görevinden alındığını bildiriyor.

Peki, bu neyi değiştirdi? iç politika açısından Uruguay bir toplama kampı olarak duruyor. Gelecek için görünenlere gelince; rejim, Brezilya usulü kurumsal kararnamelerin, başka bir deyişle, halk seçimi veya parlamento olmaksızın, politik tartışma olmaksızın, salt kararnameler yayınlamaya yada ordu buyruklarına, yahut da hiç kimsenin seçmediği sivil ve askeri görevlilerin buyruklarına dayanan bir Anayasa'nın yakında benimseneceğini duyurmuştur. Bu [Anayasa] halkın ardından, halka karşı benim-senecektir.

Uruguay'da bugün, Pacheco Areco'nun ve sonra gelenlerin yönetimi sırasında egemen olan aynı ekonomik çevreler, yani la-tifundiyacılarla ve uluslararası tekellerle ittifak halindeki büyük finans - kapitali temsil eden bir azınlık hüküm sürüyor. Ayrıca, CIA gibi büyük uluslararası casusluk örgütlerinin temsilcileri de bu çevrelerle bağlantı içersindedirler. Kendileri de gerçekte CIA'nın ajanı olan bu kişiler, çeşitli Uruguay kurumlarındaki baskıları savunuyorlar ve 15 yılı aşkın bir süredir CIA'nın ülkemiz aleyhinde çevirdiği kirli işlere dalıp gitmişlerdir.

Uruguay'ın uçurumdan çıkmaya kesinlikle gereksinimi var.

Ülkede işkence sonucu yitirilen canların yanısıra, yurtdışında da gizli cinayetler işleniyor. Daha geçenlerde Dr. Quijano, çeşitli diktatörlüklerin faşist gizli servislerince öldürülen Gutierrez Ruiz, Michelini ve diğer isimlerin yanına, Paris'te öldürülen Albay Trabal'ın adının da eklenmesi gerektiğini bildirdi; bu albay 1973 Şubatında öteki subaylarla birlikte ülkemiz için demokratik ve milliyetçi bir seçenek getiren 4 ve 7 sayılı bildirilerin belli başlı önermelerini ortaya koyan Trabal'dan başkası değildir. Trabal, üstelik, büyük et - dondurma şirketlerinin ve bankaların çevirdiği kuşku-lu işleri araştırmak istemiş, bu nedenle de Paris'e gönderilmişti.

Uruguay daha ne kadar süre dünyadan, halktan yalıtılmış kalacak? Daha ne kadar süre dünya haritasında kara ve kankır-mızı renklerle işaretlenecek?

Bizim sürekli olarak önerdiğimiz tek bir mümkün çıkış yolu vardır: asker - sivil bütün Uruguay'lı yurtseverlerin, çeşitli dinsel inançlara bağlı kişilerin, yurttaşların büyük çoğunluğunun birli-ği; bu birlik faşizmi ortadan kaldırdıktan sonra, bir yeniden - ku-ruluş, iç asayiş, özgürlük ve bağımsız bir dış politika çağı açacak ve bunalıma son verecektir.

Kışlalar, zindanlar, toplama kampları ve hatta demiryolu va-gonları binlerce mahpusla dolup taşarken, birçok insan işkence-de ölen sevdiklerinin yasını tutarken, partiler ve politik güçler öz-gürce etkinlik gösteremezken, bunun dışında başka bir seçenek mümkün değildir.

Enbaşta solu ayrı tutmak suretiyle bir çözüm bulma yönün-

de girişimler yapıyor; oysa bu sol, son seçimlerde tüm seçmenlerin tam tamına beşte - birini, ve Montevideo'daki seçmenlerin ise üçte - birini temsil etmişti. Bununla birlikte, biz, solu ayırmadaki amacın geleneksel Blanco ve Colorado partilerine darbe vurmak olduğunu biliyoruz; Ferreira Aldunate'ye ve öteki politikacılara, politikayla uğraşma izni verilmiyor, yani bu partilerin gerçek niteliğini maskeleyerek, yaratmış oldukları imgeyi bulandırmak ve Uruguay halkının katlandığı ve kınadığı gerileme halindeki faşist yapının yeni bir biçimini kurmak için her şey yapılıyor.

Bu yıldönümünde iki şeyi belirtmek istiyoruz :

Birincisi, Uruguay işçi sınıfına ve halkına, aydınlarına, her görüşün temsilcilerine, kilise ricaline ve özellikle de baskıya karşı direnişi örgütlemenin ana yükünü sırtlanmış bulunan savaştan ve kahraman Partimize, tek sözcükle, faşizme karşı yorulmak - bilmeden savaşan herkese bağlılık gösterilmesi[ni istiyoruz].

Ülkeden, illegal yaygın basın, demokratik özgürlüklerin geri verilmesini isteyen ve halkı birleştirmeye çalışan Parti'mizin ve sendikaların süregiden eylemlerine ilişkin raporlar geliyor.

İkincisi, bütün halklarla birlikte, General Seregni ile Licandro, Albay Zulfriategui, komünist ve işçi sınıfı hareketinin önde gelen temsilcilerinden Jaime Perez, Jose Luis Massera, Alberto Altésor, Rosario Pietrarroia, Gerardo Cuesta, Vladimir Turiansky ve işçi sınıfı örgütlerinin yöneticisi ve milletvekillerinden Luis Tournon ve Jorgo Mazzaroviç başta olmak üzere, bütün politik tutukluların salıverilmesinin talep edilmesi[ni istiyoruz]. Aynı zamanda, zindanlarda ve işkence odalarında savaştanlıklarını, yurtseverliklerini ve hümanizmalarını sebatla yüksekte tutan binlerce kadının, aralarından bazılarını belirtecek olursak, Rita İbarburu, Elena Rolandes ve Selva Braselli'nin salıverilmesini istiyoruz.

Aylarca önce ele geçirilip de «hiç iz bırakmadan ortadan kaybolduğu» ileri sürülen kişilerin bulunmasını talep ediyoruz. Bunların içersinden, nerede olduğu konusunda hiç bir şey bilinmeyen Eduardo Bleier'i kaydetmek isteriz. Kamuoyunda saklı tutulan işkence hücrelerinde işlenen sayısız katliamlara bakarak [E. Bleier'in] hayatının vahim bir şekilde tehlikede olmasından korkuyoruz.

Faşist rejimin politik yapısının bunalımı, faşizmin iflasını gösteriyor. Uruguay, halk birleştiği ve uluslararası dayanışma güçlendiği takdirde, bağımsızlığına kavuşabilir. Uruguaylıların çoğu, Artias'ın bayrağı altında, bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük için kahramanca savaşında bir kez daha birleşecektir.

Artigas'ın adının geçmesi, zorbaların terörüne çarpıyor. Ama Artigas'ın görkemli hayali, halkın özgürlük yoluna ışık tutuyor.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin 17.Kongresi*

MDHP 17. Kongresi, 14 - 18 Haziran 1976'da Ulan Bator'da toplandı.

Gündem şöyleydi: Merkez Komitesi Raporu; Merkez Dene-tim Komisyonu raporu; «1976 - 1980 Ekonomi ve Kültürü Geliş-tirmenin Yolgösterici Çizgileri» taslağının tartışılması; yönetici Parti organlarının seçimi.

Merkez Komitesi Raporu'nu, Birinci Sekreter Yumjagin Tse-denbal (Yumzhagiin T.) sundu. (Aşağıda yayınlanmıştır)

Delegeler, Merkez Komitesi'nin dış ve iç politikasını, pratik etkinliğini ve raporda önerilen vargı ve hedefleri oybirliği ile onaylayıp, desteklediler. Delegeler, sosyalizmin maddi ve teknik temelinin yaratılmasına ve toplumsal ilişkileri yetkinleştirmeye ilişkin yeni görevlerin, Moğol halkının temel çıkarlarına uygun düştüğünü ve sosyalist kampın güçlenmesine hizmet ettiğine dikkat çektiler.

Konuşmacılar, raporda yer alan Sovyetler Birliği ve öteki kardeş devletlerle kırılmaz dostluk ve yakın işbirliğini, sosyalist topluluğun birliğini ileri götürmenin Parti'nin ve hükümetin po-litikasında köşe - taşı olagelmış olduğu ve öylece kaldığı yolun-daki önermeyi içtenlikle desteklediler. Konuşmacılar, Moğol - Sovyet dostluğunun büyük yapıcı gücünden, enine - boyuna geli-şerek yeni bir niteliksel düzeye ulaşmakta olan Sovyetler Birliği ile işbirliğinin bu harikulâde meyvesinden bir minnet ve gurur duygusu ile söz ettiler. Söz - alanlar, SBKP 25. Kongresi'nin ül-kenin tüm yaşantısına yaptığı büyük etkiyi kaydettiler.

SBKP Delegasyonu'nun başı, Politik Büro Üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri Fyodor Kulakov Kongre'ye hitap etti. Ve de-legeler tarafından içtenlikle kutlandı. (Konuşma aşağıda veril-miştir)

Öteki kardeş Parti'lerin temsilcileri ve birçok ülkeden ya-bancı konuklar da Kongre'de söz aldılar.

Delegeler, yeni altıncı beş - yıllık dönemde sosyalist kuruluş hedeflerini özetleyen, «1976 - 1980'de Ekonomi ve Kültürü Geliş-tirmenin Yolgösterici Çizgileri»ni tartıştılar.

Yeni planın baş hedefi, toplumsal üretimde bir yükseliş sağ-lamak, üretimin etkinliğini artırmak, ekonomi ve kültürün bü-tün dallarını yetkinleştirmek ve bu temel üzerinde halkın yaşam ve kültür düzeylerini yükseltmek. Bu dönemde, ulusal gelirin

* Bu yazı, INFORMATION BULLETIN'in 13/1976 sayısından çevrilmiştir.

yüzde 37 ile 41 dolayında artması öngörülüyor. Altıncı plan döneminde, sermaye yatırımları önceki on yılda [yapılan yatırımları] aşacaktır.

Sanayileşme ve sosyalizmin sanayi temelini sağlamlaştırılması, Parti'nin ortaya koyduğu kilit görevlerden biridir. Bu amaçla yönelik harcamalar, önümüzdeki dönemde, geçen beş - yıllık plandaki tutarın üç katından çok olacaktır.

Delegeler, 1980'de sanayi ürününü, 1975'e oranla yüzde 60 - 65 artırma hedefini onayladılar. Kongre delegeleri, Sovyetler Birliği ve öteki kardeş ülkelerle sosyalist ekonomik bütünleşmeyi genişletmenin, Moğolistan'ın ekonomik gelişimi için önemli bir koşul olduğunu belirttiler.

Kongre, bir kapalı toplantıda, yönetici Parti organlarını seçti: Merkez Komitesi ile Merkez Denetleme Komisyonu.

Yumjagin Tsedenbal yeniden Birinci Sekreter seçildi; Politik Büro üyeliğine seçilenler ise şunlardır: Jambyn Batmunh, Nyamyn Jagvaral, Sampilyn Jalan - aajav, Namsrayn Luvsanravdan, Damdinjavyn Maydar, Demichigiin Molomzhamts, Tümenbayarn Ragchaa, Yumzhagiin Tsedenbal; Politik Büro Yedek üyeleri: Bat - chiryn Altangerel ve Damdingiin Gombojav.

Merkez Komitesi Sekreterliklerine şu kişiler seçildi: Yumzhagiin Tsedenbal, Demichigiin Molomzhamts, Nyamyn Jagvaral, Sampilyn Jalan - aajav, Damdingiin Gombojav, Sandagiin Sosorbaram.

Kapanış oturumunda, delegeler Merkez Komitesi raporuna ilişkin bir karar çıkardılar; bu karar, Merkez Komitesi'nin politika ve pratik etkinliğini tümüyle onayladı; ve bütün Parti örgütlerinin günlük çalışmalarında bu rapordaki önermeleri kendilerine yol gösterici almalarını önerdi. Parti tüzüğünde değişiklikler yapma konusunda bir karar benimsendi.

Kongre, «1976 - 1980'de Ekonomi ve Kültürü Geliştirmenin Yolgösterici Çizgileri»ni oybirliği ile onadı.

Birinci Sekreter Yumjagin Tsedenbal bir kapanış konuşması yaptı.

TÜSTAV

*
**

YUMJAGİN TSEDENBAL'IN RAPORU*

Partimizin 17. Konresi, Moğolistan halk devriminin 55. Yıldönümü arifesinde toplanıyor ve tıpkı bu şanlı yıldönümü gibi

* MONTSAME (Moğolistan Telgraf Ajansı'nin bildirdiği Özet'in kısaltılmış bir baskısı (Information Bulletin'in Notu).

O da [Kongre - ç.n] ülkemizin gelişmesinde önemli bir kilometre taşıdır.

İşçi sınıfının, kooperatiflerde örgütlü çobanların ve halk aydınlarının sürekli çabaları sayesinde, beş - yıllık plan yerine getirilmiştir.

Ana yurdumuz, Parti'nin programındaki maddi ve teknik temelini inşa etme görevlerinin uygulanmasında ileriye doğru yeni bir dev adım atmıştır. Bu, Parti'nin çok - biçimli politik ve örgütsel çalışmasının ve tüm halkın kutsanmış emeğinin Parti'nin sosyo - ekonomik politikasının doğruluğunu kanıtlayan başlıca ürünüdür.

Son birkaç yıl, Moğolistan'ın dış bağlarının genişlemesine ve uluslararası durumun güçlenmesine tanık olmuştur. Bu, Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin dış politikası sayesinde mümkün olabilmıştır. Partimiz, büyük Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist devletlerle dostluğu, işbirliği ve bütünleşmeyi ardıcıl olarak ilerletmiştir. Partimiz, bütün devrimci, anti - emperyalist güçlerin daha sağlam birliğini ve barış ve uluslararası dostluğu ısrarla savunmuştur.

Partimiz, 17. Kongresi'ne her zamankinden daha güçlü ve daha sıkıca birleşmiş olarak gelmiştir. Deneyim, MDHP'nin Marksizm - Leninizm ve proletarya enternasyonalizmine olan bağlılığı sayesinde güçlü olduğunu doğruluyor. Parti'nin politikası ve günlük etkinliği, emekçilerin çıkarlarına kendini adanmışlığı, toplumun politik yöneticisi ve sosyalist inşada Moğol halkının gerçek öncüsü olarak [Parti'nin] rolünü büyük ölçüde artırmıştır.

Tüm bunlar, Parti ile ülkenin 1976 - 1980 için yeni karmaşık görevler saptamasını olanaklı kılmıştır.

1 — Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin Uluslararası Etkinliği ve Dış Politika Hedefleri

16. Parti Kongresi'nin dış politika ve uluslararası ilişkiler alanında saptadığı hedeflerin etkinlikle ve başarıyla uygulamaya konması, devletimizin uluslararası konumunu daha da pekiştirmiş ve dünya arenasında saygınlığını artırmıştır. Cumhuriyetin uluslararası sorunlara katılması ve böylelikle [Cumhuriyetin] dış politikasının barış ve halkların güvenliği uğrunda çalışmada sosyalist topluluk ülkeleri ile koordinasyonu fazlalaşmıştır.

Moğolistan, Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist devletlerle işbirliği halinde, sosyalist ülkelerin birliğine, devrimci, anti - emperyalist güçlerin kuvvetlenmesine ve güncel uluslararası problemlerin olumlu çözümüne katkıda bulunmaktadır.

SBKP 25. Kongresi, sosyalizmin utkan ilerleyişini ve dünya-

sal gelişme üzerinde yaptığı yığmsal ve gittikçe büyüyen etkiyi açıkca gösterdi. Kongre, Sovyet toplumu için bir geniş sosyo - ekonomik gelişme programı çizdi. Sovyetler Ülkesi'nin komünizme doğru utkan yürüyüşünde yeni bir aşama açtı ve dünya devrimci sürecinde, barış, özgürlük ve halkların bağımsızlığı, adalet ve toplumsal ilerleme savaşımında yeni bir evreye damgasını vurdu. Sovyet komünistlerinin forumunun muazzam uluslararası önemi burada yatar. 25. Kongre kararları, bütün halkların dirimsel çıkarları ve geleceği ile doğrudan ilgilidir ve insanlığın canalcı gereksinimlerine uygun düşmektedir. Bu olgu, Kongre'nin dünya ölçüsündeki devsel etkisini açıklar. SBKP'nin uluslararası yaşamın sorunlarına gerçekçi ve yapıcı yaklaşımı, Genel Sekreter Leonid Brejnev'in sorunları derinlemesine ele alan raporunda dile getirildiği gibi, dünya üzerinde içten bir yankı uyandırmış ve milyonların onay ve desteğini kazanmıştır.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti, öteki kardeş sosyalist ülkeler gibi, SBKP 25. Kongresi'nde sosyalizmin ortak dış politika çizgisi olarak önerilen barış savaşımını daha da ilerletme programını hoşnutlukla karşılamışlardır.

Belirtmek gerekir ki, kardeş sosyalist ülkelerin Sovyet Barış Programı'nı gerçeğe dönüştürmeye yönelik birleşik, uyumlu eylemleri ve birlikte çabaları, uluslararası ilişkilerin karakter ve içeriğine, zamanımızın dirimsel problemlerinin çözümüne etki yapmıştır ve bu etkiyi sürdürmektedir.

MDHP'nin 16. Kongresi'nden sonraki dönem, Kongre'nin ülkenin uluslararası durumuna ilişkin vargılarını, Parti ile devletin dış politika etkinliğinin belli başlı doğrultularını aklamıştır. Yüce Sovyetler Birliği ve öbür kardeş devletlerle kırılmaz dostluk ve sıkı işbirliğinin, sosyalist topluluk ülkeleri arasındaki birliğin ilerletilmesi, dış politikamızın köşe - taşı olmayı sürdürmektedir. Bu olgu, Moğol halkının temel çıkarlarına ve barış ve toplumsal ilerleme davasına bütünüyle uygun düşer.

Geçen beş yılın, Moğol - Sovyet ilişkilerinin dinamik gelişimine tanık olduğunu derin hoşnutlukla kaydediyoruz. Bu dönemde, MHC'nin Sovyetler Birliği ile olan politik, ekonomik, kültürel ve ideolojik işbirliği, yeni biçimlere ve derin bir öze bürünerek genişlemiştir. 15 Ocak 1966'da imzalanan, Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardımlaşma Antlaşması, bu oluşuma sağlam bir temel sağlamıştı.

Marksist - Leninist partilerimiz arasındaki kardeşçe ittifak ve sıkı işbirliği, Moğol ve Sovyet halkları arasındaki Leninist dostluk, bizlerin özgürce, bağımsız gelişmesinin güvencesi ve sosyalist toplum inşasında, gerek bugün gerekse yarın [kaydedeceğimiz] başarıların güvencesidir.

SSCB'nin kardeşçe, gerçek enternasyonalist yardımı, Moğol halkı için özel bir önem taşımaktadır. Son yıllarda, Sovyet yardımıyla yeni sanayi ve tarım kompleksleri, demiryolları ve asfaltlar, kültür ve hizmet kolaylıkları kurduk. Ülkemizde, enternasyonalist ödevlerin derin bilincinde olan binlerce yüksek vasıflı Sovyet insanı çalışmaktadır.

1974'de, halkımızın sadık ve en yakın dostu Genel Sekreter Leonid Brejnev'in başkanlığındaki bir Sovyet Parti ve Hükümet delegasyonunun Moğolistan'ı ziyaret etmesi, Moğol - Sovyet dostluğu ve kardeşliğinin ilerletilmesinde kayda-değer bir olaydı. Delegasyon, MDHP Üçüncü Kongresi ve Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 50. Yıldönümü törenlerine katıldı. Bu ziyaret, partilerimiz ve ülkelerimiz arasındaki işbirliğine, sosyalist topluluğun birliğine büyük bir katkıydı.

Yeni beş - yıllık planda, Sovyetler'in ülkemizde teknik ve ekonomik yardımı büyük ölçüde artacaktır. Geçenlerde Moskova'da imzalanan ekonomik işbirliği ve ticaret anlaşmaları, 1976 - 1980'de Moğol - Sovyet ilişkilerinde niteliksel bakımdan yeni bir evrenin zeminini yarattı.

Moğol halkı, dünya emekçilerinin dâhi önderi Lenin'in ve Moğol devriminin şanlı önderi Sühe Bator'un çizdiği yoldan yürümeyi sürdürmekte kararlıdır. Moğolistan halkının Devrimci Partisi ve MHC hükümeti, dünya komünist hareketinin öncü müfrezesi SBKP'yle ve sosyalizm ve komünizmin ilk ülkesi yüce Sovyetler Birliği'yle kırılmaz dostluk ve sıkı işbirliğini yaygınlaştırmak ve derinleştirmek için elinden ne gelirse yapacaktır.

Moğolistan'ın öteki kardeş ülkelerle, yani Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, Küba Cumhuriyeti, Macaristan Halk Cumhuriyeti, Polonya Halk Cumhuriyeti ve Romanya Sosyalist Cumhuriyeti ile arasındaki dostluk ve işbirliği başarıyla gelişmiş ve güçlenmiştir. Moğolistan'ın, hemen hemen bütün kardeş ülkelerle dostluk ve işbirliği anlaşmaları vardır; bu anlaşmalar karşılıklı ilişkilerimiz için sağlam bir temel oluştururlar.

Partimiz, hükümetimiz ve halkımız, EYK üyesi ülkelerin Komünist ve İşçi Partileri'ne, hükümetlerine ve halklarına, Moğolistan'a sağladıkları dostça yardımdan ötürü derin şükranlarımızı bildirir ve onlara gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunda yeni yeni büyük içten başarılar diler.

Geçmiş dönemde, Moğolistan ile Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti arasındaki dostça ilişkiler ve karşılıklı yarara dayanan işbirliği gelişme göstermiştir.

Tsedenbal, Moğolistan'ın Asya'daki sosyalist ülkelerle olan ilişkilerine gelince, en başta Moğolistan ile Vietnam arasındaki

kardeşçe dostluğun daha da güçlenmiş olduğunu belirtti; ve kahraman Vietnam halkına vatanlarının esenliği için, Asya'da ve tüm dünyada barış için harcadıkları çabalarda büyük başarılar dileyerek, birleşik, özgür, demokratik Vietnam'ı içtenlikle selamladı.

Geçen yıllarda, MHC ile Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti arasındaki dostluk ilişkileri durmaksızın gelişmiştir. Kore halkının vatanlarını barışçı, demokratik yoldan birleştirme çabaları, devletimizin şaşmaz desteğini yanında bulmaktadır. Moğolistan, Kore'nin dışardan karışma olmaksızın birleşmesi için elverişli koşullar yaratmak bakımından, Güney Kore'deki yabancı askeri birliklerin bir an önce geri çekilmesinin zorunlu olduğu kanısındadır.

Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkiler konusunda Moğolistan, ilkel bir çizgi izlemektedir. Gerici maoculuğu şiddetle reddederken, Çin'le iyi - komşuluk ve işbirliği ilişkilerini normale döndürmek için herşeyi yapıyoruz.

Sosyalizm düşmanı bir güç olan maocular; dünya sosyalizmine karşı bir birleşik cephe kurma sevdasıyla, ırkçı - faşist rejimlerle, aşırı gericilerle ve saldırgan emperyalist çevrelerle birlik halindedir. Maoculuk, böylece emperyalizmin bir yedek - gücü ve doğrudan suç - ortağı durumuna gelmektedir.

Ulusal - kurtuluş hareketine düşman bir güç olan maocular, kurtuluş ve ulusal bağımsızlık amacıyla verilen halk savaşının bastırılmasına, halklara karşı silahlı istilalara doğrudan doğruya katılmaktadırlar. Bu yüzdendir ki, maoculuğa karşı savaşım, halkların emperyalizme ve gericiliğe karşı verdiği savaşımın bir parçasıdır.

Barışa ve ulusal güvenliğe düşman bir güç olan maocular, devrimci güçlerin birliğini bozmak, detantı suya düşürmek, devletler arasında güvensizlik ve düşmanlık saçmak, bir termonükleer dünya felaketi provoke etmek için ellerinden geleni artlarına koymuyorlar. Bu bakımdan, şimdiki Çin yöneticilerinin politikası, bütün uluslar için vahim bir tehlike oluşturmaktadır.

MDHP'nin Çin sorununa ilişkin konumu açıktır. Çin'le ilişkilerimizde ve maoculuğa karşı savaşımızda, sosyalist topluluğun birliğini, dünya komünist hareketini, bütün anti - emperyalist güçlerin birlikteliğini yüceltmenin enternasyonalist çıkarlarına olan sarsılmaz bağlılığımızdan hareket edeceğiz.

Ulusal kurtuluş savaşlarına ardıcıl destek sağlamak ve Asya, Afrika, Latin Amerika ülkeleriyle dostça ilişkilere yol açmak, Partimizin ve devletimizin dış politika etkinliğinin ana doğrultularından biridir.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti, Asya ülkeleriyle dostluk iliş-

kileri kurulup, işbirliğinin geliştirilmesine, büyük ilgi göstermektedir. Bu çizgi, uçsuz bucaksız Asya kıtasında barış ve güvenliği ilerletmeye yönelik içten çabalarımıza dayanmaktadır.

Büyük bir barış - sever devlet olan Hindistan'la karşılıklı ilişkilerimizin başarılı gelişimini hoşnutlukla kaydediyoruz.

Moğolistan, öteki Asya devletleri ile de dostluk ilişkilerine sahip olmayı arzuluyor. Asya ülkeleri ile bağlar ve temaslar, karşılıklı çıkar sorunları konusunda görüş değiş - tokuşu, kıtadaki uluslar arasında anlayışı ve barışı güçlendirmenin çıkarlarına bütünüyle uygundur. MHC gerçekte de, Asya devletleriyle olan ilişkilerde bu hattı izleyecektir.

Arap halklarının İsrail saldırısının sonuçlarını ortadan kaldırma savaşımını gayretle destekleriz.

Moğolistan, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması ilkelerine dayanarak, kapitalist ülkelerle ilişkilerini geliştirme politikası yürütmektedir. Geçen dönemde Japonya ile ilişkilerimiz normale döndü. MHC, FAC [Federal Almanya Cumhuriyeti], Kanada, Avustralya, vb. devletlerle diplomatik ilişkiler kurdu.

Bugün, 79 devletle resmi diplomatik ilişkileri sürdürmekteyiz. Moğolistan'ın uluslararası örgütlere katılması yaygınlaşmaktadır.

Tsedenbal, silahlanma yarışını sınırlama probleminin, genel ve tam silahsızlanma savaşımının günümüz uluslararası yaşamında özel bir yer tuttuğunu söyledi. Sovyetler Birliği ile kardeş sosyalist ülkelerin yorulmak - bilmez çabaları sonucunda, geçen yıllarda, silah sürümünü frenleyecek önemli uluslararası anlaşma ve anlaşmalar imzalanmıştır. Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki ilişkilerin düzelmesinin barış ve halkların güvenliği için büyük bir önemi vardır.

Uluslararası barışı koruyup - sürdürme savaşımında, detantı diğer bölgelere de, özellikle dünya nüfusunun yarıdan çoğunun yaşadığı uçsuz - bucaksız Asya kıtasına yaymak özellikle önemlidir.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti, Asya'da barış ve güvenliği ilerletme yolları bulmaya canlı bir ilgi göstermektedir. Varolan gerilim yuvalarının ortadan kaldırılması, uluslararası ayrılıkların politik araçlarla çözümlenmesi, uluslararası ilişkilerde zora başvurmanın yada zora başvurma tehdidinin yüz - geri edilmesi, kıta devletleri arasında karşılıklı yararaya dayanan işbirliğinin geliştirilmesi, Asya'da barış ve güvenliği sağlayacak zemin oluşturur.

Partimiz, yüce Lenin'in Partisi SBKP ile ve uluslararası komünist hareketin öteki Marksist - Leninist müfrezeleri ile işbirliğini ilerletmeye, komünist hareketin saflarının birlik ve be-

raberliğini sağlamlaştırmaya sönmez bir ilgi göstermektedir. Partimiz, aynı zamanda ilerici demokratik hareket ve örgütlerle bağları genişletmeyi ve enternasyonalist dayanışmayı sağlamlaştırmayı arzulamaktadır.

Bizim kardeş partilerle işbirliğimizin başlıca konusu ve içeriği, her zaman sosyalist topluluğun ve dünya komünist hareketinin birliğini pekiştirmek ve çağımızın bütün anti - emperyalist, devrimci güçleriyle sınıfsal dayanışmayı ileri götürmek için birlikte savaşım olmuştur.

Geçen yıllar, komünist hareketin daha sıkı bir eylem birliğiyle ve perçinlenmesiyle damgalandı. Bu olguyu, sosyalist ülkelerdeki yönetici partilerin geçen yıllarda yapılan kongreleri ve aynı zamanda Komünist Partiler'in bölgesel toplantıları büyük ölçüde kolaylaştırdı.

Partilerimizin ve ülkelerimizin önderleri arasında düzenli toplantıların, pratik işbirliğinin kurumlaşmış bir biçimi halini almış olduğu belirtilmeye değer. Bu toplantılardan amaç, devletlerimizin kalkınma hızlarını çabuklaştırma ve dünya barışı ve güvenliğini koruma çabalarını koordine etmektedir. Sosyalist ülkelerin kudretinin artması ve dünyadaki politik havanın iyileşmesi, başta yüce Lenin'in Partisi olmak üzere, ülkelerimizin kardeş partilerinin kutsanmış çabalarının yüreklendirici ürünleridir.

Kapitalist ülkelerin Komünist ve İşçi Partileri, uluslararası işçi sınıfı karşısındaki tarihsel sorumluluklarının bütünüyle bilincindedirler ve birleşik çabalarının yüce sosyalizm ve komünizm ülkülerinin utkusu için tekeli egemenliğe karşı savaşımında başarının güvencesi olduğuna şaşmazca inanmaktadırlar.

Partimiz, kardeş partilerin varolan uluslararası ortamı kolektif bir tahlilden geçirmek ve emperyalist gericiliğe karşı bir genel savaşım çizgisi belirlemek üzere yeni bir Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı çağırmanın yerinde olduğu görüşünü paylaşmaktadır.

Kardeş partiler arasında ideoloji alanındaki işbirliğinin serpilmesini hoşnutlukla kaydediyoruz. Gericiliğin, sosyalist ülkelere karşı ideolojik bozgunculuğu hızlandırma ve dünya komünist hareketini bölme girişimlerini hatırdan çıkarmayan Partimiz, yabancı ideolojiye karşı, anti - Sovyetizm'in, gerici milliyetçiliğin, sağ ve «sol» oportünizmin her belirtisine karşı uzlaşmaz bir savaş yürütmeyi enternasyonalist görevi olarak görmektedir. Anti - Sovyetizm'in herhangi bir belirtisi yada marksizm - leninizmin temel ilkelerinden herhangi bir sapma, komünist enternasyonalizmle bağdaşmaz. Bu gibi eylemlere karşı hoşgörülü, tarafsız bir tutum takınmak ta, keza komünistlerin enternasyonalizmiyle uyuşmaz.

Barış ve uluslararası güvenliğin düşmanları, detant süreci-

nin geliştirilip derinleştirilmesine kudurmuşcasına karşı çıkıyorlar. Emperyalist çevreler, başlıca askeri - politik blokları, NATO'yu yeniden canlandırmakta ve Dünya Sosyalist Sistemi'nin birliğini yıkmaya, soğuk - savaşı geri getirmeye çabalamaktadırlar. Bu koşullarda, barış ve uluslararası güvenlik uğrunda savaşıma hız vermek, komünist hareketin bütün müfrezeleri için, bütün uluslar ve iyiniyetli insanlar için son derece önemlidir. Biz komünistler, yeryüzünde kalıcı bir barışın bütünüyle gerçekleşebilir bir amaç olduğuna şaşmazca inanmaktayız.

2 — Ekonomik ve Kültürel Kuruluş

Tsedenbal, ekonomik ve kültürel kuruluştaki başarıları özetlerken, beşinci beş - yıllık planın belli başlı sosyo - ekonomik hedeflerine ulaşılmış olduğunu belirtti. Toplam toplumsal ürün % 44.5 ve ulusal gelir % 38 oranında arttı. Halkın geçim ve kültür düzeylerini yükseltmeye yönelik önemli önlemler alındı.

Ülkenin kalkınma düzeyi, önümüzdeki beş - yıllık dönem için yeni önemli ekonomik ve kültürel hedefler ileri sürmeyi olanaklı kılıyor.

Gelecek beş yılda, ülkenin sosyo - ekonomik gelişiminin baş hedefi, toplumsal üretimin daha da büyüüp etkinlik kazanmasını sağlamak, ulusal ekonomi ve kültürün bütün dallarında kaliteyi yükseltmek ve bu temel üzerinde halkın yaşam ve kültür ölçülerinin düzenli bir yükselişini gerçekleştirmektir.

Parti'nin tarım politikası, tarım üretiminde düzenli bir büyüme sağlamayı, kooperatif sistemini güçlendirmeyi ve kırsal alanlarda, sosyalist üretim ilişkilerini yetkinleştirmeyi ve tarımdaki üretici güçleri daha çok geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Toplumsal üretim hacminin % 40 - 44 ve ulusal gelirin % 37 - 41 çoğaltılması planlanmaktadır. Altıncı beş - yıllık dönemde sermaye yatırımı önceki on yıldaki yatırımı aşacaktır.

Tsedenbal, bundan sonra, ekonominin ayrı dallarında elde edilen sonuçları toplarladı; ve MDHP Merkez Komitesi'nin «1976 - 1980'de MHC'nin Ulusal Ekonomi ve Kültürünün Gelişmesinin Başlıca Yolgösterici Çizgileri» taslağında öne - sürdüğü sosyo - ekonomik programın belli - başlı görevlerini özetledi.

Önümüzdeki beş - yıllık dönemde tarımdaki ana hedef, nüfusun besine ve sanayinin hammaddelere olan büyüyen gereksinimlerini karşılamak üzere hayvan ve tahıl çiftçiliği üretiminde sürekli bir artış elde etmektir. Yıllık ortalama tarım ürünü % 26 - 30 çoğalacak ve yatırım hacmi ise % 31 büyüyecektir. Ekilmiş topraklar, çorak toprakların islah edilmesiyle, % 35 - 40 dolayında genişletilecektir.

Sanayinin ekonomi içersindeki rolü önemli ölçüde büyümüştür.

Yeni beş - yıllık dönemde, Parti, MHC'ni yakın gelecekte dengeli bir maden - çıkarma ve işleme sanayileri yapısına sahip bir sanayi - tarım ülkesi haline dönüştürmeyi amaçlayan daha da büyük görevleri sürmektedir.

Gelecek dönemde, sanayinin birincil hedefi, zorunlu mamul mallar yönünden ekonominin ve nüfusun artan gereksinimlerini daha iyi karşılamayı ve sanayi potansiyelini düzenlice genişleterek, üretimin kalitesinde ve etkinliğinde belirgin bir düzelme sağlayarak ihracat kaynaklarını artırmayı içerir.

Yıllık ortalama % 10'luk bir büyüme hızıyla, sanayi ürününün % 60 - 65 dolayında çoğalması ve sanayide emek üretkenliğinin % 34 - 38 yükselmesi öngörülmektedir. Yeni beş - yıllık dönemin sonunda, sanayi, toplam toplumsal üretimin % 46'sını ve ulusal gelirin % 30'dan çoğunu üretecektir.

Yumjagin Tsedebal; geçen dönemde, emekçilerin maddi ve kültürel düzeylerini yükseltmeyi hedefleyen geniş bir toplumsal önlemler programının uygulanmış olduğunu belirtti. Kamu tüketim fonları, planda öngörülenden daha hızlı arttı. Geçen beş - yılda eğitim ve sağlık hizmetleri, bilim, kültür, sanat, fiziksel kültür ve spora yapılan yatırımlar 1.5 kez arttı. Kişi başına gerçek gelir % 17 yükseldi.

Gelecek dönemde, halkın maddi ve kültürel düzeylerini yükseltecek bir önlemler sistemi öngörülmektedir. İşçi ve büro memurlarının ortalama ücreti % 7 - 9 ve tarım kuruluşlarının nakit gelirleri % 14 - 17 dolayında yükselecektir. İşçilerle büro çalışanlarının % 60'ından çoğu, bütünüyle gelir vergisi dışında bırakılacaktır. Kamu tüketim fonlarından sağlanan ödenek ve yararlar % 27 - 30 dolayında fazlalaşacaktır. Bu fonlar ayrıca, malüllerin ve geçimlerini sağlayan kişileri yitirmiş olanların emekli maaşlarını yükseltmek için ve çalışan kadınlara, çocukları altı aylık olana dek bakımlarını sağlamaları için tanınan kısmen ücretli izine ek yapmak için de kullanılacaktır.

Önemli bir toplumsal önlem de, tarımsal kuruluş üyelerine devlet tarafından bağlanan emekli maaşlarının yaygınlaştırılması ve bu maaşların % 50 dolayında artırılması olacaktır.

Halka modern konutlar sağlamak ivedi bir sorundur. Beş - yıllık plan, konut yapımında 1.8 - 1.9 kat artış ve kentlerle yerleşim bölgeleri için daha iyi çevre koşulları öngörmektedir.

Gelecek beş - yıllık dönem, eğitim sisteminde daha ileri bir yetkinleşmeye ve zorunlu sekiz - yıllık öğrenime geçişin tamamlanmasına tanık olacaktır. Görev, bir genel tam ortaokul öğrenimine geçişin koşullarını hazırlamaktır.

Okul yapılarının sayısında bir artışın yanı sıra, köy öğrencilerinin % 60'ına iyi - donatımlı yatılı okullar sağlanması da tasarılanmaktadır. Bu büyük bir toplumsal sorundur. Önümüzdeki

plan döneminde, gündüz - akşam bakımı yapan ana - okullarına ağırlık verilmek koşuluyla, daha çok çocuk bakımevi ve ana - okulu inşa edilecektir.

Parti'nin bilimsel gelişmeye gösterdiği ilgi sayesinde, araştırma kolaylıklarında belirgin bir iyileşme kaydedilmiştir. Şimdi 13 akademik ve 27 dal araştırma enstitüsü ve örgütü vardır.

Halk sağlığı bakımının daha da ilerlemesi, geçim ve çalışma koşullarının düzelmesi ve hastalığı önleme ve sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması, nüfusun düzenli bir şekilde artması ve hastalık, ölüm vakalarının azalması sonucunu vermiştir. Ülkemizde, hastahane bakımı, çoğunlukla, kardeş sosyalist ülkelerdeki ortalama düzeye erişmiş ve birçok gelişmiş kapitalist devleti geride bırakmıştır. Geçen beş - yılda hastahane yatağı sayısı % 20 artmıştır; sağlık bakımına yapılan yatırımlar % 57 yükselirken, doktorlar % 30 dolayında çoğalmışlardır. Bugün daha fazla ana ve çocuk bakımı kurumları vardır ve daha iyi personele sahiptirler.

Tsedenbal, planlı yol göstericiliğin yetkinleştirilmesi sorunlarını enine boyuna irdeleyerek, gelecek dönemde üretici güçlerin gelişimi ve dağılımı için master planının ve ülkenin sosyo - ekonomik gelişimi için uzun - vadeli (10 - 15 yıllık) planların işlenmesini tamamlamanın öngörüldüğünü bildirdi.

3 — Parti

Tsedenbal, geçtiğimiz dönemde Parti'nin ideolojik ve örgütsel birliğinin güçlendiğini belirtti. Partimizin güç ve eylem yeteneği ve politikasının etkinliği, Parti yaşamının Leninist norm ve ilkelerine sıkı sıkıya bağlılığa, yığınlarla daha sağlam bağların varlığına ve halkın Parti'ye tam güven duymasına bağlıdır. Parti'nin halk arasındaki yüksek saygınlığı, saflarının niteliksel ve niceliksel bakımdan daha da gelişmesi olgusundan açıkça görülebilir. 16. Kongre'den bu yana, Parti üyelerinin sayısı % 15.3 dolayında artış göstermiştir.

MDHP'nin toplumsal bileşimi şöyle tanımlanmaktadır: % 31.3 işçi; % 19 tarımsal kuruluş üyeleri; % 49.7 büro işçisi ve entelijansiya temsilcileri. İşçi ve aydınların Parti içindeki oranının sürekli artışı, sanayinin gelişim düzeyinin yükselmesiyle, işçi sınıfı saflarının büyümesiyle yakından bağlantılıdır.

Sosyalist kuruluştaki şimdiki ve gelecekteki başarılar büyük ölçüde gençliğe, gençlerin etkinlik ve sosyalist ülkelere bağlılığına dayanır. Bu nedenle, Merkez Komitesi, Kongre'ye, Parti'ye alınma yaşının 20'den 18'e indirilmesi yolunda bir öneri sunuyor; bu, Tüzük'teki değişikliklerle uygunluk içersindedir.

Parti inşası alanında, çabalar, birincil [temel - ç.n] örgütle-

rin —Partimiz'in temelini— çalışmalarını yetkinleştirmede odaklaşmaktadır.

Parti çalışmasında başlıca sorun, doğru bir politik hat çizmek ve benimsenen kararları titizlikle ve ardıcıl bir şekilde uygulamaktır. Yani söz ile işin, teori ile pratiğin birliğini sağlamaktır. Parti çalışmasında Leninist tarzın bu önemli gereği, Parti'nin tüm örgütsel ve politik etkinlik sistemine, bütün Parti örgütlerine nüfuz etmelidir.

Tsedenbal, ele aldığımız dönemde Parti etkinliğinin önemli bir doğrultusu da, toplumun yönetiminde devlet ve kamu örgütlerinin rolünü yükseltmek, sosyalist demokrasiyi daha da geliştirmektir, dedi.

Geçen dönemde, Merkez Komitesi, ülke savunmasına büyük önem gösterdi. Ve Halk Ordusu'nu, sınır birliklerini ve iç güvenlik kuvvetlerini güçlendirmeye yönelik bir dizi önlem aldı.

Bu dönemde Merkez Komitesi, Parti'nin sendikalara yol göstericiliğini iyileştirecek, sendikaların sosyalist yarışmayı örgütlemeye oynadıkları rolü daha da yükseltecek önlemler aldı. Yeni çalışma yasası uyarınca, sendikaların hak ve yetkileri genişletildi.

Gençlerimizizin işte ve okul [çalışmasında] askeri ödevlerin yerine getirilmesinde kaydettikleri başarılarından gurur duyuyoruz. Komünizm ülkülerine bağlı, çalışkan ve yetenekli gençlerden oluşan yeni bir kuşağın doğuşunu görmekten hoşnutuz. 140.000'i aşkın erkek ve kız gençten oluşan, Partimiz'in yakın bir yardımcısı ve güvenilir rezervi [yedeği - ç.n], Moğolistan Devrimci Gençlik Birliği'nin bunda büyük payı vardır.

Tsedenbal, Parti'nin geçen dönemdeki ideolojik çalışmasının, bütünüyle emekçilerin komünist eğitimini yetkinleştirmeye, 16. Parti Kongresi'nin kararlarını başarıyla uygulamaya yöneltmiş olduğunu kaydetti.

Ülkemizdeki istikrarlı politik ortamın, halkın çalışma coşkusunun, Parti politikasının toplumun bütün kesimlerince onaylanıp desteklenmesinin, Parti'nin ideolojik etkinliğinin ürünlerinin bir yansıması olduğunu söylemek için her gerekçeye sahibiz.

Geçmiş yıllar, Parti araştırmalarının —hem komünistlerde hem de partiszizlerde bir marksist - leninist dünya görüşü yeşertmenin başlıca biçimi— örgütlenmesinde belirgin bir iyileşmeye tanık olmuştur.

Önümüzde duran görevler, Parti'nin toplumun ekonomik, sosyo - politik ve ruhsal gelişiminde oynadığı rolün artmasını, Parti örgütlerinin örgütsel ve ideolojik çalışmasının mükemmelleşmesini gerektirmektedir. İdeolojik çalışmayı, ülkenin sosyo - ekonomik programının uygulanmasıyla bağıntı halinde temelden iyileştirmek özellikle önemlidir.

Tsedenbal, marksizm - leninizm üzerindeki çalışmanın niteliğini ve teorik düzeyini, komünistlerin ve bütün emekçilerin politik eğitim düzeylerini yükseltmeye ilişkin güncel görevler üzerinde uzun boylu durdu.

Sosyalist toplumun daha ileri gitmesinin odak sorunu, sosyalist yaşam tarzının benimsenmesidir. Moğolistan'da sosyalist yaşam tarzı, ellilerin sonuna doğru ekonomide utkuya ulaşan sosyalist üretim ilişkileri temelinde benimsenmektedir. Sosyalist üretim tarzı, sosyo - politik sistem, marksist - leninist ideoloji ve marksist - leninist Parti'nin önderliği, baskı ve sömürünün bütün biçimlerini reddeden sosyalist yaşam tarzını geliştirmede kaya gibi sağlam bir temel ve belirleyici etken işlevi görür.

Sosyalist ülkelerde, sosyalist yaşam tarzının ruhuyla dopdolu olmayan tek bir insan etkinliği alanı yoktur. Bu tarz, insan toplumunun çok yüksek ve gelişim halindeki bir biçimini temsil eder. Sosyalist yaşam tarzının ilerletilmesi, feodalizmden sosyalizme tarihsel geçişini tamamlayalı uzun bir zaman geçmiş olmayan ve geçmişin kalıntılarının hâlâ ekonomide, halkın yaşam ve bilincinde hissettirdiği Moğolistan için özel bir önem taşır.

Sosyalist yaşam tarzı, halkın emek etkinliğinin bütün biçimlerini, ruhsal ve aile yaşantısını ve yenilenmesini, toplumsal ahlak davranışını ve karşılıklı ilişkilerini kapsar. Bu yaşam tarzının başlıca özellikleri arasında, toplumun esenliği için çıkar - gözetmez çalışmayı; sosyo - politik yaşantıya, üretim ve devlet işlerinin yönetimine etkinlikle katılmayı; herkesin çalışma kolektifi ve toplum karşısında derin bir sorumluluk duygusu taşımasını; marksist - leninist ülkelere, proletarya enternasyonalizmi ilkelere, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler halklarıyla dostluk ve kardeşliğe sınırsız bağlılığı; burjuva ideolojisine ve her soydan oportünizme karşı uzlaşmazlığı; sosyalist kazanımları duraksamaksızın savunmaya hazır oluşu sayabiliriz. Sosyalist toplumun üyeleri, her zaman, her yerde milliyetçiliğe ve anti - Sovyetizme karşı savaşkanlıkla karşı durmalıdırlar.

Tsedenbal; Parti'nin, devlet, sendika, Devrimci Gençlik Birliği ve diğer kamu örgütlerinin görevi, dikkatlerini toplumun bütün üyelerinin eylem kuralı olarak, «sosyalist tarzda çalış. oku v- yaşı» ilkesinin cisimleşmesi olarak sosyalist yaşam biçiminin benimsenmesinde odaklaştırmaktadır, dedi.

4 — Moğolistan'ın, Sovyetler Birliği ve Öteki Sosyalist Ülkelerle Bağlarının Daha da Sıklaşması, Ülkenin Bir Nesnel Gelişme Yasasıdır

Tsedenbal; Çağımızda Dünya Sosyalist Sistemi'nin, insanlığın ilerlemesinin belirleyici gücü, anti - emperyalist savaşımın ana kalesi haline gelmiş olduğunu belirterek konuşmasını sür-

dürdü. Sosyalist dünya, önü - alınmaz bir şekilde geliyor. Sosyalist dünya sisteminin önder ülkesi Sovyetler Birliği, tam - boyutlu komünist kuruluşa girişmiş bulunuyor. Öte yandan EYK üyesi Avrupa ülkeleri, gelişmiş sosyalist toplumu kuruyor ve böylelikle yakın gelecekte komünist formasyonun en yüksek evresinin maddi ve teknik temelini yaratma aşamasına yaklaşıyorlar. Bu aşamaya ulaşılması, sosyalist dünya sistemi ülkelerinin Lenin'in öngördüğü şeyin yaratılmasına doğru gelişmesini açıkca ifade edecektir: «proletarya tarafından... bir entegral bütün halinde, ve bir ortak plana göre düzenlenen tek bir dünya ekonomisi». (Toplu Eserler, c. 31, s. 147)

Anlaşıldığı gibi, kardeş sosyalist ülkeler, böyle bir uluslararası ekonomi yaratmak, bir dünya komünist topluluğu kurmak için, zorunlu geçiş aşamalarından, sosyalizmin komünizme dönüşme aşamalarından geçmek durumunda kalacaklardır. Sosyalist ülkelerin heryanlı yakınlaşmaları, ekonomilerinin uluslararasılaşması, bir dünya komünist toplumunun kerteli oluşmasına götürür.

Sosyalist ekonomik bütünleşme, maddi temelinin —en başta devletlerarası uzmanlaşma ve üretimde işbirliği biçimini alan uluslararası sosyalist işbölümü— bugünkü gelişiminde kendini ortaya koyduğu gibi, sosyalist ülkelerin ekonomilerinin uluslararasılaşmasında yeni bir aşamayı işaretlemektedir.

Tsedenbal; Moğolistan'ın sosyo - ekonomik ilerlemesinin, sosyalist dünya sisteminin gelişmesiyle sıkı sıkıya bağlı olduğunu vurguladı. Bu sistemin bir bileşeni olarak, Moğolistan, büyük bir hızla kalkınmalı ve görece geride - kalışına karşın, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletlerin çok - yönlü yardımına dayanarak, komünist kuruluş yoluna kardeş ülkelerle aşağı yukarı aynı zamanda koyulmalıdır.

İlerici gelişimin ivedi görev ve açınımları, Moğolistan'ın ekonomik, politik, kültürel ve ideolojik alanlarda, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, kardeş sosyalist ülkelerle yakınlaşma ve pekişme sürecinin hızlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Moğolistan'ın daha ileri gelişim görevleri, ekonomimizin Sovyet ekonomisiyle her yönlü bütünleşmesi seyrinde, halk yaşamının bütün alanlarında bütünleşme süreci yoğunlaştırılarak üstlenilecektir; bu süreç, sosyalist toplumun ilerlemesini hızlandıran bir etken, ekonomik, politik ve kültürel yakınlaşmanın ve sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmesini eş - düzeye getirmenin bir yöntemi- dir.

Bugün birincil önem taşıyan bir görevle karşı karşıyayız: Moğol - Sovyet işbirliğini daha yüksek bir düzeye, her - yönlü bütünleşme düzeyine yükseltmek.

Amaç; ülkelerimizin arasındaki işbirliğinin şimdiki biçimle-

rini yetkinleştirmek ve yeni, ileri biçimler bulmaktır. Kuşkusuz, Moğol - Sovyet halklarının sınanmış ve içten kardeşçe dostluğu, çok - yanlı Moğol - Sovyet işbirliği, ülkelerimiz arasındaki sosyalist bütünleşme ve yakınlaşma temelinde, yüce marksizm - leninizm ve sosyalist enternasyonalizm ilkeleri temelinde, yeni yeni doruklara ulaşarak, her geçen yıl güçlenmeyi sürdürecektir.

Tsedenbal, konuşmasını, etkinlikle sosyalizmi inşa eden Moğol emekçilerinin, işçi sınıfının, kooperatifleşmiş çobanların ve aydınların marksist - leninist öncüsü Devrimci Halk Partisi'ne; sosyalist ulusların kardeşçe dostluk, sıkı işbirliği ve kırılmaz birliğine, komünist kuruluşu yürüten kahraman Sovyet halkının şanlı önderi ve dünya komünist hareketinin öncü gücü yüce Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne; barış ve komünizme çok yaşa dileklerinde bulunarak tamamladı. (Rapor, titiz bir dikkatle dinlendi ve alkışlarla tekrar tekrar kesildi...)

*
**

FYODOR KULAKOV'UN KONUŞMASI*

F. D. Kulakov, Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sovyet komünistleri ve tüm Sovyet halkı adına, delegelere, komünistlere ve Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin emekçilerine içten kardeşçe selamlar ilettiler.

Kulakov, Cumhuriyetimizin şeref yurttası Genel Sekreter Leonid Brejnev'in kişisel talimatını yerine getirerek, sizlere ve sizin şahsınızda tüm Moğol halkına içtenlikli başarı, gönenc ve büyük mutluluk dileklerini iletmekten büyük hoşnutluk duyuyordum, dedi.

Sovyet komünistleri, bir SBKP delegasyonunun Partiniz'in 17. Kongresi'ne çağrılmasını, Partilerimiz ve halklarımız arasındaki kırılmaz birliğin ve kardeşçe dostluğun yeni bir belirtisi olarak görmektedir. En üst Parti forumunun, Moğol halkının sosyalist yolda ilerleyişinin yeni ereklarını çizdiği bu unutulmaz günlerde, Moğol dostlarımızla bir arada bulunmak bizim için büyük bir şereftir.

Birinci Sekreter Yumjagin Tsedenbal'ın sunduğu, geçen beş - yılda Parti ve halkın kazandığı zengin deneyimi yaratıcı marksizm - leninizm konularından özetleyen ve Moğolistan'da sosyalizmin maddi - teknik temelini yaratılmasında, sosyalist top-

lum ilişkilerinin yetkinleştirilmesinde yeni köklü hedefler belirleyen Merkez Komitesi Raporu'nu titiz bir dikkatle dinledik.

Yetenekli ve çalışkan Moğol halkının çabaları, Parti'nin örgütsel ve ideolojik etkinliği, ülkenizi gözlerimizin önünde fillen dönüşüme uğrattıyor.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti, sanayi potansiyelini hızla artırarak ve tarım üretimini yükselterek, sosyalist toplum inşasında güvenle ve planlı bir anlayışla ilerliyor. Genç işçi sınıfı, deneyim ve know - how [teknik - uygulama bilgisi] kazanıyor. Kooperatifleşmiş çobanlar, emek uğraşlarında ve politik etkinliklerinde gittikçe artarak birleşiyorlar. Makine operatörleri, çiftlik - hayvanı uzmanları, tarım uzmanları ve mühendisler, hayvan besiciliği ile tarımda önemli kişiler haline geliyorlar. Moğolistan'lı aydınlar, sosyalizm davasına, kendini - adamışlıkla hizmet ediyorlar. Geçenlerde Sovyetler Birliği'nde düzenlenen Moğol Kültürü Günleri'nde, ülkenin yeni özellikleri, sosyalist kültür ve sanatın, çiçeklenmesi, bir kez daha gözler önüne serildi.

Bütün bu olgular, Moğolistan'ın dinamik ve her - yönlü gelişiminin, Moğol halkının kardeş ülkelerle işbirliği halinde yeni bir toplum kurma uğraşındaki iki - misli yaratıcı çabasının göstergesidir.

Cumhuriyet'in uluslararası saygınlığı günden güne büyüyor. Cumhuriyet, barışın ilerletilmesine, bütün halkların özgürlük, demokrasi ve toplumsal ilerleme haklarının kabul ettirilmesine etkinlikle katkı yapıyor. Sosyalist Moğolistan, pekçok halk tarafından saygı ve ilgiyle gözleniyor. Bu da anlaşılabilir. Moğolistan, Lenin'in kapitalist aşamayı atlayarak feodalizmden sosyalizme geçme olanağına ilişkin öngörüsünü pratiğe geçirmiş ve bu yeni, ayak - basılmamış yolda öncülük eden ülke için kaçınılmaz olan güçlüklerin ve sınavların üstesinden gelmiştir. Bu, Moğol komünistlerinin tarihteki büyük saygınlıklarından, dünya devrimci sürecinin teori ve pratiğine önemli katkılarda bulunmalarından ileri gelmektedir.

Moğolistan'ın, Halk Cumhuriyet'nin 55. Yıldönümünü kutlama toplantısındaki büyük başarı ve kazançları, Parti politikasının doğruluğunu inandırıcı bir şekilde kanıtıyor. Bu başarılar, Moğol halkının sadık evladı, uluslararası komünist hareketin ileri gelen şahsiyeti ve tutarlı enternasyonalist Yumjagin Tsendenbal'ın başkanlığındaki Parti Merkez Komitesi'nin ürün - veren etkinliğine tanıklık ediyor.

Sevgili dostlar, Leonid Brejnev, birbuçuk yıl önce Ulan - Bator'daki kutlamalarda konuşurken, kardeş Moğolistan karşısındaki tutumumuzun özünü şöyle dile getirdi: «Sosyalizm savaşımında en eski silah arkadaşımız olan Moğolistan halkı ile dost-

luğ, biz Sovyet halkı için enternasyonalist bir ödev ve bir onur meselesidir.»*

Kahramanca devrim ve iç savaş yıllarında, Kalkin - Gol muharebelerinde, Büyük Anayurt Savaşı'nın insafsız günlerinde ve barışçı kuruluş döneminde, ülkelerimizin emekçileri her zaman kardeş gibi davranarak birarada olmuşlardır. Yıkılmaz ittifakımız, Leonid Brejnev ile Yumjagin Tsedenbal'ın imzalarını taşıyan Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardımlaşma Antlaşması'nda somutlaşmıştır.

İttifakımız, kardeş partilerimiz SBKP ve MDHP'nin etkinliğiyle esinlenmiştir. Bu ittifak, Moğolistan'da bir ileri sanayi kurmakta olan Sovyet ve Moğol işçilerinin ve uzmanlarının ittifakıdır. Kentteki ve kırdaki onlarca - yüzlerce bin emekçinin sıkı yoldaşça bağlantıları, Sovyet ve Moğol bilim ve kültürünün geniş bağlarıdır. Yabancı istilacılara karşı savaşlarda defalarca sınanmış olan silahlı kuvvetlerimizin işbirliğidir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, bütün Sovyet halkı, gelecekte de, kardeşçe dostluğumuzu yükseklerde tutmaya ve sağlamlaştırmaya, partilerimiz, ülkelerimiz ve halklarımız arasındaki işbirliğini ileri götürmeye bütünüyle kararlıdır.

Yoldaşlar, bu Kongre'de, 1976 - 1980'de Moğalistan'ın ekonomik ve kültürel gelişiminin yolgösterici çizgilerini tartışıyor ve ülkenin bundan böyle sosyo - ekonomik ilerlemesi için büyük karmaşık hedefleri öne sürüyorsunuz.

Bu beş - yıllık dönemde, yüzlerce yeni sanayi, tarım, kültür ve hizmet projeleri işletmeye açılacak. Bunlar arasında, dünyanın en büyük bakır üreticilerinden biri olacak olan Erdenet'deki cevher - işleme plantını, Balga - nuur'daki büyük yerüstü kömür madenleri, Ulan - Bator, Çoibalsan ve Darhan'daki yeni işletmeleri sayabiliriz. Birçok aymak'taki (eyalet ilçeleri) uçsuz bucaksız çorak toprak parçaları geliştirilecek ve insanın hizmetine sunulacak. Bu dönem boyunca 800.000 metre kare dolayında konut, yeni okul, hastahane, kültürevi, vb. kurulacak.

Hiç abartmadan denebilir ki, yapılması gereken bir yığın iş vardır. Sovyet komünistleri, bu gibi büyük planları uygulamanın, kolay olmaktan çok uzak olduğunu, pek fazla çaba ve bütün kaynakların seferber edilmesini gerektirdiğini kendi deneylerinden bilirler.

Bu yüzden, örgütsel çalışmayı tepeden tırnağa yetkinleştirmeye ve ekonomik yönetimi mükemmelleştirmeye ilişkin Kongre'de ileri sürülen öneriyi bütünüyle destekliyoruz. Bir sorumluluk duygusu ve disiplin, denetim ve hesaplama, herşeyde sıkı

* Leonid Brejnev, «Amacımız; Barış ve Sosyalizm.» Temel Yayınları, s. 94. (ç.n)

bir tasarruf rejimi, yani leninist sosyalist yönetim ilkelerinin uygulanması: işte, yeni hedeflerin yerine getirilmesini etkinlikle örgütlemenin ve görevleri başarıyla çözümlemenin biricik doğru yolu budur.

Tsedenbal, Kongre kürsüsünden, Sovyet halkının Moğolistan'daki sosyalist kuruluşa verdiği çok - biçimli, çıkar - gözetmez yardım ve destekten içtenlikle söz etti. Bu sözler, doğaldır ki, bizim için hoşnutluk verici sözlerdir. Rapor, Moğol - Sovyet işbirliğini ilerletmeye ve halklarımızı birbirine yakınlaştırma yollarına ilişkin güncel ve önemli fikirler içeriyor.

Moğolistan komünistlerinin ve emekçilerinin Sovyetler Birliği'yle, öteki sosyalist topluluk ülkeleriyle, politik, ekonomik, bilimsel - teknik ve kültürel işbirliğini genişletip derinleştirme uğraşı, ülkemizde bütünüyle takdir edilmektedir. Bütünleşme bağlarının etkinlikle gelişmesi, ülkelerimizden herbirinin maddi ve manevi servetini artırmanın emin bir yoludur. Bu, marksizm - leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine dayanan dostluk ve yardımlaşma politikasının pratik bir ifadesidir.

İşbirliğimizin boyutları gerçekten çarpıcıdır ve önümüzdeki dönemde daha da büyüyecektir. Bunu pek iyi biliyoruz, delege yoldaşlar. Kardeşçe dayanışma duygusuyla dolu olan SBKP ve Sovyet devleti, Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne sosyo - ekonomik gelişmesini hızlandırma amacıyla sağladığı çok biçimli yardımı daha da yaygınlaştırmaya niyetlidir.

Kuşkusuz, Moğolistan komünistlerinin Partisi, emekçilerin politik ve emek etkinliğini artırarak ve kardeş sosyalist ülkelerle arasındaki çok biçimli bağları geliştirerek, Kongre'nin gelecek beş - yıllık dönem için saptadığı görevleri yerine getirecek, ekonominin bütün dallarında daha yüksek bir etkinlik sağlayacak ve bu temel üzerinde, halkın maddi ve kültürel yaşamını daha da iyileştirecektir.

Bugün, sosyalist topluluk ülkeleri, ekonomik, bilimsel ve kültürel ilerleme için, halkın refahında bir yükselme için verdikleri savaşında yeni bir aşamaya giriyorlar. Sosyalist ekonomik sistemin yararları gittikçe daha çok herkesin gözü önüne seriliyor. Kardeş sosyalist ülkelerin güvenli ve planlı kalkınması, kapitalist ülkelerin derin ekonomik, sosyo - politik ve manevi bunalımına ters düşüyor.

Moğolistan'ın da etkinlikle yer aldığı sosyalist ekonomik bütünleşme için Bütünlüklü Program'ın gerçekleşmesi, Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ülkelerinin genel ilerlemesi için güçlü bir araç olmuştur. İşbirliğinde kazandığımız zengin deneylerle, şimdi sosyalist devletlerin dirimsel ekonomik gereksinimlerini daha tam bir şekilde karşılamayı amaçlayan uzun - vadeli planlar çiziyoruz. Bu, önemli bir ekonomik ve politik problemin

—bütünleşmeye katılan ülkelerin kalkınma düzeylerini kerteli yükseltme ve eşitleme— çözümlenmesini kolaylaştıracaktır.

Söyle söylemek için her neden vardır: ülkelerimiz, sosyalist uluslararası ilişkilerin üstünlüklerinin yardımıyla ve sosyalizmin ve kardeşçe işbirliğinin geniş potansiyellerinden geniş ölçüde yararlanarak, ekonomi, bilim ve kültürde, kamu yaşamının bütün alanlarında yeni başarılarla ulaşacaktır.

Yoldaşlar, sosyalist topluluk ülkelerinin ardıcıl dış politika etkinliğinin, güç ve saygınlıklarının büyümesinin ve anti - emperyalist ilerici güçlerin hareketlenmesinin sonucunda, tüm dünyada barış, demokrasi ve sosyalizm lehine derin değişimler yer alıyor. Barış içinde yanyana yaşama, zor kullanımın reddi ve eşitlikçi işbirliği ilkeleri, uluslararası ilişkilerde sağlamca yerleşiyor. Detant, uluslararası yaşamın ana eğilimi haline geliyor. Bütün bunlar, kardeş sosyalist ülkelerin, komünist ve işçi sınıfı hareketinin, uyumlu eylemlerine, barış - sever politikasına büyük başarılar ekler.

SBKP Merkez Komitesi ve Sovyet Hükümeti, detant'da ulaşılan sonuçların pekiştirilmesini ve daha da genişletilmesini zorunlu saymaktadır. Bu çizgi, Merkez Komitesi'nin 25. Kongre'ye raporunda ortaya atılan barış ve uluslararası işbirliği için, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşımı ilerletme programında açıkça belirtilmiştir. Bizler, karşılıklı yarara dayanan iş bağlarını sürekli olarak genişletme, politik detantı askersel detantla tamamlamanın ve emperyalist saldırganlık ve gericilik güçlerini geri püskürtmenin yollarını sabırla araştırma zorunluğuna inanmaktayız.

Gördüğümüz gibi, ana görev, süre - giden silah sürümüne son vermek, askeri harcamaları kısma ve silahsızlanma yoluna girmektir. Barışçı amaçlarla yeraltındaki nükleer denemelere ilişkin SSCB - ABD antlaşmalarını imzalarken, Leonid Brejnev'in yinelediği gibi, «barışı ve uluslararası güvenliği sonuna dek güçlendirmekten ve devletler arası ilişkilerde savaş tehdidini ortadan kaldırmaktan daha yüce ve insanca bir amaç yoktur.»

Ve topraklarının büyük bir kısmı Asya'da yer alan Sovyetler Birliği'nin, bu kıta üzerindeki gelişmeler karşısında kayıtsız kalamayacağı açıkça ortadadır.

Asya'da muazzam değişiklikler yer alıyor: kudretli ulusal bağımsızlık, ilerleme ve barış güçleri aktifleşmiştir. Sosyalist topluluk ülkelerinin, bütün anti - emperyalist hareketlerin dayanışma ve desteğiyle, Vietnam, Laos, Khmer halkları, emperyalizme, gericiliğe karşı, tarihsel utkular kazanmışlardır. Kore halkı ulusal birleşme uğrunda etkinlikle savaşıyor ve bizler, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin dış - karışma olmaksızın Kore'nin

barışçı, demokratik birleşmesi yolundaki önerilerini gayretle destekliyoruz.

Partimiz ve devletimiz, Asya'da güvenlik sorunlarına hak ettiği ağırlık ve sorumluluk duygusuyla yaklaşıyor. SBKP, barış için savaşımı ilerletme programında, Asya devletlerinin birleşik çabalarıyla Asya'da barış ve güvenliği sağlama çağrısında bulunuyor. Asya, halkları arasında iyi - komşuluk ilişkilerinin sürdüğü bir barış kıtası olabilir ve olmalıdır.

SBKP ve Sovyet Hükümeti, barış politikasını uygularken, Çin'le ilişkilerinde ardıcıl bir ilkel çizgi izlemektedir. Biz gelecekte de, sosyalizm ve barış davasına derinliğine düşman bir akım olan maoculuğa karşı aman - tanımaz bir savaşım yürüteceğiz. Sovyet halkı, Moğol kardeşleriyle tam dayanışma halindedir. Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin egemenliği ve bağımsızlığı dokunulmazdır. Bunu Moğolistan halkının iradesi, kırılmaz Sovyet - Moğol kardeş sosyalist ülkelerin dostluk ve işbirliği güvencelemektedir.

Aynı zamanda, daha önce de belirtildiği gibi, Sovyetler Birliği Çin'le ilişkilerin normale döndürülmesini ve iyileştirilmesini savunuyor. SBKP 25. Kongresi, her iki ülke halklarının temel çıkarlarına, barış ve sosyalizm yararına bu amaca ulaşılmasının tabanını onayladı. Şu halde, mesele Çin tarafına kalıyor.

Yoldaşlar, bu Kongre kürsüsünden, Partimizin ve halkımızın, Moğolistan'ın Asya'da ve tüm dünyada barış ve güvenliğin ilerlemesine yaptığı yapıcı katkıya, ayrıca halkların özgürlük ve bağımsızlık savaşımına verdiğiniz şaşmaz dayanışmaya yüksek değer vermekte olduğunu belirtmek isterim. Sovyet komünistleri, komünist hareketin ve zamanımızın bütün devrimci güçlerinin birliğini sağlamlaştırmada, Moğolistan halkının Devrimci Partisi'nin oynadığı etkin rolü saygıyla selamlıyoruz.

Yoldaşlar, Sovyet halkı, artan bir çalışma ve politik etkinlik atmosferi içersinde, tarihsel SBKP 25. Kongresi'nin kararlarını uygulamaya çalışıyor. Politika, ekonomi ve kültür alanında önümüzde büyük çaplı yapıcı görevler dikiliyor. İster sanayii geliştirme, isterse bilimsel ve teknik ilerlemeyi hızlandırma sorunu olsun; ister çiftlik ürününü artırma ve sanayileştirme, isterse çiftlikler - arası işbirliği temelinde bu dalda uzmanlaşmayı ve yoğunlaşmayı yükseltme meselesi olsun; yada isterse Sovyet halkının maddi ve kültürel gereksinimlerini daha tam karşılama sorunu olsun —ve bu ana sorundur—, bütün bu alanlarda önceki beş - yıllık dönemde olandan çok daha fazla iş yapmak gerekir.

Onuncu beş - yıllık plan —bir etkinlik ve kalite planı— iyi başladı. Ön - rakkamlara bakarak yargıya varacak olursak, ilk yarı - yılın hedefleri aşılacaktır. Bir ulus çapında sosyalist yarış-

ma yol alıyor ve çalışma ritmi de iyidir. Bu, Parti'nin politik planlarının uygulanacağına, Parti'nin politik, ekonomik ve toplumsal stratejisine duyulan görevi artırıyor.

Burada, sevgili dostlar, Leninist Partimiz hakkında, Sovyetler Birliği ve Sovyet halkı hakkında, pek çok sevecen sözler dinledik. SBKP 25. Kongresi'nin uluslararası önemine, Merkez Komitesi'nin ve kişisel olarak da Leonid Brejnev'in etkinliğine yüksek değer biçildi. Bundan ötürü çok çok teşekkürler. Bu kardeşlik duygularını beslemeyi her zaman olduğu gibi sürdüreceğiz.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Sovyet - Moğol dostluğu daha da zengin ürünler versin diye, Moğol ve Sovyet halklarının çıkarlarına, dünya sosyalizminin çıkarlarına güvenilirlikle hizmet etmeyi sürdürsün diye, elinden gelen herşeyi yapmakta devam edecektir. Bu, yüce Lenin'in ve Moğolistan devriminin önderi Sühe Bator'un ölümsüz öğütlerinin buyruğudur.

Kulakov, son olarak, Moğol komünistlerine, işçi, çoban ve aydınlarına, 17'nci MDHP Kongresi'nin ileri sürdüğü planları başarıyla yerine getirmelerini, Sovyet halkının bir dostu ve kardeşi olan Moğol halkına mutluluk ve esenlikler diledi ve MDHP'ni, Sovyet - Moğol dostluğunu, barış ve komünizmi selamladı.

★

Leninist Parti : Sovyet Halkının Savaşkan Oncüsü *

M. A. SUSLOV

Politbüro Üyesi,

Sovyetler Birliği Komünist

Partisi Merkez Komitesi Sekreteri

Yoldaşlar,

Sovyet halkının bütün utku ve başarıları, tüm yaşamı, özlem ve amaçları, Komünist Parti'nin, yüce Lenin Partisi'nin etkinlikleriyle ayrılmazcasına bağlıdır.

Çalışmada ve savaşta, sevinç ve çetin sınav günlerinde, Partimiz hep halkla birliktedir. Komünizme doğru her adımımız ve

* Bu yazı, SOCIALISM - THEORY AND PRACTICE dergisinin 7/1975 (Temmuz) sayısından çevrilmiştir.

sovyet sosyalist gerçekliğinin tümü, Lenin'in vasiyetlerinin ardıcıl bir şekilde uygulamaya geçirilmeğe olduğunu gösteriyor. Parti, Lenin'in tanımladığı gibi, yönetici ve yölgösterici rolünü başarıyla yerine getiriyor: «**tüm halkı sosyalizme götürme**, yeni sistemi yönetim örgütleme, tüm emekçilerin öğretmeni, yölgöstericisi ve önderi olma [rolü]». Parti, halka çıkar - gözetmez bağlılığıyla, onun sevgi, şükran ve güvenini kazanmıştır; halk arasında saygınlığı sınırsızdır. Sosyalist kuruluşun onyılları boyunca tavlalıp çelikleşen Parti ile halkın ideolojik ve politik birliği her zamankinden daha sağlamdır.

Lenin, yeni tipten bir işçi sınıfı partisi üzerine, onun devrimci savaşımında, sosyalist toplum kuruculuğu ve geliştirilmesinde önder rolü üzerine bütünlüklü ve uyumlu bir öğreti oluşturdu. Bu öğreti, ülkemizdeki ve kardeş sosyalist topluluk ülkelerindeki sosyalist kuruluş pratiği tarafından doğrulanmıştır.

Parti'nin yönetici rolü, sosyalist toplumda en önemli bir doğal olgudur. Ancak emekçilerin en iyi temsilcilerinden oluşan, ileri teoriye tamamıyla hakim olmuş ve ulus - çapında desteğe sahip Parti, toplumun doğru yoldan gelişmesini yönlendirebilir. Ülkenin politik hattını işler, halkın etkinliklerinin planlarını çizer ve bunların yerine getirilmesini örgütler.

Sovyet toplumu karmaşık ve dinamik gelişim içersinde bulunan bir toplumsal organizmadır; ve toplumumuzdaki her sınıfın, her toplumsal katmanın, her ulus ve milliyetin ve bütün kuşakların özgül gereksinimleri, ancak Marksist - Leninist Parti gibi, aynı zamanda, tüm halkın öncüsü haline gelmiş olup, onun çıkar, özlüm ve umutlarını yansıtan işçi sınıfı Partisi gibi, en yüksek derecedeki bir örgüt tarafından gereğince değerlendirilebilir.

Sovyet toplumunun tüm yaşantısı gerçek sosyalist demokratisizmle doludur. Bu, ifadesini, halk iktidarının organları Emekçi Vekilleri Sovyetleri'nin her çeşitten etkinliğinde bulur. Demokratisizmin belirtmeye değer bir özelliği de, emekçilerin bütün toplum işlerinin yönetimine, yalnızca devlet organları aracılığıyla değil, aynı zamanda yığımsal kamu örgütlerinin — sendikalar, Leninist Komsomol ve diğerleri — dalı - budaklı ağı aracılığıyla da etkinlikle ve bilinçlice katılmalarıdır.

Toplumun amaçlı, dengeli ve uyumlu gelişimini, bütün alanlarının, bütün devlet kurumları ve halk örgütlerinin koordinasyon içinde çalışmasını güvenceleyen, Parti'nin — tüm toplumsal sistemimizin örgütleyici çekirdeği — ta kendisidir.

Parti, halkın iradesiyle, ülkenin savunma potansiyelini ve Silahlı Kuvvetleri'ni güçlendirmeye, süregen ilgi gösteriyor. Ve Sovyet halkının huzur - dolu yaşantısının, başarılarının ve yaratıcı emeğinin güvenilirlikle korunmakta olduğunu söylemek için her nedene sahibiz.

Komünist Partisi tüm etkinliklerinde, güncel problemleri çözümlenme ve geleceği görme yolunu gösteren Marksist - Leninist teoriyi, kendine şaşmaz yol gösterici olarak alır. Partimiz, önderi ve öğretmeninden, devrimci teorinin ilkelerine bağlılık ve buna karşı yaratıcı bir tutum takınmayı öğrenmiştir. Kamu yaşantısının bütün yönlerinin iç - bağıntılarıyla genel bir görüntüsünü veren ve toplumun ileri yürüyüşünde doğru hattı gösteren devrimci Marksist - Leninist bilimi durmaksızın zenginleştirerek muazzam bir teorik çalışma yürütmektedir.

SBKP 24'üncü Kongresi'nin kararları, Marksist - Leninist öğretinin gelişiminde büyük bir ileri adımdır. Parti belgeleri ve bilimcilerimizin yapıtları, komünist kuruluşun ve dünya devrimci hareketinin gelişimindeki şu anki aşamanın belli başlı problemlerini daha da geliştirmektedir.

Son birkaç yıl içerisinde Parti'nin ele aldığı pekçok teorik problem arasında, sosyalizmin daha ileri gelişmesi ve bunun komünizme geçişi problemi baş önemdedir.

Bilindiği gibi, komünist toplumun iki evresi olarak sosyalizm ve komünizm kavramı ilk kez Karl Marx tarafından, bu Mayıs'ta 100 yaşına basacak olan **Gotha Programı'nın Eleştirisi**'nde formüle edilmişti. Marx komünist formasyonun iki evresinin ana niteliklerini ve ayırdedici özelliklerini işaret etti; ve sosyalizmden komünizme geçiş sorununu ortaya attı. Lenin, Marx ve Engels'in bu dirimsel alandaki öğretisini geliştirdi, sosyalizmden komünizme geçişe hükmeden belli - başlı yasaları açığa çıkardı. Ne var ki, o sıralarda yeni toplumun kuruluşu daha henüz başlamıştı; ve Lenin, gelişiminin ana eğilimlerini göstermekle yetinerek, geleceğin sosyalizminin tam ayrıntılı bir tanımlamasına kalkışmanın yersiz olacağını düşünüyordu. Yeni bir toplum inşa - etme sürecinde, Partimiz, sosyalizme ilişkin Marksist - Leninist öğretiyi geliştirip derinleştirdi. Sovyet halkı, Komünist Parti'nin yönetiminde, gelişmiş bir sosyalist toplum yapılandırınca, onun daha da ilerlemesi ve komünizme geçişinin özgül teorik ve pratik problemleri günün konusu oldu.

Marx ve Lenin'in yönergelerinden hareket eden SBKP, bir gelişmiş sosyalist toplumun başlıca ilkelerini koydu. Onun ekonomik tabanına, politik örgütlenmesine ve halk bilincinin biçimlerine tam ve derin bir tahlil getirdi. Bununla birlikte, Parti, varolanı, gerçekleşmiş olanı tanımlamakla yetinmez. Belgeleri, sosyalizmin komünizme dönüşme yolunun, komünist toplumun gelecekteki biçimlerinin olgunlaşmasının bilimsel temele oturtulmuş belirtilerini göstermektedir.

Parti'nin, komünizme geçiş sorununu, hem teoride hem de

pratikte, ayrı parçalar halinde değil, ama bu karmaşık tarihsel sürecin bütün ekonomik, sosyo - politik ve ideolojik yönlerini ve ilişkilerini toplandıran bir bütün kompleks halinde çözmekte oluşu, muazzam ölçüde önemlidir.

Sosyalist ülkelerdeki kardeş partilerin, sosyalist toplumu daha ileri götürmenin içerdiği problemleri çözümlenmede gittikçe daha sıkı işbirliği etmekte oluşları hoşnut edicidir.

Marksist - Leninistler için teori işlemek, kendi - başına bir amaç değildir; bu bir eylem pusulasıdır. «Teorik görüşlerimizin amacı.» demişti Lenin, «eylemlerimizde bize yol göstericilik etmesidir. Devrimci görüşlerimizi sınavacağımız en iyi yer, savaşkan eylem alanıdır.» Bir komünist toplum inşası, dokuzuncu beş - yıllık planın yerine getirilmesi ve aşılması için, Barış Programı'nın uygulanması ve uluslararası komünist hareketin birliğinin sağlanması için çalışmak: bugün bizlerin savaşkan eylem alanı budur!

Lenin'in öğütlerine bağlı kalan Partimiz, kendisini kudretli, yenilmez ve her problemi çözmeye yetenekli kılan saflarının birliğini güçlendirmeyi her zaman sürdürmektedir.

Parti'nin yol gösterici rolünün büyümesi, Parti'nin bütün örgütsel ve politik çalışmalarının düzeyinin yükseltilmesini, biçim ve yöntemlerinin yetkinleştirilmesini, Leninist çalışma tarzının ardıcıl olarak her yerde uygulanmasını öngörür. Bu çalışma tarzının ana niteliği, sıkı sıkıya bilimsel nitelikte oluşu, yığınlarla sürekli bağları, gerçek kolektivizm ve saptanan işin kişisel sorumluluğu, sözle işin birliği, insiyatifin geliştirilmesi, bilinçli disiplin ve kusurlar karşısında hoşgörüsüzlüktür.

Parti, onun önüne dikilen problemlerle her zaman başa çıkacak güce sahip olmak için, ülkeyle, halkla birlikte gelişmektedir. Lenin, işçi sınıfı ile halkın öncüsünün her zaman kendini yetkinleştirmeye özen göstermesi gerektiğini söylemişti. Parti, SBKP 24'üncü Kongresi'nin toplum yönetimi, saflarının niteliksel bileşimini iyileştirme, Parti - içi demokrasiyi geliştirme yöntemlerini mükemmelleştirme çizgisine şaşmazca bağlıdır.

Eleştiri ve öz - eleştiri, Parti yaşamının kurucu bir parçası, parti örgütlerinin etkinliğini ve parti liderliğinin düzeylerini yetkinleştirmenin yollarıdır. Lenin, cesaretli ve ilkeli bir eleştiri örneği vermeyi, Parti'nin güç kaynağı ve başarısının temel koşullarından biri olarak görüyordu. «Yanlışlarımızı itiraf etmekten korkmazsak, bunları düzeltme yolunda tekrar tekrar çaba harcamaktan korkmazsak,» diye yazıyordu Lenin, «en üst noktaya ulaşırız.»

Komünist kuruluşun —milyonlarca insanı kucaklayan bu karmaşık büyük uğraşın— noksanlıklardan, yanlışlıklardan, yasa

ve disiplinin çiğnenmesinden, yanlış hesaplamalardan, kırtasiyecilikten, tutuculuktan, Yönetim - aksaklıklarından, ihmalkarlıktan arınmış olduğunu sanmak hatalı olur. Bu gibi olgular varolabilirler ve vardırırlar. Eleştiri ve öz - eleştiri, bunları altetmenin denemiş, sınanmış bir yöntemidir. Merkez Komitesi, Parti örgütlerinden, şimdilerde daha da büyük bir önem kazanan şiddetli ve doğrudan eleştiri - öz-eleştiriye Leninist yaklaşımda bulunmayı ister.

Öncü rolü, Parti örgütlerinin savaşkanlığı ve politik etkisi doğrudan doğruya Komünist'lerin moral temellerinin derecesine ve teorik hazırlanmışlıklarına bağlıdır. Parti, Komünist'lerin Marksist - Leninist eğitimine büyük önem vermekte ve bu eğitim biçimlerinin büyük çeşitliliğinin geniş ve iyi - düşünülmüş bir sistemden yararlanmaktadır. Sonsuza dek yaşayan ve gelişen Leninist öğreti, Parti'nin ideolojik ve politik yaşantısının çekirdeğidir ve onun bütün dönüştürme çalışmasına bir temel olarak hizmet etmektedir.

Vladimir İlyiç Lenin'in yapıtlarını yayınlamaya büyük özen gösteriyoruz. Yalnız son beş yılda, ülkemizde toplam 92.000.000'un üzerinde nüsha halinde Lenin'in kitabı basılmıştır, Lenin'in yapıtları, dünyanın dört bir köşesinde okunmaktadır. 63 ülkede 125 dilde yayımlanmakta ve dünyada bütün diğer [kitaplardan] daha fazla çevrilmektedir. Bunlar, bütün kıtalarda milyonlarca insana yaşamayı ve savaşmayı öğretmektedirler.

Sovyet halkının, Leninizm temelinde ideolojik - politik ve moral eğitimi, halkın eğitim ve kültür düzeyinin yükseltilmesi, çalışmaya karşı komünist tutumun korunması: tüm ideolojik çalışmamızın içeriği budur. Bu çalışmanın önemi —ve dolayısıyla bunu her yolla, biçim ve eğilimleriyle yoğunlaştırma gereği— sosyalizmle kapitalizm arasında şiddetli bir ideolojik savaşın sürdüğü günümüzde özel bir öneme sahiptir. Anti - komünizm ve anti - Sovyetizm'e karşı, burjuva ideolojisi ile revizyonizme karşı, geçmişin zararlı kalıntılarına karşı ve bizim toplumumuza yabancı görüş ve morallere karşı uzlaşmaz bir savaşım yürütmek zorunludur.

Sovyetler Birliği —Lenin'in vatanı, gelişmiş sosyalizm ülkesi— yıldan yıla, her yeni beş - yıllık planla birlikte, ekonomik ve politik bakımdan güç kazanıyor. Halkımızın yaşantısı maddi açıdan daha güvenli, manevi bakımdan ise daha zengin ve anlamlı bir hal alıyor.

Sovyet halkı ve Komünist Partisi, şimdi komünizm kuruculuğunda karmaşık ama esinleyici hedeflerle karşı - karşıyadır. Yapılandırmakta olduğumuz geleceğin parlak ufukları genişliyor.

Leninizm'in yenilmez bayrağı altında toplanmış olan, Komünist Parti tarafından sıkıca birleştirilip yönetilen Sovyet halkı pek

çok büyük utku kazanmıştır; ve şimdi de güvenle komünist toplumu kurmakta ve tüm insanlık için yolu temizleyip açmaktadır.

[22 Nisan 1975'de, V. İ. Lenin'in 105'inci doğum yıldönümü nedeniyle, Moskova'da yapılan kutlama toplantısında, «Lenin'in Yönergeleri Üzerine Rapor'dan alınmıştır. - PRAVDA, 23 Nisan 1975]

SAYILARLA SBKP

• SBKP, 25 nci Kongresi'ne (Şubat 1976) 15.7 milyonluk bir üye sayısı gitti. 18 yaşındaki ve bunun üstündeki her onbir SSCB yurttaşından biri SBKP üyesidir. Son 30 yılda SBKP üye sayısı üç katına çıktı.

• SBKP'nin toplumsal bileşimi şöyledir: işçi % 41.6, kolektif çiftçi % 13.9, profesyonel [parti görevlisi] yaklaşık % 20; ve bilim, edebiyat, sanat, eğitim, kamu sağlığı işçileri, yönetim personeli ve ordu mensubu % 24'ün üzerinde.

• Parti örgütleri, Parti'ye katılmak isteyenlerden yüksek istemlerde bulunuyor. SBKP, sayısal büyüme için zorlanmaz. Bu, son bir kaç yılda, ortalama yıllık 520.000 erkek ve kadının Parti'ye alınması ve bu sayının 1960'lardakinden % 30 az olmasını açıklar.

• Dahası var. 1973 - 1974'deki parti kartlarının değiştirilmesi sırasında, yaklaşık 347.000 kişiye yeni parti kartı verilmedi. Bunlar, disiplini çığnemiş, parti yaşamının kurallarına uymayı başaramamış ve parti örgütleriyle bağlantıyı yitirmiş olanlardı. Her yıl adaylık süreci boyunca Komünist adına layık olmadıklarını ortaya koyan 20.000 dolayında adayın parti üyeliği reddediliyor.

• SBKP bir işçi sınıfı partisidir. Bugün Parti'ye [yeni] katılanların % 58'i işçidir; bu durum, işçi sınıfının Sovyet toplumundaki yönetici rolünün delilidir. Parti safları arasına girenlerin % 11'i kolektif - çiftçi, % 9'u ise formen, shift mühendisi, tarım uzmanı ve üretimde dolaysız olarak yer alan diğerleri.

• Yeni parti üyelerinden büyük çoğunluğu yada % 70.2'si Komsomol'dur. Sovyet Komünistleri'nin çoğu 40 yaşın altındadır.

Gençlerin SBKP'ye akışının büyümesi, Parti'nin canlandırıcı güçlerinin tükenmez olduğunu, genç kuşağın komünist ülkelere sınırsızca bağlı olduğunu gösteriyor.

- SBKP'ye her geçen yıl artan sayıda kadın katılıyor. 1966'da üye sayısı içerisinde kadınlar % 20.6'yı tutarken, 1971'de bu rakam % 22.2, şimdiyse % 25'dir. Kadınların ortalama % 26'sı, 1975 - 1976'da çeşitli yönetici parti organlarına seçildi.

- Komünistler'in yaklaşık % 75'i toplumsal yaşamın belirleyici alanı olan maddi üretim alanında çalışıyor. Şunu belirtmeye değer: sanayide çalışan Komünistlerin sayısı % 6.4 artarken, teknik ilerlemenin belirleyicisi olan sanayi kollarında bu rakam daha yüksektir; şöyle ki, elektronikte % 30, taşıt yapımı sanayiinde % 26.5, aletler otomasyon düzenleri ve kontrol sistemleri üreten işletmelerde % 25.4, petrol sanayiinde % 15.6 ve enerji makinistliğinde % 10.5.

- Başta bütün Komünistler olmak üzere tüm Sovyet halkı, eğitim düzeylerini sürekli olarak yükseltiyorlar. 1927'de yüksek ve orta öğrenim görmüş Komünistler, Parti üyelerinin salt % 10'unu oluşturuyordu; 1941'de % 23'e, 1961'de % 42'ye, 1971'de % 56'ya yükselen bu rakam, 1975'de % 65'i aşmıştır.

- SBKP, SSCB'de yaşayan 100'ü aşkın ulus ve milliyetin temsilcilerini saflarında birleştirir. Ruslar, toplam nüfusa olan oranlarına uygun olarak % 60.6'yı buluyorlar. Ukraynalılar % 16, Beloruslar % 36.6, Özbekler % 2.1, Yahudi ve Tatarların her biri % 1.9, Kazaklar % 1.8, Gürcüler % 1.7, ve Azeriler ile Ermenilerin her biri % 1.5'dir.

★

ÜRÜN
yayınları

19. KİTAP

D S F

(DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONU)

GELİŞME YOLUNDAKİ ÜLKELER :

DEVLET SEKTÖRÜ VE SENDİKALARIN ROLÜ

ÇIKTI

çeviriler

Lenin ve halk devrimi *

K. ZARODOV

Bilim Doktoru (Tarih)

«World Marxist Review» Baş-Editörü

Dünya devrimci sürecinin dinamik gelişimi Leninizm'in teorik bulgularının ve bunların bilimsel keskinliğine tanıklık etmiş olan somut tarih deneyinin uygunluğunu güçlüce doğruluyor. Bunların zamanımıza uygunluğu, Lenin'in bir burjuva demokratik devrimin bir sosyalist devrim haline gelişmesi teorisinin içerdiği problemler çevresinde tartışmaların canlanmasıyla, inandırıcı bir şekilde gözler önüne seriliyor. Bu, 1905-1907 Rus devriminin 70 nci yıldönümü üzerine sayısız yorumlardan da görülebilir.

Devrimci teori ve tarih problemlerine dünya toplumsal dönüşünün bu ilgisi değişik biçimlerde ve değişik nedenlerle gösteriliyor. Dostlarımız kendi savaşmalarının deneyimini zenginleştirmek ve canlandırmak için bilmek istiyorlar bunları; düşmanlarımızı harekete geçiren şey ise, gerçeği çarpıtıp gizleme, Rus devriminin olaylarını gerçek yaşamda olduğundan çok kendi görmek istedikleri gibi sunma arzusudur.

PROLETARYANIN HEGEMONYASI

20 nci yüzyılın başlangıcında sınıf güçleri dengesini belirleyen ana etken, işçi sınıfının çağın merkezine fırlaması ve sonucunda tarihsel insiyatifin burjuvazi tarafından yitirilmesiydi. Lenin bundan şu temelden yeni Marksist vargıyı çıkardı: demokratik devrim, kapitalizmin ekonomik temellerini tasfiye etmediği halde, dünya tarihinin, işçi sınıfının burjuva - demokratik devrimde önder olabileceği ve olması gerektiği ve yalnızca savaşım biçimleri konusunda değil, sosyalist dönüşümlere geçme ve halkı

* Bu yazı, **SOCIALISM - THEORY AND PRACTICE** dergisinin 11/1976 (Kasım) sayısından çevrilmiştir.

buna katma yolları konusunda da onun üzerinde etkisini bırakabileceği ve bırakması gerektiği bir aşamasında hareket etmektedir.

Rusya'da Menşevik'lerce temsil olunan sağ - kanat Sosyal Demokratlar, Lenin'in burjuva - demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası düşüncesine saldırdılar. Madem ki devrim burjuvadır, diyorlardı o halde görevlerinin çözümü burjuvazinin keyfine bırakılmalıdır; ve işçi sınıfının, bu nedenle, bu devrimde yapacağı hiç bir şey yoktur. Onun, savaşkan eylemleriyle ancak burjuvaziyi ürkütebileceğini, böylelikle de demokratik hareketi zayıflatacağını iddia ettiler.

Bugün sosyalizm karşıtlarının iddialarında kullandıkları mantık da budur. Ancak proletaryanın bağımsız etkinliği yolu kapamadığı takdirde, halk yığınlarının kendileri için daha fazla hak ve özgürlük elde edebileceği yutturmacası tekrar tekrar, değişik biçimlerde ileri sürülüyor. Burjuva yazarlar, demokratik hareketin hedefleri ile işçi sınıfının savaşımı arasında uyumsuz çelişkiler keşfetme gayretlerinde, proletarya hegemonyası kavramını çarpıtmak için ellerinden ne gelirse yapıyorlar; onlar için bu, «Proletarya diktatörlüğünün kurulması»yla yada hatta «Komünist Parti'nin egemenliği»yle eş - anlamlıdır. Marksist - Leninistler'e göre, diyorlar, «Komünist Partiler kendi hegemonyalarını, gerekirse zorla kurmalıdırlar» vs., vs. ¹

Oysa ki, aslında, Lenin'in tanımladığı şekliyle işçi sınıfının hegemonyası, «bu sınıfın (ve onun temsilcilerinin) nüfusun öteki kesimleri üzerinde yaptığı, politik etki»dir ². Yönetmel değil, politik eylem, diye tekrarlıyoruz biz; ve dahası, zorla dayatılan bir eylem değil. Ve elbette ki, proletaryanın hegemonyası onun diktatörlüğü, hele hele komünist partinin egemenliği anlamına hiç gelmez. 1905-1907 deneyi, tarihte ilk kez, işçi sınıfının devrimci halk hareketinde yönetici durumunu, en başta tüm ulusun çıkarlarına en tutarlı ve kararlı bir şekilde sahip çıktığı için kazandığını açıkça göstermiştir.

Devrimin perspektiflerinden (açınımlarından) söz ederken, proletaryanın hegemonyası iki bakımdan önemlidir. İlk, emperyalizm koşullarında demokratik hareketin, işçi sınıfının yönetici rolü oynamaması halinde, başarıya bel bağlayamayacağını ifade eder. İkincisi, daha fazla politik özgürlük kazanmanın ilersine giderek, devrime bir toplumsal perspektif, yani sosyalist dönüşümler perspektifi verir.

¹ Der Spiegel, 18 Ağustos 1975; The economist, 11 Ekim 1975; The Times, 19 Eylül 1975; The Christian Science Monitor, 13 Ekim 1975; The New York Times, 28 Kasım 1975.

² V. İ. Lenin, Toplu Eserler, c: 17, s: 79.

Birinci Rus devrimi deneyi iki açıdan da son derece öğreticidir. Proletarya dışında hiç bir toplumsal gücün, genel savaşımı, gericiliği gerilemeye zorlamaya yetecek ölçüde kararlı ve ardıcıl kılamayacağını açıklıkla göstermiştir. Böylece, toplumsal ve ekonomik içerikleri (implications) bakımından burjuva olan 1905-1907 devriminde, Rus burjuvazisi, çarlığa karşı tek bir politik muharebe kazanamadı. Devrimin sonucu olarak, ülkede, belli ölçüde burjuvazinin anayasal özelemlerini tatmin eden bazı temsili kurumlar ortaya çıktıysa, burjuvazi bu demokrasi parçacığını kendi çabalarına değil, proletaryanın çarlığa karşı giriştiği kesin saldırıya borçluydu. Örneğin, 1905 Ağustosunda, değersiz anayasal yetkilere sahip temsili bir organ olan Buligin Duması'nı kabullenmeye hazırdu burjuvazi. Ancak, proletaryanın başını çektiği, bu sahte - parlamento seçimlerini boykot eylemi ve 1905 ulusal politik grevi, hükümeti daha fazla ödünde bulunmak ve şöyle - böyle yasal işlevlerle donanmış daha temsili başka bir Duma toplamaya razı olmak zorunda bıraktı.

Proletaryanın hegemonyası altındaki demokratik savaşımın toplumsal bileşimine ve sınıfsal doğrultusuna gelince, Rusya'da 1905-1907 deneyi, bu bakımdan da, demokrasiyi elde etmek yada genişletmek için çabalayan bir devrimci hareketin nesnel olarak sosyalizm için bir hareket haline nasıl gelişeceği konusunda ilk tarihsel örneği sundu. Dahası, bu gösterir ki, eninde sonunda bir devrimci demokratik hareket sosyalizm için hareketin dışında bir yere gelişemez.

O tarihte Rusya'da başlıca görev, elbette ki, politik demokrasi için, kralcı - polis düzenine karşı savaştı. Ve Bolşevikler bunu bütünüyle gözönünde tutuyorlardı. Savaşımın demokratik aşamasını önemsememeyi akıllarına bile getiremezlerdi.

Bununla birlikte, işçi sınıfı için bu, en demokratiği bile olsa burjuva sisteminin pekişmesine değil, sosyalizme götürecektir bir savaşımdı. Proletaryanın demokratik devrimin utkusu uğrunda savaşımları, Bolşevik'lerin gördüğü gibi, onun sosyalist ereğine doğru dev bir adım, yalnızca kişisel ve kolektif özgürlükleri güvencelemekle kalmayacak, aynı zamanda sermayenin egemenliğinin tasfiyesine götürecektir ve emekçi halk iktidarının pekiştirilmesi için güvenilir bir taban sağlayacak olan bir adım anlamına geliyordu.

Şu halde, proletaryanın hegemonyası, yalnızca burjuva devrimin karakterini değiştirerek onu gerçek bir halk devrimi yapmadı, aynı zamanda nesnel olarak sosyalizm savaşımını yakınlaştıran bir etken haline de dönüştürdü.

HALK EGEMENLİĞİ PROBLEMİ

1905-1907 devrimi sırasındaki tartışmalarda ağırlık, halkın

çoğunluğunun politik iradesini temsil edecek olan iktidarın kurulma yolları sorunundaydı. Bu konuda da iki çizgi —burjuva liberal ve proleter— gözlenebilirdi. Birinci çizgi, otokrasiyi bazı anayasal sınırlamalara tabi tutmaya yönelikti. İkinci çizgi ise, otokrasiyi devirip, devrimci eylem yoluyla bir cumhuriyet kurmayı hedefliyordu. Sosyal - Demokratların saflarında iki karşıt sınıfsal - politik çizgi arasındaki bu çatışma, demokratik cumhuriyetçi bir sisteme ulaşma yöntemleri konusundaki çelişmede yansdı. Seçenekler, bir cumhuriyet, devlet iktidarı çarlık hükümetinin ellerindeyken yapılan bir halk oylaması sonucu mu kurulsun, yoksa, Bolşevik'lerin savundukları gibi halkın iradesini serbestçe yerine getirebilmesi için, önce, devrimci halk bir cumhuriyet mi kursun şeklindeydi.

Her devrim, ezilen ve sömürülenlerin egemen sınıflara karşı bir şiddet eylemidir. Hiç bir devrim, en barışçı ve kansız olanı bile, istisna değildir. Aksi halde, hiç de bir devrim değildir; toplumsal koşulları, sınıfların ilişkilerini, vd. köklüce değiştiren bir toplumsal atılım değildir. Ve 1905-1907'de, tabii ki, söz konusu olan, otokrasiyeye karşı devrimci şiddet ve burjuvazinin karşı - devrimci eylemlerini zor yoluyla firenlemektir. Şiddet biçimlerine gelince, bunların da illâki silahlı olması gerekmez. Bolşevik'ler de dahil Marksist - Leninistler, devrimci savaşımın yalnızca silah zoruyla yürütülebileceğini hiç bir zaman savunmamışlardır. Silahlı savaşım için hazırlanma gereğini ısrarla belirten Bolşevikler, gerici işçi sınıfına karşı kurşunlamalara ve başka misillemelere baş vuruncaya değin ayaklanma belgisini ileri sürmediler. «Proletarya» demişti Lenin, «hükümet tarafından ayaklanmaya sürükledi.»³

Bu, çarlık hükümetinin düşüncelerinden çok uzaktaydı ve burjuvazi, halkın iradesini güvence altına almak, dahası demokratik ve cumhuriyetçi duyguları körüklemek için onunla daha da sıkıca birleşti. Lenin, devrimci savaşımın, demokratik ve sosyalist aşamada da, ancak halkın çoğunluğu katıldığı takdirde başarılı olabileceğini vurguladı. Ama aynı zamanda halk çoğunluğu kavramını oy çoğunluğuna indirgememe yönünde de uyarıda bulundu. Halk egemenliği kurulmuş bulunduğu zaman, savaşımın en yüksek aşamasında, bu ikisi çakışabilir ve kaçınılmaz olarak çakışacaktır. Fakat o zamana değin, bir devrimin yazgısını seçim pusulalarının dağılımına bütünüyle bağlı kılmak, yığımlar arasında düşler saçmak ve onlara iktidar ve bir toplumsal sistemin niteliği sorununun seçim sonuçlarıyla çözümlenebileceği gibi bönce bir fikir aşlamak olur. Çünkü demokratik güçler için bir seçim utkusu ne denli önemli olursa olsun (ve Bolşe-

³ V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, c: 8, s: 97.

vikler de bunu hiç bir zaman yadsımış değillerdir), bu hiç bir zaman kendi başına toplumda egemen konumlarını koruyan burjuvazinin, bu şekilde dile gelmiş olan halk iradesine saygı göstereceğinin teminatı olamaz. Aksine, sınıf savaşımının yasaları, kaçınılmaz olarak, bir seçim çoğunluğuyla durdurulması mümkün olmayan, ancak bir devrimci halk çoğunluğu tarafından ezilebilecek olan Karşı - devrimin aktifleşmesine yol açacaktır. Örneğin, 1906'nın ilkbahar ve yazında, işçi - köylülerin ana kitlesinin kararları Duma'dan yanaydı; kuşkuya zerrece yer bırakmayacak şekilde, halk çoğunluğunun Duma taraftarı olduğunu gösteriyordu. Ama yine de çar onu dağıtmayı başarabildi, çünkü devrimci sınıfların eylemlerinin dalgası (işçi grevleri ve köylü karışıklıkları) otokrasiye karşı yeni bir saldırı örgütleyemeyecek ölçüde zayıftı.

1905-1907 Rusya'sında olayların gelişimi öyleydi ki, belli bir süre için, bir azlığın şiddeti, çarlığın ve burjuvazinin halkın ezici çoğunluğunun iradesine karşı şiddeti, üstün çıktı. 1917'ye dek, bu, anayasal seçim yasasının incir yapraklarıyla *, Duma ile yerel hükümet organları seçimleriyle örtüldü. Fakat, çarlığın kendisini iş - başında, polis süngüsü aracılığıyla ve kırdada toprak ağalarının kentte de kapitalistlerin egemenliğinin ona verdiği güçle değil de, seçmen oyları sayesinde tuttuğunu ileri sürmeye kim cesaret edebilir?

Ancak savaşmaya istekli ve yetenekli birleşmiş ve örgütlenmiş devrimci sınıfların zorunun [gücünün-ç], emekçiler için politik demokrasiyi kazanabileceği ve düşmanlarının iktidarını ezilebileceği Lenin ve Leninist'lerin gözünde her zaman açık olmuştur. Lenin «Bütün devrimlerde» diye yazıyordu, «işçilerle köylülerin çoğunluğunun iradesi, yani hiç kuşkusuz nüfusun çoğunluğunun iradesi, yani hiç kuşkusuz nüfusun çoğunluğunun iradesi, demokrasiden yana olmuştur. Yine de, devrimlerin büyük çoğunluğu demokrasinin yenilgisiyle sonuçlanmıştır.» 4

Günlük savaşım, Bolşevik tavrın doğruluğunu gittikçe daha çok gösterdi. Lenin ve Leninist'ler, devrimin başarısı için ana ve temel koşulun, proletarya ile köylülüğün bir devrimci demokratik diktatörlüğünün kurulması olduğu düşüncesindeydiler. Kendi başına henüz bir iktidar biçimi, ve hatta bir sınıfsal egemenlik biçimi dahi olmayan proletarya hegemonyası koşullarında, bu, doğal bir gelişme olacaktı.

Bugün burjuva ideologları, Marksist - Leninistler için bir devrimci halk egemenliği biçiminin bir proletarya diktatörlüğünden başka bir şey olmadığını iddia ediyorlar. Komünistler'in, 1905-1907 devrimi deneyine başvurdukları zaman, yalnızca işçi sınıfı-

* Adem - Havva'nın kullandıkları incir yaprağı kastediliyor - ç.n.

4 A.g.e, c: 25, s: 295.

nın egemenliğini hemen kurmanın yollarını araştırdıkları ileri sürülüyor. Ne var ki, aslında, devrimci savaşımın sınıfsal ve politik güçlerin geniş bir ittifakı temelinde geliştiği zamanki Rusya'da görev, devlet iktidarının toplumsal müttefikleriyle birlikte proletarya tarafından ele geçirilmesi, sömürücü sınıfların diktatörlüğünün yerini almak üzere birleşik diktatörlüklerinin kurulmasıydı.

1905-1907 devriminin tüm seyri gösterdi ki, somut koşullara bağlı olarak, halk egemenliği için savaşımında hangi yöntemler kullanılmış olursa olsun, bu egemenlik hangi biçimleri alırsa alsın, nüfusun ezici çoğunluğunun demokratik istemlerini karşılamaya ve onu ara - aşamalardan ve geniş biçimleriyle, proletarya diktatörlüğünün kurulmasına, sosyalizme götürmeye tek başına o [proletarya-ç] güç yetirebilir.

PARTİ'NİN ROLÜ

Genel demokratik harekette proletarya partisi için Lenin'in öne sürdüğü başlıca ve birincil şart, sınıfsal bağımsızlığını ve politik kimliğini koruması; ve Marksist ilkelerin kılavuzluğuna şaşmazca bağlı kalmasıydı. Parti'yi burjuva sistemi çerçevesinde ekonomik savaşımı yönetmekle yetinmeye çağıran Menşevik'lerin uzlaşıcı politikasının aksine, Bolşevikler, işçi sınıfı ile öteki demokratik güçleri devrimci savaşımın ana yolunda yönlendirerek, politik eylemlerinin etkin örgütleyicileri olarak öne çıktılar.

1905-1907 devriminin öğrettiği derslerden biri de, Bolşevik'lerin, Parti'nin politik müttefikleriyle işbirliği halinde nasıl hareket ettiğini pratikte göstermiş olmasıdır. Bolşevik Parti, bağımsız stratejik ve taktik hattını ardıcıl bir şekilde korumuştur. Örneğin, oportünistler proletarya ile küçük - burjuva yığınının, o şöyle olsun tüm olarak burjuvazinin farklı sınıfsal çıkarlarını özür gösterdiler. Hatalı bir şekilde, devrimde bunların bir «tek iradesi» olamayacağı sonucuna vardılar. Lenin, genel demokrat savaşımın hedeflerinin, ülke nüfusunun ezici çoğunluğunun gönlüne yatkın olduğunu inandırıcı bir şekilde gösterdi. Bu, ideolojik ve politik bakımdan büyük ölçüde bölünmüş durumdaki toplumsal açıdan heterojen güçleri ortak bir platform çevresinde bir araya getirmek için gerçek bir taban yaratmaktaydı. Bu ayrılıklar Bolşevikler tarafından bütünüyle hesaba katılmıştı. Onlar ayrıca, devrimde müttefiklerinin her hangi bir tutarsızlığını, yalpalamasını ve pasifliğini de eleştirdiler.

Başlıca amaç, öteki partilerle eylem birliğini, kökeninde üzerinde kurulu bulunduğu temel, yani birleşik devrimci savaşım temeli üzerinde pekiştirmektir. Çünkü sorun «Birlik uğruna birlik» değil, ama devrimci demokratik harekete katılan toplumsal ba-

kımdan heterojen güçlerin paylaştığı belirli amaçlara ulaşmak uğruna birlik sorunuydu.

Bolşevikler'in devrimci güçleri birleştirme politikasının öncelikli görevi, bir sağlam sol birlik elde etmektir. Bunda, devrimi geliştirip derinleştirmenin, tek bir politik merkezin yönetimini sağlamamanın en önemli koşulunu görüyorlardı. Lenin ve Leninistler'in devrim boyunca Sosyal - Demokrat partinin bölünmüşlüğü'nün üstesinden gelmek için öylesine gayretle hareket etmelerinin nedeni buydu. 1906'da, Dördüncü Kongresi'nde Rus Sosyal - Demokrat İşçi Partisi birleşti. Bu birleşme biçimsel olmaktan öteye gidemeyse, bunun sorumluluğu doğrudan doğruya, buna devrimi pekiştirecek bir etken değil de, daha çok Bolşevikler'in gücünü sarsmak, işçi sınıfı içerisinde konumlarını zayıflatmak ve rakip olarak ortadan kaldırmak için bir fırsat gözüyle bakan Menşevik önderliğe aittir.

Günümüzde burjuva temsilcileri, Komünist Parti'nin demokratik savaşında öncü rolü oynama uğraşının, partilerin eşit işbirliği ile uyumsuz olduğunu yorulmaksızın yineleyip duruyorlar. Bir anlaşma koşulu olarak, Komünistlerin, temel Marksist - Leninist ilkeden, bir demokratik devrimci harekette proletarya partisinin önder politik güç olması kavramından vazgeçmelerini istiyorlar. Ama bu, «parti - sınıf - kitle» ilişkisinin partiler arası ilişkilerle özdeşleştirilmesi, açıkça kavramlarla oynamaktır. 1905-1907'de, devrimin yönetici politik gücü durumunu kazanmaya çalışan Bolşevikler, öteki parti ve guruplara hiç de kendi yönetimlerini dayatmaya kalkışmadılar. Aksine, eşit haklar ve eşit yükümlülükler tabanında işbirliği aradılar. Savaşkan proletarya partisinin önder rolü resmen emredilmedi, eylem içerisinde kazanıldı. Bolşeviklerin ardıcıl devrimci tutumu, onların, yalnızca emekçilerin çıkarlarını ve yığınların genel demokratik istemlerini ittifak içerisindeki bütün öteki partilerin programlarından daha tam ve açık bir şekilde dile getiren bir program ileri sürmelerini olanaklı kılmakla kalmadı, ama aynı zamanda devrimin gerçek öncüsü haline gelmelerini de olanaklı kıldı. Bolşevikler'in devrimci hareketteki politik rüfuzu, devrim sırasında doğan 55 Sovyet'ten 44'ünde ya yönetici yada ağırlıklı konumlara sahip bulunmaları olgusundan görülebilir.

Devrimci halk savaşımının pratik deneyini özümleyen ve onu 1917 Ekim Sosyalist devrimine dek ileri götüren tek parti buydu.

*
**

1905-1907 devrimi yenilgiye uğradı. Ancak onun yenilgisi, Bolşevikler'ce, utkunun olanaksız olduğunun bir kanıtı, (Rusya'da ve dışardaki oportünistlerin iddia ettikleri gibi) devrim teori-

si ile pratiği arasında bir zıtlık olarak görülmedi; fakat utkuyu olanaksız kılan nedenlerin titiz bir tahlilini gerektiren bir olgu şeklinde görüldü. Öz - eleştiri ruhuyla, «ağırlık merkezini, geçmiş bulunduğumuz şeylerin bir tanımlamasından daha çok, aldığımız ve yakın pratik etkinliğimiz için almamız gereken derslere»⁵ verecek, doğru dersler çıkarmak ve Parti'nin düştüğü yanılğaları ortaya koymak gerekiyordu. Bolşevikler, proleter yığınlarla bağları güçlendirmek için yoğun bir çalışma başlattılar. Parti, bütün yasal, yasal - olmayan politik savaşım biçimlerini kullanarak, ülkenin devrimci güçlerini harekete geçirdi; proletarya ile köylüler arasındaki ittifakı perçinlemeye ve ordu içersinde çalışmaya, yığınların askeri eğitimine, «devrim yapma sanatı»nı iyice kavramaya büyük özen gösterdi.

Tüm bu etkenlerden ötürü, devrimin yenilgisi ancak geçiciydi ve on yıl kadar bir süre içinde Parti, işçi sınıfı ve emekçi yığınları belirleyici savaşlara sekiz ay zarfında (oportünistlerce öngörüldüğü gibi 50 - 100 yıllık «barışçı» kapitalist gelişme zarfında değil) bir sosyalist devrime dönüşen 1917 Şubat burjuva - demokratik devriminin utkusuna ulaştırmayı başardı.

⁵ V. İ. Lenin, **Toplu Eserler**, c: 30, s: 170.

temel
yayınlar

LEONİD BREJNEV'İN
70 YILI

10 LİRA

İSTEME ADRESİ : PK. 102 KIZILAY / ANKARA

Sovyet Toplumunda Kadın *

Olga KHVALEBNOVA

Sovyet Kadınlar Komitesi Prezidyum üyesi

Sovyetler Birliği'nde kadınlar, Emekçi Vekilleri ilçe Sovyetleri'nden SSCB Yüksek Sovyeti'ne değin, bütün devlet iktidar organlarına seçme ve seçilme haklarına geniş ölçüde sahiptirler. SSCB Yüksek Sovyeti'nde, herhangi bir kapitalist parlamentoda olandan daha fazla kadın milletvekili vardır. İlk toplandığında, Yüksek Sovyet'te 189 kadın vekil bulunuyordu; 1974'de ise, toplam 1.517 vekilden 474'ü kadındı. Bunların arasında, ulusal ekonominin bütün alanlarında çalışan uzmanlar vardır. Yerel Sovyetler'de kadınların oranı daha da yüksektir: 1939'da toplam vekil sayısının % 31'i kadinken, bu rakam 1975'de % 48.1'e çıktı.

Kadınlar, SSCB Bakanlar Kurulu ile Birleşik Cumhuriyetler Bakanlar Kurulları'nın çalışmalarında önemli bir yer tutarlar. Hemen hemen bütün birlik cumhuriyetlerinde bakanlar kuruluna başkanlık eden kadın vekiller vardır. Bazı cumhuriyetlerde kadınlar adalet bakanlığı, çeşitli sanayi bakanlıkları, eğitim, kültür, toplumsal güvenlik, vb. bakanlıkları makamlarını işgal etmektedir.

Yargılıkta kadınlar en ileridir. Halk mahkemelerinde kadın yargıçların sayısı 3.020, yada Sovyetler Birliği'ndeki toplam yargıç sayısının % 32.7'si dolayındadır. Latvia'daki yargıçlar arasında özellikle çok kadın bulunmaktadır; bunlar toplamın % 54.7'sini oluştururlar.

3.6 milyonun üzerinde kadın Komünist Parti üyesidir. Bunların çoğu, SBKP Merkez Komitesi ve Merkez Denetleme Komisyonu gibi, bölgesel ve yöresel sekreterlikler gibi, kent ve ilçe parti komiteleri gibi yönetici konumlarda üyelik sıfatını taşımaktadırlar.

Kadınlar sendikalarda da aktiftirler. Tüm - Birlik Sendikaları Merkez Kurulu ve Merkez Denetleme Komisyonu'ndaki üyelerin yüzde otuzbeşi kadındır. Yerel sendika komitelerinde ve birlik gurubu örgütleyicileri arasında kadınlar toplamın üçte - ikisini oluştururlar.

* Bu yazı, **SOCIALISM - THEORY AND PRACTICE** dergisinin 1976/7 sayısından çevrilmiştir.

Kadınlar, gazeteci (3.700), yazar (1.000'i aşkın), mimar (3.700), film işçisi ve sanatçı birliklerinin etkin üyeleridirler.

Sovyet kadınları çeşitli uluslararası örgütlerle geniş ölçüde temsil olunmaktadırlar. Milyonlarca kadın sendikacı, AUCCTU * aracılığıyla Dünya Sendikalar Federasyonu'nda temsil olunmaktadır. Sovyet Kadınları Komitesi otuz yılı aşkın bir süredir, tüm dünyadaki kadın ve çocuklarını savunan, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerlemeyi yüksekte tutan, barış ve insanlık için mutlu bir gelecek uğruna çaba gösteren Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun çalışmalarına etkinlikle katılmıştır. Sovyet Kadınlar Komitesi bu iki uluslararası örgütle delegasyon, haber ve deney değiş - tokuşu yapar ve ulusal bağımsızlık, demokrasi ve barış uğruna savaşılan Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerindeki kadınlara maddi - manevi destek sağlar.

Yabancı ülkelerle dostluk ve kültürel bağlar [kurma] dernekleri Sovyet kadınları ile yurtdışındaki kadınlar arasında karşılıklı anlayışın ve dostluğun ilerletilmesine önemli bir katkı yapmaktadır.

Sovyet kadınları, tüm Sovyet halkı gibi, Sovyet devletinin tüm dünyada ardıcıl barışı sağlamayı amaçlayan barışçı dış politikasını yek - vücut halinde desteklemektedirler.

* Tüm - Birlik Sendikaları Merkez Kurulu (TBSMK) - Ç.n.

SSCB Bilimler Akademisi	
● ● Uzak - Doğu Enstitüsü	
LENİNİZM ve MODERN ÇİN	
20 Lira	[temel] yayınlar
P.K: 102 KIZILAY - Ank.	

Toplumsal Üretimde Kadın *

Nadezhda SHISKAN

Bilim Adayı (Ekonomi), Doçent, Kişinef Politeknik Enstitüsü

«Halkımızın yüce uğraşlarını gözönüne getirdiğimiz zaman, Sovyet kadınlarının burada oynadıkları önemli rol üzerinde de durmamız gerekir. Birçok bakımlardan Anayurdumuz, başarılarını ve utkularını kadınlarımızın yeteneklerine ve kendilerini adanmalarına borçludur... Partimiz, çalışma sürecine katılan kişiler olarak, çocukların anaları ve eğiticileri olarak, ayrıca ev - kadınları olarak kadınlarımızın koşullarını iyileştirmeye sürekli ilgi göstermeyi görev bilir.» (SBKP Merkez Komitesi'nin 25 nci Parti Kongresi'ne Raporu L. İ. BREJNEV)

Kadınların toplumsal üretim içersine çekilmesi bir toplumsal gelişme yasaıdır. Kadınların bu sürece katılmalarının ölçüsü, üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin gelişme düzeyine bağlıdır. Örneğın, ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerde bu oran gelişme-yolundaki devletlerden yüksektir, öte yandan sosyalist ülkelerde [bu oran] gelişmiş kapitalist devletlerdekinden yüksektir. Sovyetler Birliğı'nde bugün çalışabilecek kadınların yüzde 82'si toplumsal üretimde çalışmaktadır (özel aile toprakları buna dahil değildir). Bu rakam Bulgaristan'da yüzde 74, Macaristan'da yüzde 73, ADC [Almanya Demokratik Cumhuriyeti]'de yüzde 72, Polonya'da yüzde 63, Romanya'da yüzde 73, Çekoslovakya'da yüzde 83'dür: öte yandan ABD, Fransa, FAC [Federal Almanya Cumhuriyeti] ve Japonya'da bu rakam şöyle sıralanıyor: yüzde 40, 43, 52 ve 53.

KADINLARIN ÇALIŞMA ALANININ GENİŞLEMESİ

SSCB'de, Sovyet kadınları fabrika ve büro işçilerinin yüzde 51'ini oluştururlar ve ulusal ekonominin bütün dallarında çalışırlar. Kadınlar haberleşme, perakende ticaret, halk aş evleri madde ve teknik tedarik, yardımlar, sağlık hizmeti, toplumsal koruma ve eğitim gibi alanlarda ağır başarılar. Bu pek doğaldır, çünkü sosyalizmde kadınların toplumsal üretime çekilmesi, sistemli olarak ve sosyo - ekonomik, demografik ** manevi, ahlaki, yasal vd. etkenler gereğince gözönünde tutularak gerçekleştirilmektedir. Bilimsel ve teknolojik ilerleme temelinde yüksek ekonomik gelişme hızı, nüfusun ve en başta kadınların kültür ve teknik dü-

* Bu yazı, **SOCIALISM - Theory and Practice** dergisinin 7/1976 (Haziran) sayısından çevrilmiştir.

** **Demografi**: nüfus istatistiğı bilgisi - Ç.n.

zeylerinin yükselmesi, ücret artışları; gündelik hizmetlerin yetkinleşmesi; ana - çocuk bakımını kapsayan devlet sisteminin yaygınlaşması, vd. gibi sosyo - ekonomik etkenler özel bir önem taşır. Bu koşullarda, kadın emeğinin kendine özgü özellikleri ve emeği hem toplumun hem de kadınların kendi çıkarına akılcı bir şekilde kullanma olanakları gittikçe daha fazla gözönüne alınıyor.

Bilimsel - teknolojik ilerleme temelinde üretici güçlerin gelişmesinden ötürü ağır ve zararlı çalışma payı azalıyor ve toplumsal iş bölümü genişliyor. Yeni sanayi dalları ortaya çıkıyor, şöyle ki, emek - yoğun olmayan prezisyon mühendisliği [yada, makinistliği] ve radyo mühendisliği. Etkinlikli kadın emeği alanı genişliyor; kadın - işçilerin prezisyon ve radyo - mühendisliği fabrikalarındaki emek gücünün yüzde 65 - 70'ini oluşturması bir rastlantı değildir.

Bilimsel ve teknolojik ilerlemenin gelişmesi, hizmetler alanında yüksek bir büyüme hızı öngörür (SSCB'de bu alanda çalışanlar arasında kadınların oranı yüzde 60'ı bulmaktadır.)

Çağdaş bilimsel ve teknolojik ilerleme, bedensel ve zihinsel çalışma arasındaki orantıda ikincisinin lehine bir değişimi kolaylaştırır. Orta ve uzmanlık eğitim düzeyi gibi, kadınların mesleki ustalıkları da yükseliyor; uzmanlar, kültür işçileri, yönetmenler, vb. arasında kadınların oranı da artıyor.

SSCB'de, SBKP'nin amaçlı politikasının sonucunda, kadınlar da dahil tüm nüfusun eğitim düzeyi hızla yükselmeyi sürdürerek gelmiştir; orta ve yüksek öğrenim gören kadınların sayısı, erkeklerin sayısından daha hızla çoğalmaktadır. Örneğin, 1939'a kıyasla 1975'de yüksek öğrenimden geçen kadınların sayısı yüzde 860 (nüfusun 1000 kişisi başına) artarken, erkeklerde bu sayı yüzde 440'ı bulmuştur. Orta öğrenime ilişkin rakamlar şöyledir: kadınlar yüzde 450, erkekler yüzde 360. Emekçiler arasında (tamamlanmış - tamamlanmamış) yüksek ve orta öğrenim gören erkek ve kadın sayısı bütünüyle aynıdır. Kadınlar yüksek eğitim kurumlarındaki öğrencilerin yarısını oluşturur.

Sosyalizmde, kadınların toplumsal üretime çekilmesi, toplumsal emeğin etkinliğini artırır ve toplumsal servetin ve ulusal gelirin çoğalmasında, dolayısıyla da ailenin gönencesinin büyümesinde önemli bir etken hizmeti görür. Bu olgu, aynı zamanda, erkek - kadın eşitliğinin sağlanmasında büyük bir önkoşul yaratır. Lenin şöyle yazmıştı: «[Kadının] tam kurtuluşunu sağlamak ve onu erkekle eşit kılmak için, Ulusal ekonominin toplumsallaştırılması ve kadının ortak üretici çalışmaya katılması zorunludur. O zaman kadınlar erkeklerle aynı durumda olacaklardır»¹

Kadınların toplumsal üretime katılmaları, kişiliklerinin yoğ-

¹ Vladimir İlyiç Lenin, **Toplu Eserler**, cilt: 30, s: 43.

rulup oluşmasında önemli bir yer tutar. Kadınlar sosyalist toplumun aktif üyeleri olurlar ve, bilgilerini uygulama fırsatını ele geçirirler, meslektaşları arasında saygı ve saygınlık kazanırlar. Toplumsal üretimde yeralmaları, kadınlara, çocuklarını doğru yetiştirmelerinde yardımcı olur, çünkü kadınların çıkarlar dizisi ne denli genişlerse, toplumda onların emeğine ne denli saygı gösterilirse, onlar da çocukları için o denli iyi eğitici olurlar. İleri gelen Sovyet pedagoglarından Anton Makarenko bu konuda şöyle yazıyor: «Ancak tam, insanca ve uygar bir yaşam süren bir ana, çocuklarını eğitebilen, onlara örnek olabilen gerçek bir ana olabilir, çocukların sevgi ve hayranlığını kazanabilir, onlarda kendisini [anayı] örnek alma özlemi doğurabilir. Ödevlerini salt çocuklarına hizmet etme derecesine indiren bir ana, çocuğu eğiten bir ana değil, çocuklarının kölesidir.»

PROBLEMLER VE ÇÖZÜM YOLLARI

Komünizmin ilk aşaması olan sosyalizmde, kadın emeğinin taşıdığı özgül özellikleri tamamıyla dikkate almak ve kadınların toplumsal üretime katılmalarından kaynaklanan bütün problemleri çözmek olanaksızdır. Bunun yanısıra, Sovyetler Birliği'ndeki kadınların ulusal ekonominin çeşitli dallarındaki çalışmaya çekilmesinin, bazı nesnel nedenlerden ötürü (1941 - 1945 Büyük Yurtsever Savaşı ve yıkılmış ekonominin canlandırılması), kadın emeğinin özgüllüklerini hesaba katmanın önkoşullarının yaratılmasının daha büyük hızlarla yer almış olduğunu hatırdan çıkarmamak gerekir. Belli bir miktarda kadının hâlâ ağır, zararlı ve vasıfsız işlerde çalışmakta oluşunun nedeni budur. Kadınların, aynı zamanda evi çekip - çevirmeleri de gerektiğinden, toplam ödevleri erkeklerinkinden daha büyüktür. Evli emekçi kadınları, hele çocukları olanlar daha az boş - zaman bulabiliyorlar; bu da onların hünerlerini yükseltmelerini az - çok engelleyen bir etkidir. Erkeklerle kadınların özünde aynı eğitim zeminlerine sahip olmalarına karşın, çalışma sırasında her ikisinin ustalıkları arasında gözle görülür bir fark hissedilmektedir. Erkekler kadınlardan daha fazla çalışma hünerlerini yükseltmek olanağına sahiptirler. Mesleki ustalıklardaki farklılıklar kaçınılmaz olarak ücretlere yansımaktadır.

Toplumsal üretimde kadın emeğinin düzeyinin yükselmesi, doğum - oranının düşmesine neden olmaktadır.

1930'larda, ünlü Sovyet iktisatçısı S. Strumilin, o dönemde SSCB'de doğum - oranının düşüşünü şöyle açıklamıştı: «Sosyalist sanayileşme ülkemizde dev adımlar atıyor... Bu, daha kısa bir süre önce yalnız evkadını olan milyonlarca kadının erkeklerle birlikte sanayi çalışması alanına çekilmesi demektir.» Ve Strumilin bunun doğum - oranında bir azalmaya yol açtığını işaret etmişti.

Bununla birlikte, günümüzdeki araştırmalar, emekçi kadınlarda olduğu gibi evkadınlarında da doğum oranının aynı doğrultuya eğimli olduğunu gösteriyor. Bir Sovyet toplum bilimcisi N. Tauberg SSCB'nin bazı bölgelerinde yürüttüğü araştırmalar sonunda, bugün kadınların toplumsal üretimde çalıştırılmalarının artık ailedeki çocuk sayısının üzerinde belirleyici bir etki yapmadığı vargısına ulaştı. Çekoslovakya'daki Devlet Nüfus Komisyonu ve Polonya'daki İstatistik Baş Dairesi de buna benzer sonuçlar çıkarmışlardır.

Bu buluşlar, doğum - hızında düşüşe yol açtığı için kadınların toplumsal üretime katılma paylarının azaltılması gerektiği yolundaki görüşü çürütüyor. Günümüzde ve çağımızda bu tür iddialar geçerliğini yitirmiştir, çünkü kadınların sanayi, tarım, bilim ve kültürün en çeşitli dallarına gittikçe yaygınlaşarak katılması toplumun, kişinin ve ailenin çıkarlarına hizmet eden geri - döndürülemez bir süreçtir. Bu gün artık kadınların ilgilerini yuvalarıyla sınırlamak mümkün değildir.

Olgular gösteriyor ki, kadınların toplumsal üretimde çalışmaları doğum - hızını etkilemekle birlikte, bu etki gün geçtikçe azalma eğilimindedir. Doğum hızı üzerinde daha büyük etki yapan olgu, daha çok kadınların toplumsal statüsü ve eğitim düzeyidir. Eğitim düzeyi ne denli yüksekse (1.000 ana başına) çocuk düzeyi o denli düşük oluyor. Bu hem kentsel hem de kırsal alanlar için geçerlidir. Bununla birlikte, emekçi kadınlar söz konusu olunca, kentteki doğum oranı kırdakinden aşağıdadır. Bu durum son tahlilde toplumsal gelişmeye hükmeden nesnel yasaların etkisinden kaynaklanmaktadır. Maddi değerlerin yeniden üretimini intensif (yoğun - ç) tipi iş - gücünün yeniden üretiminin intensif tipine uygun düşer. Bunu her işçinin çalışmasının büyüyen etkinliği, yani emek üretkenliğindeki bir artış belirler. Şu halde, kadınların sosyalist çalışmaya katılmalarına engel olmanın gereği yoktur; bu, nesnel toplumsal ilerleme seyriyle çelişik (bir önlemdir - ç). Aksine, kadınların çalışmaya katılmasını her mümkün yola teşvik etmek ve aynı zamanda da kadınların iş ve yaşam koşullarını iyileştirmek zorunludur.

Modern bir aile için bir kadın kazandığı ücretin yalnızca gelirin önemli bir parçası olmadığı, aynı zamanda erkek ile kadın arasında gerçek eşitliği sağlama, sürdürüp - koruma ve pekiştirmenin ekonomik temeli de olduğu gerçeğini küçümsemek yanlıştır.

Ne varki, kadınları çalışmaya çeken tek şey para değildir, zira sosyalizmde çalışma, hoşnutluk ve neşe getiren belli - başlı bir gereksinme haline dönüşmüştür.

Kişinef ve Tiraspol'da (Moldavya Sovyet Sosyalist Cumhuri-

yeti) Styatsu Roysa örme - giysi şirketi, «GKB'nin 40 Yılı» * di-kiş fabrikası gibi büyük işletmelerde çalışan kadınlar arasında oy-lama yapıldı. Kadınların yüzde 70'inden çoğu, aile bütçelerinden bir kesintiye yolaçmaması halinde bile çalışmayı bırakmayacakla-rını bildirdiler.

Kadınların çalışma alanlarının genişlemesine özgü problemlerin çözümü işe - alımın azaltılmasında yatmaz, çünkü bu [ön-lem] toplumun, ailenin ve bizzat kadınların çıkarlarına aykırı düş-er; çözüm, bu geri - dönülemez sürecin bazı ters sonuçlarını ker-teli olarak gidermekten geçer.

Bilim ve teknolojinin en son başarılarının üretimde kullanıl-ması ağır ve zararlı işlerin oranını düşürür ve ulusal ekonominin tümünde ve ticaret ve mağazacılık gibi alt dallarında erkek ve ka-dın emeğinin olumlu bir bileşimi için koşullar yaratır.

Sovyet hükümeti, genel olarak ve hepsinin üzerinde çoğun-lukla kadınların çalıştığı işletmelerdeki çalışma koşullarının iyileştirilmesine sürekli ilgi gösterir. Yönetim, kadınları kolay, aynı zamanda da iyi ücret verilen işlerde, doğal olarak görece yüksek ustalık gerektiren, bu yüzden de daha yüksek ödenek sağlayan iş-lerde çalıştırmaya uğraşır. Buradan, tıpkı erkekler gibi kadın-lara da, meslek ustalıklarını geliştirmek ve çalışmalarını ve ev - idaresi işlerini akşam teknik okullarında, yüksek eğitim kuruluş-larında ve özel kurslardaki çalışmalarla birleştirmek için her tür-lü fırsat tanınması gerektiği sonucu çıkar. Bu sorunlar, her za-man başarıyla çözülmemiş. Kimi zaman, üretim süreçleri maki-neleştirilince, kadınlar makineleşmemiş üretim sektörlerine yada yardımcı işlere aktarılıyor; bu uygulama da hiç bir şekilde ka-dınları eğitim düzeylerini veya ustalıklarını yükseltmeye isteklen-dirmiyor. Yine de, birçok işletmede, kolektifleri sosyo - ekonomik gelişme programları tasarlayıp uygulamaya konarken, bu problemlere çözüm getiriliyor. İşletmelerin, kültür ve topluluk hiz-metleri de dahil bütün alanlarda gelişme açınımları gereğince dikkate alınarak, birkaç yıllık planlar çiziliyor. Planlar hem üreti-min makineleşme ve otomasyonunu, hem de kadınlar da dahil ye-ni teknolojiyle uğraşan emekçilerin meslek ustalıklarını yükselt-menin yol ve araçlarını sağlıyor.

Kadınların çalışma «yükü» emek etkinliğini yükseltmek, ça-lışma koşullarını iyileştirmek, işyerinde özel gündelik hizmetleri düzenlemek ve ana - okulları ve bakımevleri inşa etmek suretiyle hafifletiliyor. Bütün bunlar hem erkek hem de kadın emeğinin kullanılmasını, kadın emeğinden rasyonel bir şekilde yararlanıl-

* Fabrikanın adı; GKB (YCL) : Sovyetler Birliği Leninist Genç Komünist Bir-liği (Komsomol) - Ç.n.

masını, kadınların ustalıklarının, dolayısıyla da ücretlerinin sürekli olarak yükseltilmesini olanaklı kılıyor. Örneğin, Tiraspol'daki «GKB'nin 40 Yılı» dikiş fabrikasında toplumsal gelişme programları 1967'den itibaren emekçi kadınların kültür ve teknik düzeylerinde bir büyüme ve bunun için vazgeçilmez koşulların sağlanmasını öngörüyor; bu koşullar günlük hizmetlerin iyileştirilmesi, halk aş - evleri sisteminin geliştirilmesi, gıda maddelerinin fabrikaya taşınması, mağaza ve günlük hizmet kuruluşlarının açılması, ve ayrıca fabrika yakınlarında ana - okulları ve çocuk bakım - evleri kurulmasını içerir. Bugün, emekçilerin çoğunluğu (yüzde 90 dolay) yemeklerini halk kantinlerinde (yüzde 40'ı düzenli olarak) yiyorlar ve bütün çocuklar ana - okulu ve bakımevine gidiyorlar. Bu nedenle bütün çalışan kadınlar daha fazla boş zaman bulabiliyorlar. Yaklaşık kadınların yüzde 50'si eğitim düzeylerini ve yılda yaklaşık 700 kadın (yada yüzde 12'si) meslek ustalıklarını yükseltiyorlar.

Aile içinde iş bölümünün yetkinleştirilmesi, kadınların «yük»ünün azaltılmasında büyük öneme sahiptir. Gözlemler, eğitim ve kültür düzeyleri yükseldikçe ve çocuk eğitimi sistemi yetkinleştikçe, ödevlerin aile üyeleri arasında daha eşitlikli dağıtıldığını gösteriyor (alış - veriş, çocukları ana - okulu ve bakımevine getirme - götürme işleri gittikçe artarak erkeğin ödevi oluyor.)

Kadınların iş «yük»ünü hafifletmek için, kadınlara (isterlerse) daha kısa iş - saati olanakları tanımak uygundur; bu önlem daha şimdiden bazı işletmelerde uygulama halindedir.

Araştırmalar, hatırı sayılır miktarda kadının kısa iş - saatleri [koşullarında] çalışmaya istekli olduğunu gösteriyor (çalışmayan ama çalışmayı arzulayan kadınların % 22'si ve emekçi kadınların % 10'u). Kadınların kısa çalışma saati istemelerinin nedenleri çeşit çeşit: çocuklara bakma gereği, kendini yetiştirme ve sağlık durumu. Estonya'da bazı hafif sanayi işletmelerinde kadınların iş saatleri kısaltılmıştır ve bu çalışma düzeninin kadınlara hizmet sürelerini, ustalıklarını koruma olanağı ve tam - günlük ücretlerinin hatırı - sayılır bir kısmını alma olanağı vermek suretiyle, kadınların çıkarlarını ve aynı zamanda yüksek ustalıklı uzmanları barındıran işletmelerin çıkarlarını da karşıladığı açıkça ortadadır.

**

SBKP 25. Kongresinde, Sovyet kadınlarının yeni Beş - yıllık planın yerine getirilmesine ve Parti'nin ülke ile halkın önüne koyduğu görevlerin çözümüne önemli bir katkı yapacağı işaret edildi. «SSCB Ulusal Ekonomisi'nin Gelişimi İçin Yolgösterici - çizgi-

ler (1976 - 1980)»de kadın emeğinin korunması, çocuk - yetiştirme koşullarının iyileştirilmesi ve perakende ticaret ile halk aş - evleri sisteminin yaygınlaştırılmasına ilişkin geniş - ölçekli bir önlemler programı yer aldı. Bu belgenin bir yerinde şöyle yazıyor : «Emekçi kadınların iş ve yaşam koşullarını iyileştirme yönündeki önlemleri uygulamayı sürdürmek.

«Çalışan kadınlara, bir çocuğu bir yaşına dek yetiştirebilmeleri için kısmen ödenekli izin hakkı tanınması. Çocuklu kadınların daha kısa iş gününe, daha kısa bir iş haftasına, yada evde çalışma olanaklarına sahip olabilmelerini sağlamak.

«Okul çağı - öncesi çocuk bakımı ağını, uzatılmış - gündüz okulları ve gruplarını yaygınlaştırmak. 2.5 - 2.8 milyon çocuk için bakımevleri ve ana - okulları inşa etmek. Genç Piyoner [öncü] kamplarının, delikanlılar ve gençler için spor ve sağlığını geri kazanma kamplarının sayısını çoğaltmak, ve çocuk kurumlarında çalışmayı yetkinleştirmeye özen göstermek.

«Toplum hizmetleri ve halk aş - evleri sistemini geliştirmek, pişirmeye ve servise hazır ürünlerin üretim ve satışını artırmak yoluyla ev işlerine harcanan süreyi kısaltma koşullarını yaratmak.»

Bu, Komünist Parti'nin ve hükümetin çalışan ve toplumsal yaşama etkinlikle katılan Sovyet kadınlarına gösterdiği ilginin yeni bir kanıtıdır.

K.ZARADOV

LENİNİZM

ve

**KAPİTALİZMDEN
SOSYALİZME
GEÇİŞ**

30 tl

**[temel]
yayıncılık**

P.K: 102 KIZILAY - Ank.

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

SSCB: EMEKÇİ İNSANLAR MEYVALARI TOPLUYOR

Sovyetler Birliği, ekonomi potansiyelini artırmaya ve bu esas üzerinde halkın refah düzeyini yükseltmeye başarıyla devam ediyor. L. İ. Brejnev'in Tula'da yaptığı konuşmanın ana fikri böyle. Tula'ya, geçen savaşta faşist Alman askerlerinin bozguna uğratılmasında oynadığı önemli rolden ötürü, «Kahraman Kent» ünvanı verildi ve kente «Altın Yıldız» madalyasının verilmesi münasebetiyle düzenlenen toplantıda, L. İ. Brejnev bir konuşma yaptı.

Brejnev, «Onuncu Beş - yıl güvenilir bir başlangıç yaptı. 1976 yılında ülke tarihimizdeki en yüksek rekolteye ulaşıldı, 224 milyon ton tahıl toplandı. Sanayi ürünleri artışı % 4.8 idi, oysa % 4.3 olması öngörüliyordu. Plan dışı 6 milyar rublelik sanayi ürünü gerçekleştirildi. Nüfusun gerçek geliri bir yıl içinde % 3.7 oranında arttı. Kısacası, SBKP 25. Kongresi tarafından kabul edilen büyük, çekici ekonomi ve kültür programı tümüyle yaşama geçiriliyor» dedi.

Planın alınan sonuçlarla kıyaslanması, Sovyet ekonomisini kolay görülür bir duruma getiriyor. Bu durum, sadece ülkenin ekonomik gelişiminin değil, kitlelerin gerek maddi değerlerin yaratılmasına ve gerekse üretimin yönetimine bilinçli bir şekilde katılmalarına yardım etmesiyle, toplumun politik gelişiminin de önemli bir yönünü oluşturur.

L. İ. Brejnev, her derecedeki yöneticinin işçi sınıfıyla önemli sorunların samimiyetle görüşülmesi esasına dayanan görüşmeler yapmasını bir zorunluluk olarak kabul ediyor. Tula,

Ayın Haber Özetleri (*)

seçilen mesleğin bir çok ailelerde kuşaktan kuşağa geçtiği işçi çevresindeki gelenekleriyle, ülkede tanınan bir işçi kentidir. Ve bu nedenle L. İ. Brejnev'in, ilerlemenin en büyük gücü olan işçi sınıfının önemi artan rolüyle ilgili olarak söylediği sözler burada daha iyi anlaşıldı. Yeni beş yıllık planın etkinlik ve nitelik yılı olarak nitelenmesinin rasgele olmadığını anımsatan Brejnev, «Hızlı bilimsel - teknik ilerlemelerin kaydedildiği, emek niteliğinin büyük değişikliklere uğradığı günümüzde de nitelik sorununun birçok bakımdan ustalık, mesleki nitelik ve her işçinin bir vicdan sorunu olarak kaldığını söylersem sanırım bana hak verirsiniz» dedi.

Sovyetler Birliği'nde, şimdi 70 milyondan fazla işçi var. Bilinçli bir işçi, emeğinin toplumsal önemini biliyor, zamana ayak uydurmaya çalışıyor. İşçilerin büyük bir kısmının genel kültürlerini ve mesleki yetkinliklerini artırma eğilimleri bunu gösteriyor. 1959 yılında işçilerin sadece % 8.4'ü orta yada yüksek öğrenimliydi; 1970 yılında ise bu oran işçi sınıfının 1/5'ini oluşturuyordu.

Şimdi, alet yada makine yapım dallarında, bilgi düzeyi bakımından işçi ve mühendis arasında kesin bir sınır çizmek olanaksızdır. Bu işçilerin, modern bilimsel - teknik buluşlara, ekonomi bilimlerine, emeğin bilimsel örgütlenmesine, üretim yönetimine bizzat katılmaya karşı duydukları ilgi karakteristiktir.

Ülkede her yıl 4.000 yeni tip makine, donatım, aparat, aygıt, otomatik araçları örneği yapılıyor; bunların 3.300'ü benimseniyor ve seri halinde üretimine başlanıyor. Onbinlerce türe-

(*) «Ayın Haber Özetleri», Sovyetler Birliği Haber Ajansı TASS'ın; APN Ajansının; ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliđi «BASIN BÜLTENİ»nin; Türkiye'de yayınlanan, TÜRKÇE Bültenleri'nden derlenmektedir.

ticisi ve rasyonalleştirici işçi, mühendis ve bilim adamlarıyla aynı koşullar altında bu üretime katılıyorlar.

İşçilerin rollerini bu tür anlamları beş yıllık dönemin ilk yılının gösterdiği gibi büyük bir görevin yerine getirilmesini, yani teknik donanım hesabına emek verimliliğinin % 60 oranında artmasını sağlamayı garanti ediyor.

L. İ. Brejnev, Tula işçilerine hitaben yaptığı söylevde, «Çalışmamız ne kadar etkin olursa devletin olanakları da o ölçüde fazla olur. Herkesin aynı sonucu, yani daha iyi yaşamak ve daha fazla kazanabilmek için daha iyi çalışmak gerektiği sonucunu çıkaracağından eminim. Bu, eski, ama yeni kalan bir gerçektir» dedi.

Bu gerçek, tümüyle yerine getirilmeleri sonucunda halkın yaşam düzeyinin yükseldiği geçen beş yıllık planlarla doğrulandı. Etkinlik ve niteliğin ön plana alındığı şimdiki beş yıllık plan, sosyal alanda kendini daha fazla hissettiriyor. 1976 yılında yaklaşık 1 milyon insanın konut koşulları iyileşti. İşçi ve memurların aylık ücretleri, kolhozculara yapılan ödemeler arttı. Yeni yıl, 31 milyon eğitim, sağlık - koruma, kültür, ticaret, kamu ve belediye işçisinin ücret ve maaşlarının artırılmasıyla başladı. Bunun bir «armağan» olduğunu söylüyorlar. L. İ. Brejnev «armağan» sözcüğünün uygun olmadığını, bunun, «toplumsal emek verimliliği artışının doğal bir sonucu» olduğunu belirtti. (Zedör Breus, Politik Gözlemci -APN)

SOSYALİST TOPLULUK GELİŞEN DÜNYA İLE DAYANIŞMASINI PEKİŞTİRİYOR

(Varşova Paketi Politik İstişare Konferansı'nın sonuçları hakkında)

Varşova paktına üye devletler, gelişmekte olan ülkelerin dünya meselelerindeki rolünü takdir ettiler. Politik İstişare Komitesi Konferansı sırasında Bükreş'te hazırlanan deklarasyonda, Varşova Paketi devletleri, Beşinci Bloksuz Ülkeler Zirve Konferansı ka-

rarlarını onayladılar ve genç devletlerle çok yönlü işbirliğini güçlendirme konusundaki kesin kararlılıklarını ifade ettiler.

Bu açıklama, sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerin uluslararası alandaki tutumlarının birbirine uygun düşüğü ve bu güçlerin ortak mücadelesinin, bilindiği gibi, emperyalizme, sömürgecilğe ve yeni sömürgecilğe karşı ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesine, barış ve sosyal ilerlemeye yönelik tek ve güçlü bir akım haline geldiği gerçeğini doğruluyor.

Hindicini halklarının tarihi zaferi, anti - emperyalist savaşın önemli bir aşaması oldu. Ağustos ayında Kolombo'da bulunan 86 bloksuz ülkenin liderleri, Vietnam'ın zaferini, halkların barış, ulusal bağımsızlık ve sosyal ilerleme mücadelesine hissedilir katkıda bulunan ve büyük önemi olan olaylar arasında saydılar.

Varşova Paketi üyeleri, bu haklı değerlendirmeyi paylaştılar ve egemen gelişme hakkını koruyan sosyalist Vietnam'ın halklarının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine büyük katkıda bulunmasından duydukları memnuniyeti ifade ettiler.

Leonid Brejnev'in sözleriyle söylersek, Vietnam'ın şimdi Asya'da önemli bir barış ve ilerleme faktörü olması nedeniyle, yumuşama aleyhtarları, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin uluslararası durumunun istikrarı sürecini engelleme konusunda hırslı denemelere girişiyorlar. Vietnam'ı BMT'na götüreceği yolu tıkayan Amerikan vetosu, hiç kuşkusuz bu amacı izliyor.

Ancak, tüm ilerici dünya ve bu arada ABD'deki gerçekçi düşünceye sahip gözlemciler tarafından kınanan bu yöntemlerle, olumlu süreçlerin gelişimini durdurmak olanaksızdır. Sosyalist ve gelişen ülkeleri ve hatta kapitalist ülkelerin demokratik ve barışsever katmanlarını bünyesi içine alan çoğunluktaki kamuoyunun baskısıyla, Washington, eninde sonunda Güneydoğu Asya'da meydana gelen gerçeği kabul etmek ve sosyalist Viet-

nam'ın BMT'na kabulü konusunda gerçekçi olmayan tutumunu yeniden gözden geçirmek zorunda kalacaktır.

Uluslararası yumuşama, tüm halkların ortak meselesidir. Varşova Paktı ülkeleri, yayınladıkları deklarasyonda yumuşamanın derinleştirilmesi, «soğuk savaş» artıklarının kesin olarak ortadan kaldırılması, barışın güçlendirilmesi ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi mücadelesinde çabaları artırma çağrısında bulunuyorlar. Varşova Paktı ülkelerinin Politik İstişare Komitesi Konferansı'nda, Yakın Doğu'daki, Güney Afrika'daki ve diğer bölgelerdeki gibi patlama tehlikesi gösteren durumların ortadan kaldırılmasına götüreceği yolların araştırılmasına büyük önem verildi.

Sosyalist ülkelerin Yakın Doğu sorununun çözümü konusundaki ilkesel tutumu, tüm dünyada iyi bilinmektedir. Bükreş Konferansı iştirakçileri, bir kez daha, Cenevre Barış Konferansı'nın, Filistin Kurtuluş Örgütü de dahil tüm ilgili tarafların katılmasıyla, en yakın zamanda yeniden çalışmaya başlamasından yana çıktılar. Yayımlanan deklarasyonda, Yakın Doğu anlaşmazlığının düzenlenebileceği ve düzenlenmesi gerektiği belirtiliyor. Ancak bu düzenleme, bölgedeki tüm halkların ve genel dünya barışının yararına olmalıdır.

Bu, yerinde bir uyarıdır. Yakın Doğu'daki savaş ocağı hemen hemen on yıldır hafif hafif yanıyor. Üstelik onun sonuçları yeni alanları tehdit ediyor, yeni yöresel anlaşmazlıklar oluşturuyor. Örneğin, Lübnan'daki kardeş savaşının, uluslararası emperyalizmin ve saldırgan İsrail'in provokasyonlarının sonucu olduğu olgusu hiç kimse de kuşku uyandırmıyor.

Lübnan'daki trajik olaylar, dünyanın tüm barış - sever ülkelerinde büyük bir endişeye neden oluyor. İşte bu nedenle, Bükreş Konferansı iştirakçileri, kesinlikle Lübnan'da durumun tezelden normalleştirilmesinden yana çıkıyorlar. Onlar, Lübnanlıların ülkelerinin tüm iç sorunlarını dışardan herhangi bir müdahale olmaksızın,

Filistin Kurtuluş Örgütü tarafından temsil edilen Filistin Direniş Hareketi'nin yasal haklarını ve çıkarlarını dikkate alarak çözümlenebileceklerini kabul ediyorlar.

Şimdi anti - emperyalist savaşın belli başlı cepyelerinden biri, Güney Afrika'dan geçiyor. Bilindiği gibi, sosyalist ülkeler, tüm halkların ulusal egemenlik mücadelesi uğrunda haklı mücadelesini destekliyorlar ve ırksal eşitsizliği kınıyorlar.

Varşova Paktı devletleri ve halklarının Politik İstişare Komitesi, ilerde de Zimbabwe'nin, Namibia'nın ve Güney Afrika'nın diğer bölgelerinin halklarına, ırkçı rejimlere, ırk ayırımına ve yeni sömürgeci komplolara karşı verdikleri kahramanca mücadelede yardım ve destek göstermeye hazır olduğunu doğruladı.

Sosyalist ülkelerin güçlü sesi, Bükreş'te, Şili halkının, Şili'de anayasal düzenin yeniden kurulması, Şili halkının seçkin evladı Luis Korvalan ve diğer siyasi tutukuların serbest bırakılması uğrunda verdiği kahramanca mücadelenin desteklenmesi yolunda çınladı.

Varşova Paktı Devletlerinin deklarasyonu, sosyalist ülkelerin barışın korunmasına, güvenliğin güçlendirilmesine, eşit haklı uluslararası işbirliğinin kurulmasına yönelik dış politika doğrultusunun sarsılmaz niteliğini bir kez daha doğruluyor.

Sosyalist topluluğun tutumu, «Üçüncü Dünya» ülkeleri arasında geniş destek buluyor. Artık etkin bir hareket olan bloksuzluk hareketinin kararları ve Asya, Afrika ve Latin Amerika devlet adamlarının konuşmaları da bunu kanıtlıyor. Örneğin, Venezuela Cumhurbaşkanı K. A. Peres, geçenlerde SSCB'ye yaptığı ziyaret sırasında, «biz, uluslararası durumun yumuşatılması işinde harcanan çabaları kesinlikle destekleyeceğimizi söyleyebiliriz» demişti.

Varşova Paktı'na üye ülkeler, tüm dünyada barışın sağlanabilmesi için, bütün devletlerin, şimdiki ve gelecek nesillerin önünde sorumluluğunun bi-

lincinde olan tüm politik ve toplumsal güçlerin aktif eylemlerinin gerekli olduğunu, Bükreş'te bir kez daha tekrarladılar. (Aleksandr Lavrantyev, Politik Gözlemci -APN)

★

NÜKLEER TEHDİT: VARŞOVA PAKTININ ÇAĞRISI NEDEN GÜNCELDIR?

Varşova Savunma Paktı'na üye müttefik ülkelerin yöneticileri Bükreş'ten son derece önemli bir girişimle ayrıldılar. Nükleer savaş tehdidinin ortadan kaldırılması konusunda yeni ve etkin bir adım atmak isteyen müttefik ülke yöneticileri, Helsinki'de Nihai Belge'yi imzalayan tüm devletlere, bu amaca ulaşmayı hedef edinen ve birbirine karşı nükleer silahı ilk olarak kullanmamaya ilişkin olan bir anlaşma yapmayı önerdiler.

Böylesi bir adım atma gereği, silahlanma yarışının giderek artan ölçülerde devam etmesinden duyulan derin kaygıyla ortaya çıktı. Savaşta hazırlanmak için çok büyük miktarda paralar harcanıyor. Kitlelesel imha silahlarının yıkıcı gücü artıyor, Avrupa kıtasında nükleer silahlar da dahil en modern silahlar ve bunları kullanmaya hazır silahlı kuvvetler yığılmış durumda.

Ancak, sosyalist topluluk ülkelelerinin yöneticilerinin düşüncesine göre, biriktirilmiş silah stoklarının indirimi sağlamak ve silahsızlanmaya geçebilmek için gerçek koşullar mevcuttur.

Politik İstişare Komitesi Deklarasyonu'nda, «bu koşulların, halkların barışa, askeri cepheleşmenin ve savaş tehdidinin uluslararası yaşantıdan çıkarılmasına olan büyük arzusundan, herhangi bir askeri anlaşmazlığın feci sonuçlarıyla birlikte nükleer bir facia haline dönebileceği atom çağının gerçekliklerinden ibaret» olduğu belirtiliyor.

Mesele, sadece bu şekilde gizli bir tehdidin mevcut olmasıyla güçleşmiyor. NATO blokunun nükleer savaşın başlatılmasını kolaylaştıran ve böy-

lece bu korkunç olasılığı yaklaştıracak olan koşulların yaratılmasına yönelik olarak sürdürdüğü ısrarlı çabalar da doğrudan doğruya tehlike arz ediyor.

Bu durum, Atlantik Birliği yönetici organlarının toplantılarında da doğrulanıyor. NATO üyelerini en çok kaygılandıran husus, «birlik stratejisinin desteklenmesi için gerekli sayılan savaş meydanlarındaki nükleer güç potansiyelinin etkinliğinin iyileştirilmesi» konusundaki önlemlerin hazırlanmasıdır. Bu özellikle, Batı Avrupa'da nükleer başlıklı, kanatlı Amerikan roketleri sisteminin kurulması anlamına geliyor. Bu haberi NATO Genel Sekreteri Luns vermişti.

Blokun nükleer silahları, esas itibarıyla ABD'nin denetimi altında bulunduğuna göre, doğal olarak şu soru ortaya çıkıyor: NATO'nun nükleer silahları, 1973 yılında imzalanan Sovyet - Amerikan anlaşmasında belirtilen ABD'nin bir atom savaşının çıkmasına izin vermeye ilişkin yükümlülükleriyle nasıl bağdaşabilir?

Yeni seçilen ABD Başkanı, geçenlerde uluslararası ilişkilerde «atom silahına olan bağımlılığı azaltma olanağını araştırma» niyetinden söz etmişti. Bunun yanı sıra, eğer elde edilebilecek olursa, bunun «çok büyük bir başarı olacağı» belirtildi.

Amerikan politikasının atom silahına olan bağımlılığının kabul edilmesi, yeterince açık bir şekilde ortaya çıkıyor. Meydana gelen durum, politikanın amaca ulaşma yollarını seçmediği, aksine silahın politikayı belirlediği şeklinde görülüyor. Silah hegomonyasından kaçınma niyeti bu anlamdadır ve demek oluyor ki, politika da diğer, barışçı yollara üstünlük tanınması sadece sevindirici olabilecektir.

Şu yada bu silaha olan bağımlılık, her şeyden daha tam ve daha kolay olarak bu silahı kullanmaktan vazgeçmekle ve onu yok etmekle ortadan kaldırılabilir. Bu şekilde kaçınılmaz bir bağımlılığı hiç bir zaman hissetmemiş olan Sovyetler Birliği, sosyalist

topluluktaki ortaklarıyla birlikte en geniş kapsamlı barışı güçlendirme yöntemi olan genel nükleer silahsızlanmayı azimle elde etmeye çalışıyor.

Ancak, herkes, bu sorunu bu derece köklü bir şekilde ve hemen çözümlenme eğiliminde değil. Bu durum, nükleer silah depolarının sınırlandırılmasında ve daha sonra da azaltılmasında ifadesini buluyor. Stratejik silahlar konusunda da, böylesi bir yol, üzerinde yürümek için artık açık.

Ancak, sözü edilen niyet herhalde NATO'da başka türlü anlaşılıyor. NATO kurmaları, stratejik silahlara olan bağımlılığın azaltılması ve daha sonra bu tür silahların indirimi ölçüsünde «savaş meydanındaki —bilindiği gibi blok planlarına göre bu savaş meydanı Avrupa'dır— nükleer güç potansiyelini» gerektiği şekilde artıracaklarını tahmin ediyorlar. Böylelikle bloktaki genel nükleer güç dengesi değişmemiş olacak, sadece «sınırlı nükleer savaş» tehdidini artırarak «savaş meydanı» çerçevesinde Avrupa'da yer değiştirecektir. Böylesi düşünceler, hem ABD'de nükleer bir düelloya sürüklenmekten korkanları, hem de Batı Avrupa'da sonuçları düşünmeksiz nükleer tetiği çekmekte acele edenleri aynı anda hoşnut edebildi. Bazı inandırıcı olgular, bu düşüncelerin uydurma olmadığını gösteriyor. Örneğin, soyut bir nazariyeci olmayıp Orta Avrupa bölgesindeki birleşik silahlı kuvvetler başkomutanı olan Batı Alman generali K. Schneel'in anlayışı bunlardan birdir. General, «farazi bir anlaşmazlık halinde nükleer silahın (aslında «taktik» silahın) hemen kullanılması kararının alınmasına ilişkin prosedürün basitleştirilmesini» istiyor. Basitleştirme işlemi, nükleer savaşın başlatılmasına ilişkin kararın okyanus ötesinden gelmemesi, geciktirilmeden yerinde alınmasından ibaret olmalıdır. Ancak o zaman da silaha bağlı olmaksızın kurtulan Amerikalılar bu kez de NATO'nun savaşı ve çözüm için acele eden (Schneel gibi) başkomutanlarına, özellikle de Batı Alman komutanlarına bağlı olacaklardır.

Nükleer silahlar yasaklanmadıkça ve silahlı kuvvetlerin silah depolarından çıkarılmadıkça bu silahın kullanılması tehdidi de artacaktır. «Sınırlanmış taktik nükleer savaşa» gelince, bunun temelsizliği çok çok önceden bilimsel olarak kanıtlanmıştı.

En ateşli militaristlerin tasarılarını bozan nükleer silahı ilk olarak kullanılmamaya ilişkin anlaşma, Avrupa'da nükleer savaşın önlenmesi için önemli bir önlem olabilirdi.

«Avrupa topraklarında nükleer silah kullanılması düşüncesi, Sovyet insanlarına bir canavar gibi görünüyor. Avrupa evi, son derece sıkışık ve patlama tehlikesi gösterir hale geldi. Bu ev gerçekten tutuşacak olursa bu ateşi söndürebilecek bir itfaiye ekibi yoktur ve olmayacaktır». L. Brejnev'in Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda söylediği bu sözler, sorumsuz bir şekilde nükleer bir savaşın planlarını hazırlamakla uğraşanları unutmamayı gerektiriyor. (Svyatoslav Kozlov, Politik Gözlemci -APN)

★

EYK — «ÜÇÜNCÜ DÜNYA» : DOST VE MÜTTEFİKİN YARDIMI

«Sosyalist devletlerin gelişmekte olan ülkelere yaptıkları yardım, 'verilen zararın tazmin edilmesi ve eski günahların ödenmesi' değildir. Bu yardım, ortak düşmana yani emperyalizm, sömürgecilik ve yeni sömürgecilğe karşı yapılan savaşta bir dostun ve müttefikin yardımudur.»

Sovyet Hükümeti'nin, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden kurulmasına ilişkin bildirisinde yer alan bu formül, EYK üyesi ülkelerle genç Asya, Afrika ve Latin Amerika devletleri arasındaki çok çeşitli ilişkilerin özünü ifade ediyor. Elli yıllarının ortalarında başlayan EYK — «Üçüncü Dünya» işbirliği, ilk adımlardan itibaren gerçekten dostça bir yardım şeklini aldı. Bu işbirliği, konjonktürel değişikliklerle koşullanmıyor, siyasi kazanç düşüncelerine yer vermiyor ve, özü ve sözü bakımından kapitalist ülkelerle kalkınmakta olan devletler arasındaki

ekonomik ilişkiler sisteminden ayrılıyor.

EYK'ne üye devletler ve gelişmekte olan devletler arasında, genellikle hükümetlerarası anlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilen ekonomik ilişkiler sağlam bir nitelik taşıyor. Anlaşmaların pek çoğu, bilim ve teknik alanında yapılacak yardıma, üretim deneyiminin ve en yeni teknolojinin aktarılmasına ve işletmede yardıma ilişkin bölümleri kapsıyor. EYK yardımlarıyla yapılmış olan binlerce tesis, şimdi artık genç devletlerin ekonomisinin endüstri çekirdeğini oluşturuyor. Örneğin, Hindistan'da, SSCB yardımlarıyla Bhilai ve Bokaro'da inşa edilen metalurji fabrikaları, 1980 yılında ülkedeki toplam çelik üretimini yarısından fazlasını verecekler.

Bu iki ülke grubunun ekonomik işbirliği, dış ticaret aynasında nasıl görünüyor? EYK — «Üçüncü Dünya» mal sürümü, 25 yılda 22 kat arttı. Sosyalist topluluk ülkelerinin dış ticaret dolaşımında, genç devletlerin payı yaklaşık % 10'dur. Sosyalist ülkelerin krize uğramayan ekonomileri, genç devletlerin malları için istikrarlı bir sürüm pazarı sağlıyor, «Üçüncü Dünya» ülkelerinin sanayiinde plan temellerinin ve devlet sektörünün güçlenmesine yardım ediyor.

Gelişmekte olan ülkelere ham madde ithalini artıran sosyalist devletler, bu arada onların endüstriyel ürünlerini de satın alıyor ve böylece gelişen ülkelerin ihracat olanaklarını artırmış oluyorlar. Örneğin, Meksika, Meksika - Çekoslovak ortak yapımı bilyalı rulman fabrikasının ürettiği ürünün % 20'sini Latin Amerika ülkelerine gönderdi. Macaristan, kendi yardımıyla Hindistan'da inşa edilen fabrikanın ürünü olan borulardan çok sayıda alıyor. Somali'de yapılan gıda maddeleri kombinasyonundan, Sovyetler Birliği'ne konserve geliyor.

Kredilerin ve tazminat anlaşmalarının avantajlı koşulları gibi faktörler de, karşılıklı ticaretin artışına katkı ediyor. Dokuz EYK ülkesinin üye oldukları Uluslararası Yatırım Bankası'nda,

komple sosyalist ekonomik entegrasyon programı uyarınca, «Üçüncü Dünya» devletlerine ekonomik ve teknik yardım konusundaki önlemler için kredi vermek üzere öngörülen özel bir fon kuruldu. EYK çerçevesinde yürürlükte olan çok yönlü ödeme sistemi de gelişen ülkelerin çıkarlarına uygun düşüyor. Nairobi'de yapılan son UNCTAD Konferansı'nda alınan karar da bunu kanıtıyor.

Bu ekonomik ilişkilerin bundan sonraki perspektifleri nasıldır? Olgular, bu ilişkileri, makine yapımı ve enerji gibi endüstrinin başlıca dallarında üretim kooperasyonuna [işbirliğine] ilişkin çeşitli formları kullanarak plan raylarına oturtma arzusunu ortaya koyuyor.

Örneğin Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Polonya, Romanya, Sovyetler Birliği ve Çekoslovakya, gelişmekte olan Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin fabrikalarına traktör, ekskavatör, hafif makine, türbin ve petrol taşıma donatılarının montajı için makine aksamaları gönderiyorlar. Türkiye ve Bulgaristan enerji sistemlerini birleştiren 500 kilovatt gerilimli bir elektrik nakil hattı işletmeye açıldı. Bu hatla, Bulgaristan'dan Türkiye'ye elektrik ihraç ediliyor. Bulgaristan enerji sistemi, bildiği gibi, EYK'ne üye tüm Avrupa ülkelerinin enerji halkasına dahildir. Irak petrolünü Yugoslavya, Macaristan ve Çekoslovakya'ya taşıyacak olan «Sadriya» petrol boru hattının yapımına ilişkin anlaşma da karşılıklı yararlı bir nitelik taşıyor.

«Üçüncü Dünya»da yeni maden yataklarının bulunması, büyük üretim komplekslerinin işletmeye açılması, sosyalist ülkelere uzmanların edisyonuyla ilişkilidir. Bunun yanısıra, EYK devletleri, genç devletlerin kendi doğal zenginliklerini bizzat yönetme hakkını aktif biçimde desteklemektedir.

Ulusal kadroların oluşturulması, genç devletler için son derece büyük önem taşıyan bir meseledir. Bu meseleyi halletmede, sosyalist ülkeler yardımcı

oluyorlar. Örneğin, onların yardımıyla, gelişmekte olan devletlerde 20'den fazla yüksek ve orta dereceli öğretim kurumu, yaklaşık 100 eğitim merkezi ve mesleki - teknik okul yapıldı. Bunlar arasında Bombay'daki (Hindistan) ve Rangun'daki (Birmanya) teknoloji enstitüleri; Konakri (Gine), Kabil (Afganistan) ve Bahrdare'deki (Etiyopya) politeknik enstitüleri; Bamako'daki (Mali) yüksek idarecilik okulu ve Afrika'daki kendi branşında tek yüksek öğretim kurumu olan Bumerdes'teki (Cezayir) petrol ve gaz enstitüsü bulunmaktadır.

Sosyalist devletlerin yardımıyla, yaklaşık yarım milyon uzman ve kalifiye işçi yetiştirildi. Her yıl Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki yüksek ve orta dereceli öğrenim kurumlarında, EYK üyesi ülkelerden tanınmış profesörler ders veriyorlar. «Üçüncü Dünya» devletlerinden 25.000'i aşkın insan Berlin, Varşova, Prag, Moskova, Bükreş, Sofya ve Budapeşte'deki öğretim kurumlarında okuyorlar.

EYK'nın burs fonu, bu yönde yeni bir adım oldu. Bu fon, gelişmekte olan ülkelerin öğrencileri için kuruldu. Gelecekte, EYK'nden burs alanların sayısı iki bin kişiyi geçecek.

EYK ve «Üçüncü Dünya» ülkeleri arasındaki ilişkiler, tarihinde bu iki devlet grubunun eşitliği ve karşılıklı yarar ilkelerine dayanan işbirliğiyle dolu parlak sayfalar, onların ulusal ekonomisini güçlendiriyor, anti - emperyalist cepheyi sağlamlaştırıyor. (Yuriy Sinyakov -APN)

★

SOVYET VE TÜRK DEMİRYOLU İŞÇİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER GÜÇLENİYOR

Federasyon Genel Sekreteri Ömer Sönmez başkanlığındaki Türk Demiryolu İşçileri Sendikaları Federasyonu heyeti, Demiryolu Ulaşım İşçileri Sendikası Merkez Komitesi'nin daveti üzerine, Sovyetler Birliği'ne geldi. Heyette, federasyonun örgütlenme sorunlarıyla ilgili sekreter Kemal Tokatlı, İcra Komitesi üyesi ve sendikanın İstanbul

şubesi başkanı Zafer Boyar, ve diğer sendikacı liderler bulunuyordu.

Ziyaret sırasında konuklar, Sovyet Demiryolu İşçileri Sendikasının faaliyetleri hakkında bilgi aldılar, bir dizi demiryolu ulaşım tesisini gezdiler. Moskova'dan başka Baku ve Tiflis kentlerinde bulundular.

SSCB Demiryolu İşçileri Sendikası Merkez Komitesi Başkanı Nikolay Kovalev, Türk demiryolcuları heyetini kabul etti ve kendilerine örgütün çalışmalarını hakkında bilgi verdi. Kovalev, sendikanın üye sayısının 4 milyon 376 bin kişi olduğunu, yani demiryolu ulaşımında çalışan işçi sayısının % 99,6'sının sendikaya kayıtlı bulunduğunu belirtti. İlk örgütler lokomotif depolarında, istasyonlarda, yol bölümlerinde bulunuyor. Sendika 800.000 tirajlı «Gudok» isimli günlük bir gazete çıkarıyor.

N. Kovalev, sendikanın, sürekli çalışma halinde olan üretim konferansları, genel toplantı ve konferanslarla, tesislerin yönetimine etkin bir şekilde katıldıklarını belirtti. Bu toplantı ve konferanslarda planlar, çalışma organizasyonunu iyileştirme, kaliteyi artırma, ürünlerin maliyetini azaltma sorunları görüşülüyor.

N. Kovalev, en önemli görevlerinin kolektif anlaşmaların zamanında yapılmalarını ve yenilenmelerini, uygulamalarını sürekli olarak kontrol etmek olduğunu söyledi. «Kadrolu ve fahri müfettişler vasıtasıyla, teknik emniyet kurallarının gerçekleştirilmelerini de dahil ederek iş yasasının gözetilip gözetilmediğini kontrol ediyoruz. Sendikamız iş yasa tasarılarının hazırlanmasına etkin bir şekilde katılmakta, konut vererek, sanatoryum ve dinlenme evlerinden yararlanmalarını sağlayarak işçilerin yaşamlarına ve dinlenmelerine ayrı bir katkı göstermektedir» dedi.

N. Kovalev, daha sonra şöyle devam etti: «SSCB'de, devlet sosyal sigorta paralarını sendikalar kullanır. Demiryolu İşçileri Sendikası'nda bu paralar geçici bir zaman için çalışmaya, hamilelere ve doğum yapanla-

ra yardım parası, emeklilik ve malül-
lük maaşı olarak harcanır. Pek çok de-
miryolu işçisi bu paralarla sanator-
yumlarda, sağlık yurtlarında, dinlen-
me ve bakım evlerinde tedavi olurlar
ve dinlenirler. SSCB'de emeklilik yaşı
erkekler için 60, kadınlar için 55'dir.
Ama bazı demiryolu ulaşım işçileri bu
süreden beş yada on yıl önce emekli-
ye ayrılırlar. Sendikamızın her üyesi,
yılda bir kez ülkenin herhangi bir ye-
rine demiryolunda yolculuk (gidiş -
geliş) yapabilir, bu onun hakkıdır.»

Türk heyetine, sendikaların kali-
fiye kadroların hazırlanmasına ilişkin
çalışmaları hakkında da bilgi verildi.
Bu çalışmalar, tesislerde ve demiryolu
teknik okullarında yapılıyor. He-
men hemen bütün tesislerde işçilerin
üretimi öğrenmeleri için laboratuvar
ve atelyeler, poligonlar vardır. Ayrıca
77 teknik okul ve 3 öğretim kombine-
si, Ulaşım Yolları Bakanlığı'na bağlı
olarak faaliyet gösterir, her yıl 65 bin
yüksek nitelikli uzman mezun ederler.
SSCB'de demiryolu ulaşım mühendis-
leri 13 yüksek okul ve 86 teknikumda
yetiştirilirler.

Türkiye Demiryolu İşçileri Sendi-
kaları Federasyonu heyetinin Sovyet-
ler Birliği'ni ziyaretinin son günü, sen-
dika gazetesi «Gudok»un Yazışmaları Mü-
dürlüğü'nde bir basın konferansı dü-
zenlendi ve konuklar SSCB'yi ziyaretle-
rine ilişkin izlenimlerini anlattılar. Fe-
derasyon Genel Sekreteri Ömer Sön-
mez, Sovyet Demiryolu İşçileri Sendi-
kası'nın üyelerinin haklarını ve çıkar-
larını korumak için büyük çalışmalar
yaptığını belirtti. Türk ve Sovyet de-
miryolcuları arasında sürekli olarak
artmakta olan ilişkilerin, Sovyetler
Birliği ve Türkiye arasındaki iyi kom-
şuluk ilişkilerinin sağlanmasını
meselesine olumlu katkıda bulundu-
ğunu açıkladı (APN)

DOĞAL YIKIMLA MÜCADELEDE DEVLET VE İNSAN

Devletlerini sınırlar ayırsa, dilleri
ve inançları farklı olsa bile, insanlar
kara günlerinde birbirlerine sadece ak-

rabalık yada komşuluk borcu nedeni-
yle yardım etmemelidirler. Bu ilkeyi
benimseyen Sovyet Kızılhaçı, sadece
1976 yılında, 17 ülke halkına 22 kez
yardım etmiştir. Örneğin bir süre ön-
ceki depremde zarar gören Türkiye
halkına da ilaç, gıda maddeleri, çadır
göndermiştir.

Sovyet insanları, kendi deneyim-
leri ile, zaman zaman şiddetlenen su
baskını ve sel, kuraklık ve deprem,
toz fırtınası ve tsunam kasırga ve kar
fırtınası gibi doğal yıkımların insan-
lara ne denli acı ve kayıp verdiğini
bilirler. Yurttaşlarının yaşamlarına,
sağlıklarına ve refahlarına büyük bir
özen gösteren Sovyet Devleti, doğal
yıkımlarla mücadelede asıl yükü kendi
üzerine almıştır.

Ülke yasalarına göre, doğal yıkım-
ların yayılmasını önleme ve zararlarını
giderme görevi, yerel Sovyetlere, on-
ların yürütme organlarına verilmiştir.
Özellikle maddi - teknik olanaklara ve
insan kaynaklarına sahip yerel yöne-
tim, zarar görenlere yardım etmeli,
felaket bölgesinde normal yaşam düze-
nini yeniden kurmalı, halka yiyecek
ve konut sağlamalıdır.

Doğal yıkım sonucunda evini yiti-
ren insan, devletin kendisine bir konut
vereceğini bilir. İlk zamanlarda bir
otele, pansiyona yada herhangi bir
geçici yere yerleştirilir. Daha sonra
aile olsun, tek olsun, yeni yapılmış
olan bir ev alır. Bu da ancak, hergün
9.500 ailenin yeni konutlara yerleşme-
sini gerçekleştiren geniş ölçekli bir
konut yapımı ile sağlanmaktadır.

Doğal yıkımlar sonucunda pek çok
evin yıkıldığı bölgelerde, kuruculuk
tempolarının artması doğaldır. Taş-
kent buna örnek olabilir. Bu kentimiz
topu topu on yıl önce, bir depremle
yıkılmıştı. Ama bugün, Sovyet Orta
Asya Cumhuriyetlerinin en güzel ve
bayındır kentlerinden biri olmuştur.
Bunun için devlet ek ödenek ayırmış,
tüm Sovyet Cumhuriyetleri kentin ye-
niden kurulmasına yardım etmişti.

Doğal yıkımdan zarar gören in-
sanlar, devletten ücretsiz konut alırlar.
Bu tür felaketler sırasında meydana

gelen diğer tertibatlar, devlet sosyal sigorta sisteminden yararlanılarak giderilir.

Ama doğal yıkımlarla mücadele, normal düzenin sağlanması, insanlara yardım meselesinin sadece tek yönüdür. Meselenin diğer önemli yönü ise, amacı insanları mutlak bir doğal yıkım tehlikesinden korumak, zararı azaltmak olan önleme çalışmasıdır. Ülkemizde geniş ölçeklerle böyle bir çalışma yapılmaktadır ve çok çeşitlidir. Örneğin kuraklık sonuçları, tarımın planlı gelişimi ile ortadan kaldırılmakta, verimin artırılması, toprak ıslah çalışmalarıyla sağlanmaktadır. Bu beş yıllık plan döneminde de, ülkede 5 milyon hektar sulanmış toprak üretimi dahil edilecek ve 37.6 milyon hektar otlak sulanacaktır.

Devlet tsunami gibi felaketlerle, başka türlü mücadele etmektedir. Ülkede özel bir haber alma servisi, yeraltı sarsıntılarının merkezlerini önceden belirleyebilen cihazlarla donatılmış sismik istasyonlar kurulmuştur. Son 2500 yılda, yeryüzünde sadece 365 tsunami kaydedilmiş olmasına rağmen, devlet bu kuruluşları en modern donatımlarla teçhiz ederek sürekli olarak güçlerini artırmaktadır. Bilim adamlarının hazırladıkları haritalara göre, Pasifik Okyanusu kıyılarına akılcıca yerleştirilmiş binalar kurulacaktır. Bütün bunlar, büyük harcamalar gerektirmektedir kuşkusuz ama başka çare yoktur.

Sovyetler Birliği'nin dağlık bölgelerinde meydana gelen ve yıkıcı gücü son derece fazla olan heyelanlar da hoş olmayan olaylara yol açmaktadır. Yollar, köprüler yıkılmakta, elektrik hatları kopmakta, setler, yerleşme merkezleri mahvolmaktadır. Heyelandan uzaklaşamayan insanın, kurtuluş için en ufak bir şansı kalmamaktadır.

Ülkede 2.125 sel bölgesi tesbit edilmiştir; bunların başlıcaları Kafkaslar'da, Orta Asya ve Kazakistan cumhuriyetlerinde, Batı Sibirya'da bulunmaktadır. Meydana gelen seller, her yıl tarıma 53 milyon rublelik zarar vermektedir. Sellerin kinetik enerjisini azaltmak ve önüne geçmek için,

dağlara, pahalıya mal olan çeşitli tesisler kurulmaktadır. 1973 yılında, Medeo'daki bu nitelikleri haiz tesis, o zamanlar 800 bin nüfusun yaşadığı Alma - Ata'yı (Kazakistan'ın başkenti) tamamen yokolmaktan kurtarmıştı.

Devlet, doğal yıkımlarla mücadelede bilim adamlarına önemli görevler veriyor. Özel bilimsel enstitüler, sellerin niteliklerini, onların oluşum şekillerini, su baskınları ile mücadele yöntemlerini araştırıyorlar. Son yıllarda, bu enstitülerin tavsiyeleri üzerine çığlara karşı havan topları, kar siperleri, başarı ile kullanılmaktadır. Bilim adamları, tsunami rüzgarlarının doğurduğu deprem belirtilerini, Okyanus'un Kamçatka ve Kuril adaları bölgesindeki kesiminde modelize etmekte ve modeller üzerinde suni çukurlar yapılmaktadır. Matematiksel modelize yöntemi, sellerin incelenmesinde geniş ölçüde uygulanmaktadır.

Doğal yıkımlarla mücadele, sadece konut sorununun çözümlenmesi ile sınırlanabilir. Sovyet kamuoyu, Sovyet ve Amerikan bilim adamlarının ortak deneylerini memnuniyetle karşılamaktadır. Yapılan deneyler, doğrudan doğruya okyanus dibinde meydana gelen tsunamileri kaydeden cihazların yapımını öngörmektedir.

İnsanların güvenliği için, doğal yıkımların incelenmesi tüm ülkelerin bilim adamlarının ortaklaşa çalışmalarını gerektiren bir sahadır. Böyle bir işbirliği, SSCB'de her zaman için yurttaşların ve devletin desteğini görecektir. (Yevgeniy Smirnov -APN)

★

SSCB'DEN HABERLER

Gerçek Hak Eşitliği

Türkmenistan Komünist Partisi MK Sekreteri Maya Mollayeva, «Agitatör» Dergisinde, Sovyet egemenliğinin Orta Asya kadınlarına gerçek hak eşitliğini sağladığını ve devrimden önce kadınların içinde bulunduğu aşağılayıcı duruma ebediyen son verdiğini yazıyor ve bu, Sovyet Cumhuriyeti'nde şimdi kadınların çalışmadığı bir tek

üretim, bilim ve kültür dalı bulunmadığını belirtiyor.

Cumhuriyet'in parlamentosundaki ve Türkmenistan'ın yerel yönetim organlarındaki milletvekilleri arasında kadınlar % 45'i teşkil etmektedir. Halk ekonomisinde çalışan kadınların sayısı, yaklaşık olarak tüm uzmanların toplam sayısının yarısına eşittir. Ekonominin çeşitli dallarında, yüksek ve orta dereceli mesleki öğrenim görmüş 14.000 Türkmen kadını çalışmaktadır. Kadınlar, cumhuriyetteki bilim görevlilerinin hemen hemen % 40'ını oluşturmaktadır.

Moskova'nın Temiz Havası

Her Moskova'nın payına 20 metrekairek yeşil alan düşüyor; bu miktar Viyana'nın payına düşen yeşil alandan iki kat, Paris'ininkinden dört kat daha fazladır. Kent topraklarının 1/3'ünü kaplayan parklar, küçük bahçeler ve çevredeki orman halkası Sovyet başkenti için iftihar nedenidir. Moskova'nın diğer endüstri merkezlerinin karşı karşıya bulunduğu tipte sorunları yoktur. Moskova semalarında temiz havanın varlığını gösteren güvercinler uçuşuyor.

Son yıllarda Moskova ve çevresinde 770 su temizleme ve 1.600 gaz - toz arıtma tesisi kuruldu, bir kısmı da yeniden düzenlendi. Yüzlerce tesis kent sınırları dışına çıkarıldı.

Dayanışma Gücü

Bugünkü, «Pravda», «Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan gibi Paraguay'lı komünist yöneticilerin de serbest bırakılmasının, SBKP'nin, sosyalist topluluk ülkelerinin kardeş partilerinin, uluslararası komünizm hareketinin, çeşitli uluslararası örgütlerin ve ilerici dünya kamuoyunun aktif faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu» yazıyor.

Gazete, Paraguay Komünist Partisi Başkanı **Antonio Maydan** ve PKP MK üyelerinin serbest bırakılmaları ile ilgili olarak, Paraguay tutuklularıyla dayanışmanın bir gün dahi azalmadığına işaret ediyor. Tutuklular, Stress-

ner diktatoryası zindanlarında 19 yıl kaldılar. Ne işkenceler, ne de gardiyanların hakaretleri, işçi sınıfının meseleleri için sürekli savaşım halinde olan korkusuz savaşçıları yıldırmadı: «Pravda», enternasyonalist borçlarına bağlı kalan SBKP ve Sovyet halkının, sürekli olarak Paraguay'lı yurtseverleri savunduğunu belirtiyor. Paraguay'lı, Şili'li, Uruguay'lı yurtseverlerin özgürlük savaşmaları, özgürlük ve demokrasi ideallerinin bir değer ifade ettiği herkese, emekçilerin uluslararası dayanışmasının nasıl büyük bir güce sahip olduğunu inandırıcı bir şekilde gösteriyor.

Moskova: Kışın Bile Sıcak Olan Bir Kent

Bu yılki kışın kaprislerine, soğuk hava ve kar yağışlarına rağmen, Moskova'nın enerji işleri hiç aksamıyor. Konut ve tesisler yeterince elektrik enerjisi alıyorlar ve ısınıyorlar.

Moskova'da ısıtma sezonu ortalama 212 gün sürer. Diğer büyük Sovyet kentlerinde olduğu gibi, başkentte de merkezi ısıtma sistemi oluşturulmuştur. Başlıca yakıt türü, Orta Asya ve Sibirya'dan sürekli olarak gelen doğal gazdır. Isıtma ve sıcak sudan yararlanma ücretleri çok düşüktür. Her başkentli, bu amaçlar için, ayda 1 ruble 20 kapik, gaz içinse 16 kapik, yani bir paket sigara için ödediği paradan daha az bir ücret ödüyor. Moskova'daki bütün evlerde sıcaklık 18 dereceden az olmuyor.

Benzin Yerine Gaz

Moskova Lihacev («Zil») Fabrikası, bu yıl düşük basınçlı doğal gazla çalışan damperli kamyonların yapımına başlayacak. Bu kamyonlar, havayı normal benzin motoru ile çalışan arabalardan daha az kirletiyorlar.

Bu beş yıllık dönemde (1976 - 1980) gazla işleyen arabaların yapımına büyük önem verilecek. Volga üzerindeki Gorki kentinde bulunan otomobil fabrikası, bu tip kamyonların yapımına başladı ve gazla işleyen yaklaşık elli bin arabayı Moskova'ya teslim etti.